

**ÇANKIRI DEVLET HASTANESİ YERLEŞKESİ VE ÇEVRESİNİN
ULAŞILABİLİRLİK İLE İLGİLİ TÜRK STANDARTLARI
ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ**

Tuba KARAGÖZ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

AĞUSTOS 2019

Tuba KARAGÖZ tarafından hazırlanan ÇANKIRI DEVLET HASTANESİ YERLEŞKESİ VE ÇEVRESİNİN ULAŞILABİLİRLİK İLE İLGİLİ TÜRK STANDARTLARI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Öğr. Gör. Dr. Can GÜNGÖR

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Başkan: Prof. Dr. Can Mehmet HERSEK

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Ana Bilim Dalı, Başkent Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Üye: Prof. Dr. Sare SAHİL

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Üye: Doç. Dr. İdil AYÇAM

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Üye: Doç. Dr. Önder AYDIN

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Tez Savunma Tarihi: 06/08/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Prof. Dr. Sena YAŞYERLİ

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Tuba KARAGÖZ

06/08/2019

ÇANKIRI DEVLET HASTANESİ YERLEŞKESİ VE ÇEVRESİNİN
ULAŞILABİLİRLİK İLE İLGİLİ TÜRK STANDARTLARI ÇERÇEVESİNDE
İNCELENMESİ
(Yüksek Lisans Tezi)

Tuba KARAGÖZ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ağustos 2019

ÖZET

“Sağlık” insanın yaşamı boyunca en önem verdiği konudur. Herhangi bir sağlık durumu bozukluğunda kişi hem bedensel hem de ruhsal açıdan bir olumsuzluk yaşar. Hastanelerin toplumdaki her bireyin kullanımına açık olmaları dolayısıyla erişilebilirlik yönünden daha üst düzeyde olmaları beklenir. Sadece yapı olarak değil, ayrıca yapıya ulaşımı sağlayan araç ve yaya yollarının, dış mekân tasarımını oluşturan elemanların da erişilebilir olması gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, hem bir dönem engelli olan hem de hayatını engelli birey olarak sürdüren insanların sağlık yapılarının en başında gelen hastanelere ne derece erişebildiklerini saptayabilmek ve sonuçta olumsuz olarak tespit edilen durumlara çözüm üretmektir. Çalışma kapsamında bir kamu hastanesi olan Çankırı Devlet Hastanesi seçilmiş; hastane ve çevresi TS 12576 VE TS 9111 standartları temel alınarak hazırlanan formlar ile gözlem ve inceleme tekniği ile veriler toplanarak incelenmiştir. İnceleme form doldurma, kullanıcı olarak hissetme, durumları fotoğraflama ile geliştirilmiş ve sonuçta erişilebilirlik bakımından olumsuz yönlerle çözüm önerileri sunulmuş ve tamamlanmıştır.

Bilim Kodu : 80102
Anahtar Kelimeler : Engelli, hastane yapıları, ulaşılabilirlik, evrensel tasarım, TS 12576, TS 9111
Sayfa Adedi : 163
Danışman : Öğr. Gör. Dr. Can GÜNGÖR

INVESTIGATION OF ÇANKIRI STATE HOSPITAL CAMPUS AND ENVIRONMENT
WITH REGARD TO TURKISH STANDARDS RELATED WITH ACCESSIBILITY

(M. Sc. Thesis)

Tuba KARAGÖZ

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

August 2019

ABSTRACT

“Health” is the most important issue during the life of a person. In any health condition, the person suffers both mentally and physically. Hospitals are expected to be at a higher level in terms of accessibility because they are open to the use of every individual in the society. It should be accessible not only as a structure, but also for vehicles and pedestrian paths that provide access to the structure and the elements constituting the exterior design. In this context, the aim of the study is to determine the extent to which people with disabilities who live for a period of disability and who continue their lives as individuals with disabilities have access to the leading hospitals, and as a result to find solutions to situations. Within the scope of the study, Çankırı State Hospital, a public hospital, was selected; The hospital and its environs were examined by collecting data with observation and examination techniques and forms prepared based on TS 12576 and TS 9111 standards. The review was developed by filling out forms, feeling as a user, photographing situations and ultimately offering solutions to negative aspects of accessibility.

Science Code : 80102

Key Words : Disability, hospital buildings, accessibility, universal design, TS 12576, TS 9111

Page Number : 163

Supervisor : Lecturer Dr. Can GÜNGÖR

TEŞEKKÜR

Öncelikle tez çalışmamda bana her türlü imkânı sağlayan danışmanım Öğr. Gör. Dr. Can GÜNGÖR' e, bu sürece dâhil olmamı destekleyen başta Prof. Sare SAHİL olmak üzere, tez çalışmama katkıda bulunan Prof. Dr. Can HERSEK, Doç. Dr. İdil AYÇAM ve Doç. Dr. Önder AYDIN'a, çalışmalarım boyunca bana yardımcı olan Çankırı İl Sağlık Müdürlüğü ve Çankırı Devlet Hastanesi çalışanlarına, bu çalışmada bana yardımlarını esirgemeyen İnşaat Mühendisi Ahmet DİNÇ' e, manevi anlamda desteğini üzerimde her zaman hissettiğim arkadaşım Mimar Gülden ASLAN KÖSE' ye, değerli iş arkadaşlarım; Y. Mimar Ayşegül KURTOĞLU, İnşaat Mühendisi Eren DEPELİ, İnşaat Teknikeri Dilek SINMAZ, Peyzaj Mimarı Büşra DEPELİ ve Mimar Ömer HARNUPÇU'ya teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her aşmasında desteğini esirgemeyen, evimde bana çalışma olanağı sağlayan, tez çalışmalarımda sabrı, şefkati ve hoşgörüsüyle yanımda olan, her günümü geçen günlerden daha mutlu kılan kıymetli eşim Makine Mühendisi Ali KARAGÖZ'e, bana mutluluk, huzur, neşe ve yaratıcılık kaynağı olan sevgili çocuklarım Ahmet Efe KARAGÖZ ve Elif Naz KARAGÖZ'e de çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xii
RESİMLERİN LİSTESİ	xv
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xvii
1. GİRİŞ.....	1
2. YÖNTEM	19
3. ALAN ÇALIŞMASI	21
3.1. Çalışma Alanının Tespiti ve Kaynak Temini	21
3.2. Çankırı İli ve Çankırı Devlet Hastanesi	21
3.3. Yapı Tanıtımı.....	23
3.4. Gözlem ve İnceleme Tekniği ile Verilerin Toplanması.....	34
3.5. Gözlemde Kullanılacak Formlar	35
4. FORM SORGULAM SONUÇLARI VE DEĞERLENDİRME	39
4.1. Form 1: Dış Mekân Erişilebilir Güzergâh Düzenlemeleri.....	39
4.2. Form 2: Açık Otopark Alanları ile İlgili Düzenlemeler.....	41
4.3. Form 3: Yolcu İndirme - Bindirme Alanları ile İlgili Düzenlemeler	43
4.4. Form 4: Yaya Yolları ve Bahçe Yolları ile İlgili Düzenlemeler	46
4.5. Form 5: Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları	47
4.6. Form 6: Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri.....	50

	Sayfa
4.7. Form 7: Yeşil Alan ile İlgili Düzenlemeler	52
4.8. Form 8: Bina Giriş ve Çıkışları ile İlgili Düzenlemeler.....	54
4.9. Form 9: Bina İçi Yer Kaplaması Düzenlemeleri	57
4.10. Form 10: Kapı Düzenlemeleri	59
4.11. Form 11: Pencere Düzenlemeleri	61
4.12. Form 12: Koridor ve Holler	63
4.13. Form 13: Merdivenler	65
4.14. Form 14: Bina İçi Rampaları	67
4.15. Form 15: Asansörler.....	68
4.16. Form 16: Yatan Hasta Odaları ve Banyosuyla İlgili Düzenlemeler.....	70
4.17. Form 17: Poliklinikler İle İlgili Düzenlemeler	72
4.18. Form 18: Tuvaletler İle İlgili Düzenlemeler.....	73
4.19. Form 19: İşaretlemeler İle İlgili Düzenlemeler	75
4.20. Form 20: Kafeterya İle İlgili Düzenlemeler	77
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	79
KAYNAKLAR	109
EKLER.....	113
EK-1. Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri	114
EK-2. Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler	117
EK-3. Yolcu indirme - bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler	119
EK-4. Yaya yolları ve bahçe yolları ile ilgili düzenlemeler	121
EK-5. Yaya yolu güzergâhı rampaları ile ilgili düzenlemeler	123
EK-6. Yaya yolu güzergâhı merdivenleri ile ilgili düzenlemeler	125
EK-7. Yeşil alan ile ilgili düzenlemeler.....	127

Sayfa

EK-8. Bina giriş ve çıkışları ile ilgili düzenlemeler	128
EK-9. Bina içi yer kaplaması düzenlemeleri	131
EK-10. Kapı düzenlemeleri	132
EK-11. Pencere düzenlemeleri.....	134
EK-12. Koridor ve holler ile ilgili düzenlemeler	135
EK-13. Merdivenler ile ilgili düzenlemeler	137
EK-14. Bina içi rampaları ile ilgili düzenlemeler.....	140
EK-15. Asansörler ile ilgili düzenlemeler	142
EK-16. Yatan hasta odaları ve banyosuyla ilgili düzenlemeler	144
EK-17. Poliklinikler ile ilgili düzenlemeler	148
EK-18. Tuvaletler ile ilgili düzenlemeler	150
EK-19. İşaretlemeler ile ilgili düzenlemeler.....	154
EK-20. Kafeterya ile ilgili düzenlemeler	157
EK-21. Değerlendirme formlarındaki soru yüzdeleri	159
EK-22. Form cevaplarına göre öneri yüzdeleri.....	160
EK-23. Hastaneler için öneri plan şeması.....	161
EK-24. Çankırı Devlet Hastanesi erişilebilirlik değeri grafiği	162
ÖZGEÇMİŞ	163

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 1.1. Türkiye’deki engelli nüfusu ve dağılımı	3
Çizelge 1.2. Uluslararası standartlar ve Türk standartlarının karşılaştırılması	8
Çizelge 1.3. Türkiye’de ulaşılabilirlik mevzuatı	11
Çizelge 2.1. Yöntem Tablosu.....	20
Çizelge 3.1. Çankırı’da engelli sayısı.....	21
Çizelge 3.2. Değerlendirme formu soru örneği (Durum).....	37
Çizelge 3.3. Değerlendirme formu soru örneği (Ölçü).....	38
Çizelge 3.4. Değerlendirme formu soru örneği (Malzeme)	38
Çizelge 3.5. Değerlendirme formu soru örneği (Miktar)	38
Çizelge 3.6. Değerlendirme formu soru örneği (İşaretleme)	38
Çizelge 4.1. Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri	39
Çizelge 4.2. Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler.....	42
Çizelge 4.3. Yolcu indirme - bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler.....	44
Çizelge 4.4. Yaya yolları ve bahçe yolları ile ilgili düzenlemeler.....	46
Çizelge 4.5. Yaya yolu güzergâhı rampaları.....	48
Çizelge 4.6. Yaya yolu güzergâhı merdivenleri.....	50
Çizelge 4.7. Yeşil alan ile ilgili düzenlemeler	52
Çizelge 4.8. Bina giriş ve çıkışları.....	54
Çizelge 4.9. Bina içi yer kaplaması düzenlemeleri.....	57
Çizelge 4.10. Kapı düzenlemeleri ellikleri.....	59
Çizelge 4.11. Pencere düzenlemeleri.....	61
Çizelge 4.12. Koridor, holler ve dolaşım güzergâhındaki mekânlar	63

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.13. Merdivenler	65
Çizelge 4.14. Bina içi rampaları	67
Çizelge 4.15. Asansörler	68
Çizelge 4.16. Yatan hasta odaları ve banyosu	71
Çizelge 4.17. Poliklinikler.....	72
Çizelge 4.18. Tuvaletler	73
Çizelge 4.19. İşaretlemeler.....	76
Çizelge 4.20. Kafeterya	78

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. Çankırı Devlet Hastanesi vaziyet planı.....	24
Şekil 3.2. Lejant	25
Şekil 3.3. Bina 1 zemin kat planı	25
Şekil 3.4. Bina 1 zemin kat planı	26
Şekil 3.5. Bina 1 1.kat planı.....	26
Şekil 3.6. Bina 1 1.kat planı.....	27
Şekil 3.7. Bina 1 2.kat planı.....	27
Şekil 3.8. Bina 1 2.kat planı.....	28
Şekil 3.9. Bina 1 3.kat planı.....	28
Şekil 3.10. Bina 1 3.kat planı.....	29
Şekil 3.11. Bina 1 bodrum kat planı	29
Şekil 3.12. Bina 1 bodrum kat planı	30
Şekil 3.13. Bina 2 zemin kat planı	31
Şekil 3.14. Bina 2 birinci kat planı	31
Şekil 3.15. Bina 2 ikinci kat planı.....	32
Şekil 3.16. Bina 2 üçüncü kat planı	32
Şekil 3.17. Bina 2 dördüncü kat planı.....	33
Şekil 3.18. Bina 2 bodrum kat planı	33
Şekil 3.19. Çankırı Devlet Hastanesi yerleşkesi araştırma sınırları.....	34
Şekil 3.20. Bina işlev şeması	35
Şekil 4.1. Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri cevaplama yüzdeleri	40
Şekil 4.2. Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler cevaplama yüzdeleri	42

Şekil	Sayfa
Şekil 4.3. Yolcu indirme-bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler cevaplama yüzdeleri	44
Şekil 4.4. Yaya yolları ve bahçe yolları ile ilgili düzenlemeler cevaplama yüzdeleri....	46
Şekil 4.5. Yaya yolu güzergâhı rampaları cevaplama yüzdeleri.....	48
Şekil 4.6. Yaya yolu güzergâhı merdivenleri cevaplama yüzdeleri.....	50
Şekil 4.7. Yeşil alan ile ilgili düzenlemeler cevaplama yüzdeleri	52
Şekil 4.8. Bina giriş ve çıkışları cevaplama yüzdeleri	55
Şekil 4.9. Bina içi yer kaplaması düzenlemeleri cevaplama yüzdeleri.....	58
Şekil 4.10. Kapı düzenlemeleri cevaplama yüzdeleri	59
Şekil 4.11. Pencere düzenlemeleri cevaplama yüzdeleri	61
Şekil 4.12. Koridor, holler ve dolaşım güzergâhındaki mekânlar cevaplama yüzdeleri	63
Şekil 4.13. Merdivenler cevaplama yüzdeleri.....	65
Şekil 4.14. Bina içi rampaları cevaplama yüzdeleri	67
Şekil 4.15. Asansörler cevaplama yüzdeleri	68
Şekil 4.16. Yatan hasta odaları ve banyosu cevaplama yüzdeleri	71
Şekil 4.17. Poliklinikler cevaplama yüzdeleri	72
Şekil 4.18. Tuvaletler cevaplama yüzdeleri	73
Şekil 4.19. İşaretlemeler cevaplama yüzdeleri	76
Şekil 4.20. Kafeterya cevaplama yüzdeleri.....	78
Şekil 5.1. Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri ile ilgili öneriler	81
Şekil 5.2. Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri ile ilgili öneriler	82
Şekil 5.3. Açık otopark alanları ile ilgili öneriler	83
Şekil 5.4. Açık otopark alanları ile ilgili öneriler	84
Şekil 5.5. Yolcu indirme - bindirme alanları ile ilgili öneriler	85
Şekil 5.6. Yolcu indirme - bindirme alanları ile ilgili öneriler	86

Şekil	Sayfa
Şekil 5.7. Yaya yolları ve bahçe yolları ile ilgili öneriler	87
Şekil 5.8. Yaya yolu güzergâhı rampaları ile ilgili öneriler.....	88
Şekil 5.9. Yaya yolu güzergâhı rampaları ile ilgili öneriler.....	89
Şekil 5.10. Yaya yolu güzergâhı merdivenleri ile ilgili öneriler.....	90
Şekil 5.11. Yeşil alan ile ilgili öneriler	91
Şekil 5.12. Yeşil alan ile ilgili öneriler	92
Şekil 5.13. Bina giriş ve çıkışları ile ilgili öneriler	93
Şekil 5.14. Bina giriş ve çıkışları ile ilgili öneriler	94
Şekil 5.15. Bina içi yer kaplaması düzenlemeleri ile ilgili öneriler.....	95
Şekil 5.16. Kapı düzenlemeleri ile ilgili öneriler	96
Şekil 5.17. Kapı düzenlemeleri ile ilgili öneriler	97
Şekil 5.18. Pencere düzenlemeleri ile ilgili öneriler	98
Şekil 5.19. Koridor ve holler ile ilgili öneriler.....	99
Şekil 5.20. Merdivenler ile ilgili öneriler.....	100
Şekil 5.21. Bina içi rampaları ile ilgili öneriler	101
Şekil 5.22. Asansörler ile ilgili öneriler	102
Şekil 5.23. Yatan hasta odaları ve banyosu ile ilgili öneriler	103
Şekil 5.24. Poliklinikler ile ilgili öneriler	104
Şekil 5.25. Tuvaletler ile ilgili öneriler	105
Şekil 5.26. Tuvaletler ile ilgili öneriler	106
Şekil 5.27. İşaretlemler ile ilgili öneriler	107
Şekil 5.28. Kafeterya ile ilgili öneriler.....	108

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 3.1. Çankırı Devlet Hastanesi ilk binası	22
Resim 3.2. Çankırı Devlet Hastanesi Kırkevler Yerleşkesi	23
Resim 3.3. Çankırı Devlet Hastanesi	23
Resim 4.1. Çankırı Devlet Hastanesi	40
Resim 4.2. Çankırı Devlet Hastanesi dış mekan.....	41
Resim 4.3. Engelli otoparkı.....	43
Resim 4.4. Yolcu indirme-bindirme alanı.....	45
Resim 4.5. Duraklar	45
Resim 4.6. Yaya yolu	47
Resim 4.7. Dış mekân rampa	49
Resim 4.8. Dış mekân rampa	49
Resim 4.9. Dış mekân merdivenleri.....	51
Resim 4.10. Dış mekân merdivenleri.....	51
Resim 4.11. Yeşil alan	53
Resim 4.12. Yeşil alan	53
Resim 4.13. Bina girişi.....	55
Resim 4.14. Bina girişi.....	56
Resim 4.15. Danışma Bankoları	56
Resim 4.16. Bina içi yer kaplaması.....	58
Resim 4.17. Poliklinik kapısı	60
Resim 4.18. Mekânları ayıran bir kapı.....	60
Resim 4.19. Girişteki pencereler.....	62
Resim 4.20. Oda penceresi.....	62

Resim	Sayfa
Resim 4.21. Poliklinik holü.....	64
Resim 4.22. Giriş holü	64
Resim 4.23. İç mekân merdivenleri	66
Resim 4.24. İç Mekân merdivenleri.....	66
Resim 4.25. Asansör çağırma butonu	69
Resim 4.26. Asansör içi butonlar	69
Resim 4.27. Asansör içi	70
Resim 4.28. Engelli tuvaleti	74
Resim 4.29. Engelli tuvaleti	74
Resim 4.30. Engelli tuvaleti	75
Resim 4.31. Bina haritası	77

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

Açıklamalar

m²

metrekare

Kısaltmalar

Açıklamalar

ADA

Americans with Disabilities Act

ASPB

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

BM

Birleşmiş Milletler

CSB

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

DPT

Devlet Planlama Teşkilatı

DSÖ

Dünya Sağlık Örgütü

OECD

Organisation for Economy Co-Operation and Development

TS

Türk Standardı

TÜİK

Türkiye İstatistik Kurumu

YİKOB

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

1. GİRİŞ

Kişiler kimsenin yardımı olmaksızın hayatlarını sürdüremeyecek durumda olduklarında bir “yeti yitimi” ile karşı karşıyadırlar. Doğuştan gelen ya da sonradan kişide ortaya çıkan fiziksel veya ruhsal olumsuzluklar sonucu meydana gelen yeti yitimi kişinin temel olan yaşam faaliyetlerini aksatmasına yol açar. Türkçe’de yeti yitimi “engelli” kavramı ile örtüşmektedir. Aynı kavramı mekânlar için değerlendirirsek; dezavantajlı grubun içinde olanları hamileler, çocuklar, yaşlılar, bebek arabası kullananlar, fazla kilolu kişiler, çok uzun veya çok kısa kişiler ve geçici olarak yeti kaybı olan kişiler olarak sıralayabiliriz. Tüm insanlar kamuda eşittir ve bütün haklardan da aynı oranda yararlanmalıdır. Yapılı çevrede karşımıza çıkan çok küçük bir kot farkı tekerlekli sandalye kullanıcısının engelli bir birey haline gelmesine sebebiyet verebilir. Bu ve benzeri durumlar fiziksel çevre, kamusal mekânlar ve binalar henüz tasarım aşamasında iken göz önüne alınmalıdır. Tasarımlar ise ayrıştırıcı değil aksine birleştirici, bütünleştirici olmalıdır.

Günlük yaşantıya bakıldığında engelli bireyleri toplumda fazla göremiyor olmamız onların toplumsal yaşama tam olarak katılmıyor olduklarını gösterir. Bu da herkesi kapsayan bir tasarım anlayışıyla oluşturulmamış bir fiziksel çevre anlamına gelmektedir.

Dünya’da ve Türkiye’de engelli durumu

Dünya’da engelli durumu

İçinde bulunduğumuz zaman diliminde teknoloji hızla ilerlemektedir. Buna bağlı olarak kazalar ve savaşlar da artmaktadır. Yaşlanma hızlanmakta, kronik hastalıklar yaygınlaşmaktadır. Engelli olma durumu da bu sebeplere bağlı olarak gün geçtikçe çeşitlilik göstermektedir. Dünya nüfusunun yaklaşık %15’i engelli bireylerden oluşturmaktadır [1].

Birleşmiş Milletler engelli olan kişileri “kişisel ya da sosyal yaşantısında kendi kendisine yapması gereken işleri, bedensel veya ruhsal yeteneklerindeki kalıtsal ya da sonradan meydana gelen herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanlar” olarak ifade etmektedir [2]. Dünya Sağlık Örgütü araştırma sonuçlarına bakıldığında bir engeli olan kişilerin dünyadaki ötekileşmiş insanlar kategorisinde değerlendirildiği görülmüştür. Yine DSÖ verilerine göre

7 milyarı geçen dünya nüfusunun 1 milyar kadar kısmının herhangi bir engellilik durumu var. DSÖ, yıllar geçtikçe şu an % 15 rakamına denk gelen sayının arttığını aktarıyor. Her ne kadar %15 engelli bireyin %80'i gelişmiş ülkelerde yaşıyor olsa da %50'si sağlık hizmetlerinden faydalanamıyor. Örgüt, dünyadaki engelli olmayan kişilerle karşılaştırma yapıldığında, engelli insanların sağlık durumlarının daha kötü, eğitim başarısının daha kötü ve iktisadi katılımın yanı sıra daha yüksek yoksulluk oranlarına sahip olduğunu belirtiyor. Konu temel haklar olan sağlık, eğitim, ulaşım vb. haklar olduğunda; engeller gözle görülür, hissedilir duruma geliyor ve aradaki fark artıyor [3].

DSÖ açıklamalarında 2000'li yılların bitiminde OECD ülkelerinde olan engellilerden %44'ünün çalıştığını belirtmiştir. Oysaki engeli olmayan bireylerde çalışma oranı %75'tir. Engelli işsizlik oranı %14 iken, engelsiz kişilerde bu oran %7'dir. Yarı zamanlı işlerde çalışarak hayatlarını sürdüren, engelli oranı % 22 iken, bir engeli olmayan bireylerde de %13'tür [4].

Türkiye'de engelli durumu

Türkiye'de engelli durumu ile ilgili bilgilerin toparlanması için Devlet Planlama Teşkilatı ile Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı önderliğinde Devlet İstatistik Enstitüsü sorumluluğunda ilk defa Türkiye Özürlüler Araştırması yapılmıştır. Araştırmada engelli durumu bölgelere göre sınıflandırılmıştır. Yaş grupları belirlenerek engelli nüfusu haritası çıkarılmıştır. Araştırmanın bitiminde işitme, görme, dil ve konuşma ile zihinsel engelli oranının %2,58 olduğu görülmüştür. Sürekli bir hastalığı olan kişilerin oranı ise %9,70'e tekabül etmiştir [5].

Çizelge 1.1. Türkiye’deki engelli nüfusu ve dağılımı [6]

	Toplam özürlü nüfus Total disabled population			Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ve zihinsel özürlü nüfus Orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population			Sürekli hastalığa sahip olan nüfus Population having chronic illnesses		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Türkiye-Turkey	12.29	11.10	13.45	2.58	3.05	2.12	9.70	8.05	11.33
Yaş grubu Age group									
0-9	4.15	4.69	3.56	1.54	1.70	1.37	2.60	2.98	2.20
10-19	4.63	4.98	4.28	1.96	2.26	1.65	2.67	2.72	2.63
20-29	7.30	7.59	7.04	2.50	3.34	1.74	4.80	4.24	5.30
30-39	11.44	10.43	12.42	2.56	3.18	1.95	8.89	7.26	10.46
40-49	18.07	15.15	21.08	2.65	3.29	1.99	15.43	11.86	19.09
50-59	27.67	22.56	32.67	3.23	3.73	2.74	24.44	18.83	29.94
60-69	36.96	31.60	42.02	5.14	5.65	4.65	31.82	25.95	37.37
70+	43.99	39.77	47.77	7.89	8.45	7.38	36.10	31.32	40.39
Bilinmeyen Unknown	11.68	6.30	14.17	0.34	0.53	0.25	11.33	5.77	14.09
Yerleşim yeri Place of residence									
Kent -Urban	12.70	11.38	13.99	2.20	2.60	1.81	10.49	8.78	12.18
Kır-Rural	11.67	10.69	12.63	3.16	3.74	2.59	8.50	6.95	10.04
Bölge-Region									
Marmara-Marmara	13.13	11.66	14.59	2.23	2.60	1.87	10.90	9.05	12.73
Ege-Aegean	11.86	10.69	13.00	2.59	3.15	2.05	9.27	7.55	10.95
Akdeniz Mediterranean	12.16	11.15	13.15	2.60	2.99	2.21	9.56	8.16	10.93
İç Anadolu Central Anatolia	12.52	10.78	14.23	2.60	3.01	2.20	9.92	7.77	12.03
Karadeniz Black Sea	12.98	11.62	14.32	3.22	3.66	2.80	9.76	7.97	11.52
Doğu Anadolu East Anatolia	11.80	11.29	12.30	2.53	3.18	1.90	9.26	8.10	10.41
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	9.90	9.86	9.94	2.72	3.45	1.99	7.18	6.41	7.96

(A: Toplam Nüfus, B: Erkek C: Kadın)

Çizelge 1.1’e bakıldığında üst yaş grubunda engellilik oranının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu da sürekli ya da doğuştan engellilik durumunun yanında yaşlılığın da engellilik durumunu getirebildiğini gösterir. TÜİK tarafından yapılan Türkiye Özürsüzler Araştırmasına göre ülkemizde engelli nüfusunun en yoğun olduğu bölge Marmara Bölgesi ve en az olduğu yer Doğu Anadolu olarak görülmektedir.

Engellilerin çalışma hayatındaki oranına baktığımızda %20’lik bir oran karşımıza çıkmaktadır. Engelli bireylerin yapısal çevrede kısıtlı hareket olanağı olmasından dolayı işgücüne katılımları da sınırlıdır. Türkiye’de yapılan bu araştırma ile engelli bireylerin erişilebilirlik ile ilgili sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir.

Bir engeli olup da çalışma hayatında olanlardan %70’i çalıştıkları mekânların kendileri için fiziksel açıdan yeterli olmadığını aktarmışlardır. Bu kesimin de yarısı toplu taşıma olanağı kullanamadığını, %29’u sosyal ve kültürel etkinliklere katılamadıklarını, %28’i ise kamuya

hizmet eden bina ve alanlara giremediklerini ifade etmiştir. Engelli olan kişilerin %68'i hayatlarını sürdürdükleri yapıları çevrede engel durumlarını ortadan kaldırır düzenlemelerin olmadığını iletmişlerdir [7].

Ulusal Özürlüler Veri Tabanında kaydı bulunan engelli bireyler dikkate alınarak yapılan “Özürlülerin Sorun ve Beklentileri Araştırması, 2010” ülke genelinde gerçekleştirilmiştir. Engeli olan bireylerden %66,9'u kaldırımların, geçit ve yaya yollarının erişilemez nitelikte olduğunu aktarmışlardır. %58,4'lük kesimin değerlendirmesi ise, kamu binalarının erişilemez olduğu yönündedir [8].

Erişilebilirlik ve standartlar

Erişilebilirlik

Her ne kadar günlük yaşantıda “özürlü” kelimesi “engelli” kelimesi ile aynı anlamda kullanılıyor olsa da iki kelime arasında fark vardır. Engelli bir şahıs şayet bir mekâna ulaşamadığını kendi engel durumuna bağlamışsa kendini bu durumdan sorumlu tutar. Hâlbuki mekânın erişilemez olması onda bir engellilik durumu oluşturmuştur ve aslında yapıların ulaşılamaz durumu gelmesi engelli bireyin bir suçu değildir.

“Erişilebilirlik” kavramı yeni yeni hayatımıza girmektedir ve anlamı tasarımın bütünleştirici olması gerektiğidir. “Erişilebilirliği en yalın şekilde ‘herkesin istediği her yere/mekâna ulaşabilmesi ve burayı kullanabilmesi’ biçiminde tanımlamak mümkündür.” [9].

Herkesi kapsayan bütünleştirici bir tasarım ya da onarım yapıldığında, engelli olan birey de kendisini yaşadığı çevreye dâhil hisseder. Kullanıcı her kim olursa olsun yapıları çevreyi gezerken olanakların hepsinden eşit derecede faydalanmalı ve karşısına herhangi bir fiziksel engel çıkmadan mekândan ihtiyaçlarını tamamlayarak ayrılmalıdır.

Lebovich, bina ana girişinden ulaşım sağlayacakken, başka bir girişle bunu sağlamanın erişilebilirlik olmadığını belirtmiştir [10].

Haklar kişilere özgü değildir, öyle ise herkesin de haklardan aynı oranda faydalanması beklenmektedir.

“Erişilebilirlik, bütün mekânların, alanların, inşa edilmiş çevrelerin, binaların, yapıların, ulaşım sistemlerinin, insanlar için açık, erişilebilir ve kullanılabilir olmaları gerektiğini kabul eden rasyonel ve insan odaklı bir yaklaşımdır.” [11].

Amerika da Illinois Üniversitesi’nin Champaign ve Urbana kasabalarının kampüslerinde yapılmış olan rehabilitasyon eğitim çalışmaları sonucunda “erişilebilirlik” kavramı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalar toplum içerisinde dikkat çekmiştir ve desteklenmiştir. Çalışmalarda dikkat çeken engelli kesim, tekerlekli sandalye kullanıcılarıdır. Bu kullanıcıların da temel haklardan olan eğitim hakkını eşit bir şekilde almaları gerektiğine vurgu yapılmıştır. Hatta engel durumu ne kadar fazla olsa da eğitimin moral düzeyini yükselteceğini ve kendi kendilerine yetebileceklerini gördükçe daha iyi duruma gelecekleri, çalışmadaki esas olan unsurdur [12]. Zaman içerisinde sadece erişilebilirlik kavramı yeterli olmamış ve standartlara ihtiyaç duyulmuştur.

Ada standardı

Amerika’da 1959 - 1961 yılları arasında yapılan çalışmalarla ve sonrasında diğer ülkelerin de katılımlarıyla, “ADA” standartları oluşturulmuştur. Standardın özü Amerikan binaların ve yapıların, fiziksel engelliler tarafından kullanılabilir ve erişilebilir hale getirilmesidir”. İlerleyen zamanda Amerika’da engelliler için toplumsal haklar yasasının ve Amerikan Engelliler Kanunu’nun temeli böylece atılmış olmaktadır [13].

Bu standart 4 önemli önerme içermektedir.

- Yapıların ve yakın çevrelerindeki olumsuz fiziksel durumlar engelliler için tehlike oluşturmaktadır.
- Koşullardaki olumsuzluklar engelli bireyleri geri plana itmektedir. Engellerin kaldırılması durumundaysa, özgürleşmekte ve özgüvenleri yerine gelmektedir.
- Engelli bireyler mekânlarda bir takım tasarım ve onarım çalışmalarının yapılması ile herkesle eşit şartlarda olacaklardır.
- Bu şartnameler, kesin, açıklamalı ve de doğru çözümlerdir [14].

Yasada tariflenen en önemli kısım ise; engelli vatandaşların engel durumlarından dolayı, ellerinde olan yasal haklardan vazgeçmeden ve engellenmeden, ayrıca da toplum içinde soyutlanma olmadan, onlara özgü ayrı alanlar yaratmadan bütünleşmeyi sağlama zorunluluğunun belirtilmiş olmasıdır [15].

Bu anlamda söz konusu yasanın kapsadığı alanlar şu şekilde belirtilmektedir:

- Konaklama tesisleri (oteller vb.)
- Ulaşım terminalleri (Özel şirket otobüs istasyonları ve özel şirket uçak taşımacılık tesisleri hariç olmak kaydı ile, tüm otogarlar ve tüm hava alanları, toplumsal alan sayıldığından tümüyle dâhil olarak)
- Yemek ve içecek hizmeti sunan yerler (restoran ve barlar vb.)
- Sergi ve eğlence mekânları (sinema tiyatro vb.)
- Toplumsal etkinlik alanları (oditoryum, seminer salonları, derslikler vb.)
- Satış ve kiralama kuruluşları (mağazalar, alışveriş merkezleri vb.)
- Hizmet kuruluşları (Banka, petrol istasyonu, muhasebeci ve avukat büroları, eczaneler, sigorta ofisleri, doktor veya dişçi muayenahaneleri, ameliyathaneler, sağlık merkezleri ve hastaneler)
- Sergi alanları (Müze, kütüphane, galeriler vb.)
- Rekreasyon alanları, (park, hayvanat bahçesi, eğlence parkı vb.)
- Eğitim kuruluşları (özel sektör okulları ve ileri eğitim kurumları dâhil)
- Sosyal hizmet kurumları (günlük bakım merkezi, yaşlı bakım merkezleri vb.)
- Egzersiz ve rekreasyon alanları (Jimnastik salonu, sağlık merkezi, bowling salonları,

Amerika’da ADA ismiyle düzenlenen standartlar erişilebilirlik düzenlemeleri için bir başvuru niteliğindedir. ADA standartları Eylül 2010’ da güncellenmiştir.

Yapılan yasal düzenlemeler yalnızca Amerika ile sınırlı kalmamış sonrasında BM Genel Kurulu 20 Aralık 1993 tarihli 48. Toplantısında 48/49 Sayılı Kararla “Özürlüler için Fırsat Eşitliği Konusunda Standart Kurallar” kabul edilmiş ve bu kurallarla da “erişilebilirlik” kavramı açıklanmıştır. Fiziksel çevre koşullarının uygunluğu bir takım gerekçelere bağlanmıştır ve bunlar şu şekildedir:

Devletlerin gerekli önlemleri alarak bütün bireyleri topluma dâhil etmesi gerekmektedir. Devletler önlem alırken standartlar oluşturmali, kullanıcı durumlarına göre yasaları geliştirmeli, ulaşım araçları, yaşam alanlarını, açık alanları düzenleyerek yasalaştırmalıdır. Aynı zamanda devletler, çevresel koşulları iyileştirme çalışmaları yaparken, engellilerle birlikte politikalar geliştirmeli, konuda uzmanlaşacak personele eğitim vermeli ve yapılan çalışmaları takip etmelidir.

Tasarımın en başından itibaren erişilebilirlik ilk sıralarda olmalı, yapıli çevre erişilebilirlik ilkelerine göre düzenlenmeli ve işin yapım kısmı da kontrol altında olmalıdır. “Erişilebilirlik” için standartlar ve yasalar düzenlenirken esas kullanıcı kitle olanlar ve ilgili dernek ve kuruluşlarla ortak çalışmalar yapılmalıdır.

Özellikle kamu yapılarının tasarım sürecine bu kuruluşlar da dâhil olmalı, bir yandan mekânsal erişilebilirlik sağlanırken, diğ er yandan konuyla ilgili bilinçli insan sayısı da artmalıdır [16].

İnsan boyutlarının farklılığı, yönetimlerin değ işikliğı, coğ rafik koşullar yönünden uluslararası bir standart kavramı oluş ması mümkün olmasa da, Kanada İnsan Hakları Komisyonu tarafından 2006’da “International Best Practices Iniversal Design” çalışması yapılmış , geliş miş ve geliş mekte olan ülkelerden örnekler seçilerek ülkelerde uygulanan standartlar karşılaştırılmış tır. Çalışma sonucunda en iyi uygulama koşulları bir başvuru kılavuzu niteliğ inde oluşturulmuştur. Bu çalışmada Türk Standartları da karşılaştırılmış tır. Türk standartları birçok yönden en iyi uygulama sınırlarındadır. Bazı detayların uygulanmasında ise Türk standartlarında yer verilmediğı görölmüş tür. Örneğ in kapı kapatıcısının hidrolik olduğı durumda kapının kapanmasında geçen süre, trafik adalarının uzunluğı, işaretlenmiş kurtarma yardım alanı sayı ve büyüklüğü konusunda Türk Standartlarında herhangi bir çalışma bulunamamış tır [17].

Çizelge 1.2. Uluslararası standartlar ve Türk standartlarının karşılaştırılması [18]

SORGU	TÜRK STANDARTLARI	CANADA CSA	US. ADAAG	SWEDEN	SOUTH AFRICA	SİGNAPURE	BEST PRACTICES
Açık tekerlekli sandalye genişliği	760	660				680	600-750
Tekerlekli sandalyede oturan kişinin göz genişliği	1100-1300	1100-1300				1100-1300	1000-1300
Tekerlekli sandalye uzunluğu	1220	1200				1200	1100-1300
Beyaz baston kullanan kişi için rahat ileri algılama aralığı	900-1500	900-1500					900-1500
Önden yaklaşmada engel olmadan mümkün olan max. Erişim yüksekliği	1220	1200	1220			1200	
Önden yaklaşmada engel olmadan mümkün olan min. Erişim yüksekliği	380	400	380			400	400
Yandan yaklaşmada engel olmadan mümkün olan max. Erişim yüksekliği	1370	1400	1220			1300	1220
Yandan yaklaşmada engel olmadan mümkün olan min. Erişim yüksekliği	380	230	380			400	400
Erişilebilir rota eğimi	1/20	1/20	1/20	1/20			1/20
Trafiğin yoğun olduğu alanlarda yaya yolu genişliği	1200-1800	1500	1525				1830
Bordür rampası yola dik eğimi	1/12	1/15-1/10	1/12	1/12		1/10-1/12	1/12-1/16
Bordür rampası yan eğimleri	1/10	1/15-1/10	1/10	1/12		max.1/10	1/12-1/15
Bordür rampası genişliği	min. 900	920	915	900-1000		900	1000
Trafik adası uzunluğu		1200	1220			1200	1300
Minimum kapı genişliği	900	810	815		750	900	850
Kapı kolu yüksekliği	900-1100	800-1200	865-1220	800-1000	max.1000	900-1000	800-1000
Hidrolik kapatıcı olduğunda kapının kapanması için geçen süre		3 sn.	5 sn.			3sn.	5 sn.
Maksimum eşik yüksekliği	13	13	13		15	aynı seviye	iç aynı seviye dış 6
Ard arda iki açık kapı arasındaki mesafe	1500	1200	1220		1800 kapalı kapılar arası	1200	1350
Kapılara önden yaklaşım mesafesi çekme yönünde	1500*1500	1500*1500	1525*1270			1500*1500	1525*1600
Kapılara önden yaklaşım mesafesi itme yönünde	1220*1200	1200*1200	1220*1120			1200*1200	1500*1500
Kapılara kilit tarafından yaklaşımda çekme yönünde	1220*1370	1200*1500	1120*1425			1500*1500	1500*1750
Kapılara kilit tarafından yaklaşımda itme yönünde	1220*1370	1050*1500	1065*1425				1500*1500
Kapılara menteşe tarafından yaklaşımda çekme yönünde	1500*1900 ve 1370*2050	1500*1500	1525*1730 ve 1370*1880	1500*1500		1500*1500	1500*1750
Kapılara menteşe tarafından yaklaşımda itme yönünde	1050*1370	1050*1350	1065*1375	1500*1500			1500*1500
Asansör için asgari kapı genişliği	900	915	915 yan 1065 merkez	800	800	900	950
Asansör kabin genişliği	1500*1200	2030*1295	2030*1295 ve 1100*1400			1200*1400	2030*1700
İşaretlenmiş kurtarma yardım alanı olmalı	evet	evet					evet
Kurtarma yardım alanı boyutları		850*1200					800*1300
Küpeşte yüksekliği	700 ve 900	960-920	865-965	900 ve 700	850-1000	800-900	650-750 ve 860-920
Korkuluk başta ve sonda uzantısı	300	300	305	300	300	300	300
Korkuluk çapı	32-40	30-40	32-51	30-50	max.60	35-45	30-40
İletişim ve hareketlilik sağlayabilen odaların sayısı	4%		10%				10%
200 otopark için ulaşılabilir otopark sayısı	10		7		1		7
Rampa genişliği	1000	920-1000	915	1500	1100	1200	1000
Sahanlıklar arasında maksimum rampa boyu	9000	9000	9000	1/12 ise 6000, 1/20 ise 10000	12000	9000	6000
Minimum sahanlık uzunluğu	1500	1500	1525	2000	1200	1500	2000
Kenar koruma yüksekliği	50	75	100	40	75	75	75
İşaretlemenin yerden yüksekliği	1200-1600	1500 (±10)	1525	1400-1600	1400-1600	1500 (±25)	1500 (±25)
Kabartmalı harflerin bulunduğu yükseklik	1200-1600	1220-1525	1200-1525			1500 (±25)	1500 (±25)
30 metre uzaklıktaki bir işaret font yüksekliği	30	100	28	70-100	10	120	120
Rahit yüksekliği	max. 16	180	100-180		175(±6)	150	150-180
Basamak genişliği	min. 28	280	280	250 içerde 300 dışarda	250	300	275-300
Merddivenin sonundaki duymasanabilir yüzey derinliği	600	900-920				600	800
Tuvalet kabini minimum genişliği	1220*1420	1500*1600	1400*1525	2200*2200	1600*1600	1500*1750	1700*1800
Tuturma bari yüksekliği	800-900	750-850	840-915		800	740-780	750-850
Lavabo üst yüzeyi yerden yüksekliği	715-865	810-860	865		max.830	800-840	800-850
Minimum lavabo alt yüzey yüksekliği	750	720	735		680	680	700
Lavabo altındaki minimum diz yüksekliği	685	680	685		650	680	685
Sıvı sabunluk yerden yüksekliği	800-1100	1100	1220			1000-1200	900-1100
Tuvalet kapısı öünde gerekli alan	1220*1500	1500*1500	1525*1065			1200*1200	1500*1500

ADA standardı ve Birleşmiş Milletler kararlarında da görüldüğü üzere engelli vatandaşların kamusal alanlardan en üst düzeyde yararlanması sağlanmaya çalışılmıştır.

Türkiye’de standartlar

Daha önce resmi tanımlarda özürlü, sakat ya da çürük olarak tarif edilirken, bu öğeler yerine “engelli” kelimesinin kullanımı kanuna bağlanmıştır.

“Anayasal hakların yürürlüğe girmesini sağlayan gelişmelerin ilki Birleşmiş Milletler tarafından “Özürlüler On yılı” olarak ilan edilen 1983-1992 döneminde Sakatların Korunması Milli Koordinasyon Kurulu’nun kurulması ve bununla birlikte 20 devlet tarafından daha bütüncül ve kapsamlı adımlar atılmaya başlanmasıdır” [19].

Nisan 1991’de “TS 9111 Özürlü insanların ikamet edeceği binaların düzenlenmesi kuralları” kabul edilmiş, Başbakanlık nezdinde genelgeler yayınlanmış, 1997 yılında Özürlüler İdaresi Başkanlığı kurulmuş ve yasal düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır.

Bu kurumun adı 2011 yılında “Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü” olmuş, yine aynı kurumun adı 2013 yılında “Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir. Halen bu isimde çalışmalarını sürdüren kurumun görevi engelli ve yaşlı kişilerin herhangi bir ayırım olmaksızın insan haklarından yaralanmasını sağlamak ve toplum içindeki konumlarını garanti altına almak için, ulusal düzeyde politika ve strateji çalışmaları yapmak, engelli ve yaşlı vatandaşlarla ilgili yürütülen sosyal hizmet faaliyetleriyle ilgili ilke, usul ve standartları belirlemektir. Ayrıca kurum bu alanda ilgili olan kamu kurumları ve gönüllü olan kuruluşları ilişkilendirerek bir araya getirir ve çalışmalara destek verir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın Genel Esaslarından biri olan Kanun önünde eşitlik ilkesi “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir” vurgusu ile anayasal güvence altına alınmıştır (m.10). 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile aynı maddede çocuklar, yaşlılar, engelliler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılamayacağı belirtilmiştir.

BM genel kurulunda 13.12.2006 tarihinde Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme imzalanmış ve ülke temsilcilerinin de imzalaması için 30.03.2007 tarihinde sunulmuştur. Ülkemiz sözleşmeyi aynı tarihte imzalamıştır [20].

Sözleşmedeki en ayrıntılı kısım madde 9' dur. Maddeye göre devletlerin “erişilebilirlik” konusunda yapılı çevrede nasıl ve ne şekilde önlem alacağı tarif edilmiştir.

Türkiye’de engelliler için ulaşılabilirliğin sağlanması kapsamında yasal düzenleme ilk kez 1997 yılında 572 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılmıştır. Bu Kararname ile birçok kanunda engellilerle ilgili düzenleme yapılırken 3194 sayılı İmar Kanununa ulaşılabilirlikle ilgili bir madde eklenmiştir. Bu düzenleme sonucunda halen faaliyette olan ve yapılacak olan yapılarda erişilebilirliğin sağlanması, bunu sağlamak için de plan, proje, ruhsat, uygulama ve denetleme çalışmalarıyla ilgili kurum ve kuruluşlar görev ve sorumlulukların yerine getirmelidir, hükmü ile kanunlaşmıştır [20].

7 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5378 sayılı Özürlüler Kanununun geçici 2’nci maddesinde ise tüm kamu kurum ve kuruluşlarının erişilebilirlik konusunda sorumlulukları olduğunu göstermektedir. Bu maddede “Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürlülerin erişilebilirliğine uygun duruma getirilir.” İfadesi yer almaktadır [20].

Her ne kadar sürenin 7 yıl ile sınırlandırılmış olduğu belirtilse de 04.07.2012 tarihinde bu süreye bir yıl daha eklenerek 8 yıl olarak değiştirilmiştir. Ülkemizde düzenlemeler için kaynak olan standartların başında ise TS 12576, TS 9111 ve TS ISO 23599 gelmektedir. Engelliler mevzuatı içeriğinde daha çok özellikle fiziksel erişim sorunlarının çözümüne yönelik yasal düzenlemeler yapıldığı görülmektedir. Diğer erişim sorunları ikinci planda kalmaktadır.

Çizelge 1.3. Türkiye’de ulaşılabilirlik mevzuatı [21]

İMAR MEVZUATI
3194 Sayılı İmar Kanunu 572 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 3194 sayılı İmar Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir. Ek Madde 1; “Fiziksel çevrenin özürliüler için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik alt yapı alanlarında ve yapılarda Türk Standartları Enstitüsü’nün ilgili standartlarına uyulması zorunludur.”
Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği (02.09.1999 - 13.07.2000 - 03.07.2017 tarihli düzenlemeler) Yönetmelikte ilk kez tanımlı da verilerek özürli kavramından, ulaşılabilirlikten ve Türk Standartları Enstitüsü (TSE)’nin özürliülerle ilgili standartlarından bahsedilerek, belediyelere özürliülerle ilgili mevzuat ve standartlara uyma, bunları uygulama ve diğer gerekli önlemleri alma yükümlülükleri getirilmiştir. Yönetmelik ile; yapılarda, açık alanlarda (yol, otopark, park, yaya bölgesi, meydan ve kaldırımlarda), bunlar üzerindeki ulaşım ve haberleşme noktalarında ve peyzaj elemanlarında özürliülerin ulaşılabilirliğinin sağlanması için TSE standartlarına uygun düzenleme yapılması koşulu getirilmiştir. Son düzenlemeler ile açık ve kapalı alanların engelli kullanıcı dikkate alınarak düzenlenmesi gereği yönetmeliğe işlenmiştir. Son düzenlemeler ile açık ve kapalı alanların engelli kullanıcı dikkate alınarak düzenlenmesi gereği yönetmeliğe işlenmiştir.
Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği (02.09.1999 tarihli düzenleme) Bu Yönetmelikte de ulaşılabilirliğin sağlanması için TSE standartlarına uyulması yükümlülüğü getirilerek bazı ölçülerde ve ticari kullanımlara ilişkin maddelerde düzenlemeler yapılmıştır.
Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik (02.09.1999 tarihli düzenleme) “Planlarda özürliülerin kentsel kullanımlar, sosyal ve teknik alt yapı alanlarında ulaşılabilirliğini sağlayıcı tedbirlerin alınması amacıyla özürliülere yönelik her türlü mevzuat ve TSE standartları dikkate alınır.” Hükmü ile kentsel, sosyal ve teknik alt yapı standardını belirleyen tabloya, sosyal tesis alanlarının “Rehabilitasyon Merkezleri”ni kapsamaması hususu eklenmiştir.
Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliği (02.09.1999 tarihli düzenleme) Özürliülerin ulaşılabilirliğinin sağlanması için TSE standartlarına uyulması zorunluluğu getirilmiş, binaların çeşitli bölümlerindeki ölçülendirmelerde ve özelliklerde düzenlemeler yapılmıştır.
Otopark Yönetmeliği (02.09.1999-22.02.2018 tarihli düzenlemeler) Otoparkların yapımında TSE standartlarına uyulması, umumi bina, bölge otoparkları ve genel otoparklarda, 1’den az olmamak şartıyla park yerlerinin %5’inin özürliü işareti koyularak özürliülere ayrılması şartları getirilmiştir. Son düzenlemeler ile umumi bina ve bölge otoparkları ile genel otoparkların giriş-çıkış ve asansörlerine en yakın yerlerinde birden az olmamak şartıyla, her 20 park yerinden birinin engelli işareti konularak engelliler için ayrılması zorunludur. Yol üstü otoparklarda engelliler için yapılacak düzenlemeler, trafik güvenliği esas alınarak yapılır ibaresi eklenmiştir.
Sığınaklarla İlgili Ek Yönetmelik (02.09.1999 tarihli düzenleme) Sığınakların yapımında TSE standartlarına uyulması hükmü getirilmiştir.

Çizelge 1.3. (devam) Türkiye’de ulaşılabilirlik mevzuatı [21]

ÖZÜRLÜLERLE İLGİLİ MEVZUAT
5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (01.07.2005 tarihli) Kanunun 19uncu maddesi ile 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 42nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere şu madde eklenmiştir; “Özürlülerin yaşamı için zorunluluk göstermesi hâlinde, proje tadili kat maliklerinin en geç üç ay içerisinde yapacağı toplantıda görüşülerek sayı ve arsa payı çoğunluğu ile karara bağlanır. Toplantının bu süre içerisinde yapılamaması veya tadilat talebinin çoğunlukla kabul edilmemesi durumunda; ilgili kat malikinin talebi üzerine bina güvenliğinin tehlikeye sokulmadığını bildirir komisyon raporuna istinaden ilgili mercilerden alınacak tasdikli proje değişikliği veya krokiye göre inşaat, onarım ve tesis yapılır. İlgili merciler, tasdikli proje değişikliği veya kroki taleplerini en geç altı ay içinde sonuçlandırır. Komisyonun teşkili, çalışma usulü ile özürlünün kullanımından sonraki süreç ile ilgili usûl ve esaslar Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından müştereken hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.” Geçici 2nci madde; “Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürlülerin erişilebilirliğine uygun duruma getirilir.” Geçici 3üncü madde; “Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerinin özürlülerin erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alır. Mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürlüler için erişilebilir duruma getirilir.”
Yapılarda Özürlülerin Kullanımına Yönelik Proje Tadili Komisyonları Teşkili, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik (22.04.2006 tarihli) 22.04.2006 tarihli Yönetmelik ile tadilat talebinde bulunan kat malikinin diğer kat malikleriyle yapacağı toplantıda talebinin reddedilmesi durumunda kurulacak olan komisyonla ilgilidir. Kat maliki, tadilat yapılacak olan binanın ruhsat işlemlerinin yapıldığı kuruluşa başvuru yaparak bir komisyon oluşturulmasını talep edebilir. Bu komisyonun söz konusu talebin gerekliliği ve bina güvenliği açısından bir değerlendirme yapmasının koşulları Yönetmelik kapsamında ele alınmaktadır.
2006/18 sayılı Başbakanlık Genelgesi (12.07.2006 tarihli) 5378 sayılı Kanunun geçici 2nci maddesinde, belirtilen uygulamaların gerçekleştirilmesi için tanınan 7yıllık sürenin 07.07.2005 tarihinde başladığını hatırlatarak, bu konudaki en büyük görevin yerel yönetimlere düştüğü belirtilmektedir. Genelgeye göre, bu düzenlemeler, hazırlanacak eylem planları doğrultusunda gerçekleştirilecektir. Eylem planları, kısa vadeli (2005-2007), orta vadeli (2008-2010) ve uzun vadeli (2011-2012) olarak belirlenecek, belediyeler bu düzenlemelerin Türk Standartları Enstitüsünün ilgili standartlarına uygun olmasına dikkat edecekler, satın alacakları, kiralayacakları veya denetimlerinde bulunan toplu taşıma araçlarının özürlülerin kullanımına uygun olmasını sağlayacaklardır.
Başbakanlık Talimatı (12.08.2008 tarihli) Yapılı çevredeki uygulamaların standartlara uygun olmadığına değinilerek yeni yapılaşma alanlarında veya yeniden düzenleme yapılan alanlarda ve kamu binalarının veya kamunun kullanımına tahsis edilmiş bulunan diğer yapılarda, mevzuata uygun şekilde düzenlemelerin yapılması için gereken önlemlerin alınması zorunluluğu talimatlandırılmıştır.

Çizelge 1.3. (devam) Türkiye’de ulaşılabilirlik mevzuatı [21]

5393 sayılı Belediye Kanunu (03.07.2005 tarihli) 14üncümadde;“Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürlü, yaşlı, düşkün ve dar gelirliilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.” Hükümü belediyenin görev ve sorumlulukları arasında yer almaktadır. Belediye başkanının görev ve yetkilerinin sıralandığı 38’inci maddede “ n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özörlöölere yönelik hizmetleri yürötmek ve özörlöölör merkezi oluşturmak.” hükümü bulunmaktadır. Belediyenin giderlerinin belirlendiğı 60’ıncı maddede “i) Dar gelirlı, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özörlöölere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar.” Hükümü bulunmaktadır.
5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (10.07.2004 tarihli) Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve sorumluluklarının ele alındığı 7’nci maddesinde; “ yaşlılar, özörlöölör, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültörel hizmetler sunmak” hükümü yer almaktadır. Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkilerinin ele alındığı 18’inci madde; “ m)Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneğı kullanmak, özörlöölörle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere özörlöölör merkezleri oluşturmak.”. Ek 1’inci madde; “ Büyükşehir belediyelerinde özörlöölörle ilgili bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, danışmanlık, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri vermek üzere özörlöölör hizmet birimleri oluşturulur. Bu birimler, faaliyetlerini özörlöölere hizmet amacıyla kurulmuş vakıf, dernek ve bunların üst kuruluşlarıyla işbirliğı hâlinde sürdürörlör. Özörlöölör hizmet birimlerinin kuruluş, görev, yetki, sorumluluk ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar Özörlöölör İdaresi Başkanlığının görtüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”
5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu (22.02.2005 tarihli) Kanunun 6’ncı maddesinde; “ İl Özel İdaresi hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özörlöölör, yaşlı, düşkün ve dar gelirliilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.” Hükümü bulunmaktadır. İl Özel İdarelerinin giderlerinin ele alındığı 43’üncü maddede; “ h) Yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özörlöölere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar.” hükümü bulunmaktadır.
Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik (31.07.2009 tarihli) Özörlöölörle İlgili Tedbirler başlıklı 7’nci maddede; “ İdare, sunduğı kamu hizmetlerinin özörlöölör tarafından kolayca erişilebilir olması için gerekli tedbirleri alır.” hükümü bulunmaktadır.

Türkiye’ de yapılan araştırmalar ve akademik çalışmalar

Yasal düzenlemelerin yürürlöğö girmesi ile farkındalık artmaya başlamış ve bu konu hakkında araştırmalar artmıştır.

Karataş çalışmasında, ülkemizdeki engelli bireylerin topluma karışma konusunda ciddi sorunları olduğunu aktarmıştır. Hayatın her bölgesinde olan bu problemler, engelli vatandaşların toplumla bütünleşmelerini zorlaştırmaktadır. Karataş bu sorunlarla baş etmeye çalışan kişilerin doğru çözümleri tek başlarına bulamayacaklarını, neticede mutsuz bireylere dönüşeceklerini belirtmiştir. Karataş sonuçta, insanın kendini var edebilme hakkının böylelikle elinden alınarak yaşam kalitelerinin olumsuz etkilendiklerini aktarmıştır. Karataş engelli bireylerin topluma katılmalarını engelleyen unsurları; yoksulluk, eğitim, ulaşım, fiziksel çevre ve konut, rehabilitasyon, engellilerin aile yaşamı ve istihdam sorunu olarak sıralamıştır [22].

Sosyal rehabilitasyon programları engelli bireylerin hem toplumda yer edinmelerini hem de kendi hayatları hakkında söz sahibi olmalarını sağlar. sosyal rehabilitasyon programları tıbbi ve mesleki rehabilitasyon programlarına göre daha uzun soluklu ve kapsamlı bir hizmet türüdür [23].

Maraz, çalışmasında amacını “ İstanbul ulaşım sisteminin kolaylaştırılması için 2007 yılında faaliyete başlayan Avcılar-Söğütluçeşme metrobüs hattı duraklarından Yenibosna ve Mecidiyeköy durakları ve çevresinin fiziksel özürülüler için ulaşılabilirliği açısından tasarım standartlarına göre değerlendirilmesinin yapılması” olarak belirlemiş ve dış mekân kullanımını sorgulamıştır [24]. Bu çalışmada yoğun kullanılan metrobüs durakları erişilebilirlik açısından irdelenmiş ve eksikler bulunmuştur.

Tuna, çalışmasında “eğitim kurumlarında sirkülasyon alanları ve tuvaletlerin erişilebilirliği” ni incelemiş ve elde ettiği veriler sonucunda ciddi sorunlarla karşılaştığını aktarmıştır. Sorunların çözümleri için öneriler sunmuş, en başta bu konunun yine eğitim kurumlarında çözülebileceğini eklemiştir.

Tuna çalışmasında ülkemizde erişilebilirlik konusunda henüz yeteri kadar bilinçlenme olmadığını iletmiş, bu konuda çalışmaların artması gerektiğini belirtmiş ve gerekli eğitim-seminerlerin belediye, okul ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın sağlayabileceğini aktarmıştır. Özellikle konuyla doğrudan bağlantısı olan mimar, mühendis ve şehir bölge planlamacılar eğitime tabi tutulmalıdır. Düzenleme sadece yapım çalışmalarıyla sınırlandırılmamalı, denetleme ve iyileştirme çalışmalarıyla cezai yaptırımlar da devreye girmelidir [25].

Coruh, çalışmasında üniversite üzerinden gitmiş ve İstanbul Ticaret Üniversitesi Küçükalyalı Kampüsünü incelemiş, yapı ve yakın çevresinin revize edilmesi gerektiğini raporlamıştır. Yeni binaların yapımı ve mevcut binaların durumunun gözden geçirilmesi gerektiğini vurgulamıştır [26].

Yeğnidemir, çalışmasında havalimanlarının erişilebilirliğini sorgulamıştır. Yeğnidemir gelişen teknoloji ile değişen mekânlarımızda hareket engeli yaşayan bireyler için tasarım sürecinde alınacak basit önlemlerin gerekliliğini belirtmektedir. Tezindeki amaç “Terminal binalarında gerçekten erişilebilir ve engelsiz tasarımlara ulaşabilmek için tasarım kılavuzu oluşturmaktır.” Yeğnidemir çalışması sonucunda eksiklikleri tespit ederek çözüm önerileri sunmuştur [27].

Mülayim, yaptığı çalışmada “Bedensel Özürlüler İçin Mimari Mekân Tasarımını” incelemiştir. Mülayim özürlüler için mimari tasarımı; “kişilerin hareket kabiliyetlerindeki kısıtlılıktan kaynaklanan sorunları en alt düzeye indirerek, alanları ve mekânları yaratma süreci” olarak tanımlamaktadır [28].

Dişyapar, çalışma kapsamında lise yapılarını ele almış ve çalışma sonucunda düzenlemeyi yapma tarafında olan kamu kurumlarına çözüm için veriler sunmuştur. Bütüncül tasarım, fonksiyon bakımından revize ve donatı çözümleri belirtilerek yol gösterici olmuştur [29].

Akatlı, Ankara ilindeki kütüphaneler üzerinden erişilebilirlik konusunu incelemiş ve genelde kütüphane yapılarının yapım amacının farklı olduğunu, yapıların ilk kullanım amacına uygun olarak tasarlanması ve kullanılması gerektiğini aktarmış, herkes için ulaşılabilir olması gereken kütüphanelerin bu konuda zayıf kaldığını aktarmıştır [30].

Sağlam, çalışması kapsamında belediye yapısını ele almış ve sonuçta çözüm önerileri getirmiştir. Mekânların tüm kullanıcı gruplar için erişilebilirlik standartlarına uyması gerektiğini dile getirmiştir. Sağlam çalışma yöntemini sorgulama formları kullanarak geliştirmiş, sayısal değerlere dökmüştür. Sonuçta Sağlam, yanlış ve eksik uygulamaları tespit ederek çözüm önerileri sunmuştur [31].

Güngör, sunduğu çalışmasında herkesin mutlaka kullandığı alış veriş merkezleri üzerinden giderek farklı dönemlerde yapılan iki yapıyı incelemiştir. Çalışma sonucunda hem mevcuttaki yapılar için bir düzenleme önerisi getirilmiş hem de ilerde aynı türde yapılacak olan tasarımlara ışık olmuştur. Yasal düzenleme zorunluluğu kabul edilmeden önce yapımı biten ve de daha sonrasında yapılan iki alış veriş merkezi sorgulanmış, yasal zorunluluk olmasına rağmen yine de eksikliklerin olduğu görülmüştür. “Tüm çalışmanın özünde anlatılmak istenen; her gün yaşadığımız tüm yapıları çevrede kullanıcı tipi olarak engelli insanların, her normal kullanıcının sahip olması gerekli kullanım kolaylıklarına sahip olması gerekliliği tüm tasarım çalışmalarına eklenmesi düşüncesi yaygınlaşmalıdır” [32]. Güngör yapıları çevreyi tanımlayan mimarlara önemli görevler düştüğünü belirtmiştir. Bu tez çalışmasında sadece standartlar üzerinden gidilmemiş, ayrıca veriler sayısal bulgularla sunulmuştur.

Çalışmadaki ana ve alt hipotezler

Sağlık hakkı kişinin en temel haklarından biridir ve vazgeçilemez bir haktır. Engelli bireyler de sağlık haklarından mutlaka kanunlar çerçevesinde faydalanmalıdır. Bu nedenle sağlık yapıları ve çevreleri erişilebilir nitelikte olmalıdır. Henüz tasarım aşamasında iken çözümler üretilmeli ve uygulamaya sunulmalıdır. Yalnız bu demek değildir ki yaşamını sürdüren mekânlar kullanıma uygun hale getirilmeyecek. Yasalar ve standartların kapsamında mevcuttaki sağlık yapıları ve çevreleri de uygunlaştırılmalıdır. Bu nedene de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı ve CSB işbirliği içerisinde çalışmalar yaparak mevcut kamu yapıları ve yakın çevresi hakkında raporlama yapmakta ve gerekli önlemleri almaktadır. Türkiye’de son yıllarda projeleri ile gündeme gelen şehir hastanelerinin de olması ve bu sektörün sürekli kullanımda olması tez çalışması olarak ele alınmasında önemli faktörler olmuştur. Bu nedenle Çankırı ili Devlet Hastanesi araştırma konusu olarak ele alınacaktır. Hastanenin iki farklı dönemde yapılmış olan birbirine bağlantılı binası çalışma kapsamındadır.

Tanımlanan problemler ve amaç doğrultusunda, çalışmada üzerinde detaylandırılacak hipotezler şu şekildedir:

Ana Hipotez: Engelliler kamu yapılarını rahatça kullanabilmeli, hizmetlerden bir başkasının yardımı olmadan faydalanabilmelidir ve bu yapılar ulaşılabilirlik ile ilgili Türk Standartlarına uyumlu olmalıdır.

Alt Hipotez 1: Türk Standartları ve Sağlık Bakanlığının yayınladığı Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler İçin Ulaşılabilirlik Rehberi (2012), kapsamında incelenecek olan Çankırı Devlet Hastanesi; özellikle sağlık gereksinimlerini temel ihtiyaç olarak ele aldığımızda, bu düzenlemelere uygun olmak zorundadır.

Alt Hipotez 2: Standartlar üzerinden incelenecek olan hastane ve yakın çevresi sorular hazırlanarak formlarla değerlendirilecektir.

Alt Hipotez 3: Formlarla incelenmiş olan yapı ve yakın çevresine standartlar baz alınarak çözüm önerileri sunulacaktır.

Çalışmadaki sınırlılıklar

Araştırma kapsamında mekânsal değerlendirmeler göz önüne alınacağından ortopedik engelli, görme engelli ve işitme engelli grubunun gereksinimleri üzerinde durulacaktır. Diğer özür grupları araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Çalışma alanı içerisinde tekerlekli sandalye kullanan engelliler, işitme engelliler ve görme engelliler grubunun kamu yapısını ve kamuya ait olan açık alanları kullanabilme durumu sorgulanacaktır.

Çalışma izinlerinin alınma durumu ve zaten herhangi bir kimsenin de başkasının yardımına ihtiyaç duyacağı mekânlar olan ameliyathaneler, yoğun bakım odaları vb. kısımlar kapsam dışı bırakılmıştır. Ayrıca sadece hasta olarak engelli kullanımı üzerinde durulduğundan teknik hacimler de kapsam dışı bırakılmıştır.

Çankırı Devlet Hastanesi il içerisinde toplamda 5 ayrı binada hizmet vermektedir. Tez kapsamında ise yalnızca Kırkeşler Mahallesi'nde bulunan yerleşke değerlendirilecektir.

2. YÖNTEM

Çalışma alanında inceleme yapılırken Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi (2012), TS 12576, TS 9111 ve TS ISO 23599 dikkate alınmış, şayet standartlar ile rehber arasında bir farklılık varsa rehber öncelikli sayılmıştır.

Hastane bina içerisi kullanıcı çeşitliliğine göre polikliniğe gelen ayaktan hastalar ve yatan hastalar olmak üzere iki ayrı kısımda incelenmiştir. Standart ve rehber gere sorular ile formlar oluşturulmuş, eylem alanları değerlendirilmiştir. Formlar sonucunda sayısal veriler elde edilmiştir. Sayısal verilere ulaşmak için formlardaki soru cevaplarına sayı değeri verilmiştir. Bunun için uygun, uygun değil ve uygulanamaz cevapları belirlenmiştir. Uygun cevabı sorunun karşılığının olumlu olduğunu ve yapının engelli ulaşılabilirliğine uygunluğunu gösterir ki bu da cevabın erişilebilirlik değerine katkı sağlamayacağından değeri ‘0’ olarak belirlenmiştir. Uygun değil cevabının değeri ise ‘5’ tir ve bu değer engelli kullanımına uygun olmayan bir durumun varlığını gösterir. Uygulanamaz cevabına ise herhangi bir sayısal değer verilmemiş, bu soruların yapıda karşılığının olmadığı görülmüştür. Her bir formdaki soru puanları toplanmıştır. Puanlama sonucu ne kadar yüksekse yapı o kadar erişilemez durumdadır demektir. Formlar içerisinde her bir formun puanlama içerisindeki yüzdelik değeri bulunmuş ve bu değer bir mekânın bina içerisindeki erişilebilirlik değeri olarak düşünülmüştür.

Formlar oluşturulurken her bir tip için bir değerlendirme formu cevaplanmış ve böylece tekrar eden düzenlemeler için tek form kullanılmıştır. Form soruları oluşturulurken mekânlara göre durum, malzeme, miktar, işaretleme ve ölçü özellikleri sorgulanmıştır. Elde edilen veriler ışığında bina toplam erişilebilirlik değeri bulunmuş ve grafiklerle ifade edilmiştir. Mekânlarda görülen engelli erişilebilirliğine uygun olmayan düzenlemeler için çözüm önerileri sunulmuş, gerekli düzenlemeler çizim, grafik, yazılı ya da görsel öğeler ile desteklenmiştir. Şayet mekân kullanımı ulaşılabilirlik için tasarım düzeyinde yeniden ele alınması gerekiyorsa; yenileştirme, işaretlemeyen kaynaklı bir soruna çözüm bulunacaksa; doğru işaret ve konumlandırma, Yapılan düzenlemeler basit iyileştirmeler gerektiriyorsa, onarım, malzeme kaynaklı bir ulaşılabilirlik engeli varsa; malzeme önermesi sunulmuştur.

Bu çalışmada hazırlanmış olan formlar ve bu formların mekânlara uygulanması, sayısal değerlerle ifade edilmesi, Öğr.Gör. Dr. Can Güngör'ün "Alışveriş Merkezlerinin Engelliler İçin Erişebilirlik Standartları Kapsamında İrdelenmesi" adlı doktora tezinde uyguladığı teknikten faydalanılarak oluşturulmuştur. Bununla birlikte "uygulanamaz" seçeneğinin "1" olan ulaşılabilirlik değeri, sayısal değeri bakımından etki oluşturmayacak şekilde düzenlenerek, her form ve eylem alanı için "uygulanamaz" cevabı alınan soru sayıları belirtilmiştir.

Çizelge 2.1. Yöntem tablosu

ARAŞTIRMA MODELİ	: İLİŞKİSEL TARAMA MODELİ
EVREN	: ENGELLİ KİŞİLER
ÖRNEKLEM KÜME	: ÇANKIRI DEVLET HASTANESİ YERLEŞKESİ VE ÇEVRESİ
ÇALIŞMA EVRENİ	: KAMU BİNALARI
BAĞIMLI DEĞİŞKEN	: ERİŞİLEBİLİRLİK
BAĞIMSIZ DEĞİŞKEN	: TS 9111, TS 12576, TS ISO 23599, SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK REHBERİ (2012)
ARA DEĞİŞKEN	: DEĞERLENDİRME FORMLARI
TEKNİK	: GÖZLEM, VERİ TOPLAMA, KARŞILAŞTIRMA
SONUÇ	: DEĞERLENDİRME, ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

3. ALAN ÇALIŞMASI

3.1. Çalışma Alanının Tespiti ve Kaynak Temini

Sağlık yapılarının toplum yaşantısındaki önemi ve kullanıcı çeşitliliği göz önünde bulundurularak il sınırları içerisinde de en geniş kapsamlı hastane olan Çankırı Devlet Hastanesi tercih edilmiştir. Hastanenin kullanımda olan diğer yapıları yapıldıkları yıllar itibari ile eski olarak değerlendirilmiştir ve kapsam dışı bırakılmıştır. Ek olarak yapılacak olan binalar bu yapının bulunduğu alan içerisinde tasarlanmaya devam edeceğinden yine Kırkeşler yerleşkesi araştırma alanı olarak belirlenmiştir.

3.2. Çankırı İli ve Çankırı Devlet Hastanesi

Çankırı İli tarihine baktığımızda dönemler olarak ilk olarak Hitit, daha sonraları Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerini yaşadığını görmekteyiz. Çankırı, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Kuzey ilçeleri Karadeniz Bölgesi içerisinde. İlin kuzeyinde Karabük ve Kastamonu, doğuda Çorum, güneydoğuda Kırıkkale, güneyde Ankara ve Batıda Bolu illerine komşudur. Merkez ilçesi ile beraber 12 adet ilçesi vardır [33].

Çankırı' da engelli sayısı hakkında 2014 yılında araştırma yapılmış ve Çizelge 3.1' deki verilere ulaşılmıştır.

Çizelge 3.1. Çankırı'da engelli sayısı [34]

ENGEL DURUMU	GÖRME ENGELLİ	97
	İŞİTME ENGELLİ	56
	ORTOPEDİK ENGELLİ	252
	RUHSAL ENGELLİ	67
	DİL KONUŞMA ENGELLİ	38
	KRONİK ENGELLİ	150
	ZİHİNSEL ENGELLİ	206
	SINIFLANMAYAN (Birden fazla engel)	34

Çizelge 3.1’den çıkardığımız sonuca göre ortopedik engelli sayısının diğerlerine göre fazla olduğu görülmektedir.

2013 yılında ise Çankırı engelli kullanımı için açık ve kapalı alanların uygunlaştırılması yönündeki araştırmalar kapsamında ASPB tarafından pilot il seçilmiştir. Bu kapsamda beş yıl içerisinde kamu kurumları bakanlığın oluşturduğu sorular çerçevesinde incelenmiştir. İlin bu anlamda özellikli olması diğer illerdeki hastane yapılarını ve çevrelerini incelemektense Çankırı üzerinde çalışma yapılmasını öncelikli kılmıştır. Çalışma sürerken ilgili belediye, toplu taşıma araçlarını erişilebilir özellikte olanlar ile değiştirmiş ve hastane yakınındaki duraklarda yenileme çalışmalarına başlamıştır. Çankırı Devlet Hastanesi, Memleket Hastanesi olarak 1946 yılında hizmete girmiştir. Günümüzde bu yapı Kadın–Doğum servisi olarak kullanılmaktadır. Daha sonra aynı bahçede bulunan Sağlık Koleji’ne taşınmıştır. 1994 yılında ek binanın da hizmete girmesiyle 350 yatak kapasitesine ulaşmıştır. 2010 yılı itibari ile hastane alanı toplam 11.600 m2 olarak karşımıza çıkmaktadır. Şu an 5 ayrı binada hizmet vermektedir [35].

Resim 3.1. Çankırı Devlet Hastanesi ilk binası [35]

Araştırma kapsamında olan Kırkevlr Mahallesiindeki hastane yerleşkesi ek bina konumundadır.

Resim 3.2. Çankırı Devlet Hastanesi Kırkevler Yerleşkesi

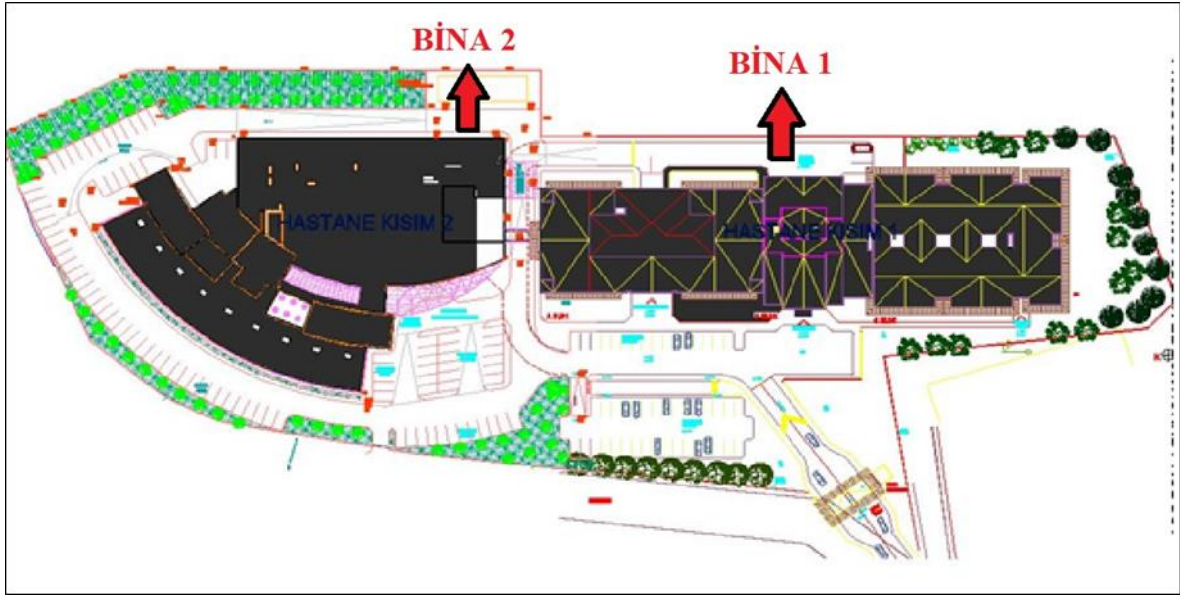

Resim 3.3. Çankırı Devlet Hastanesi

3.3. Yapı Tanıtımı

Çankırı Devlet Hastanesi Ek Binası il içerisinde Kırkevler Mahallesinde bulunmaktadır. Yapı iki farklı zamanda yapılmış binadan oluşmaktadır. İlk olarak yapılan bina form olarak dikdörtgen olarak tasarlanmıştır. Bu kısım bodrum kat ve zemin üzeri üç kattan oluşmaktadır. Yapı oturum alanı 3300 m² 'dir. Tamamen 2015 yılında kullanıma açılan ve

formu yay şeklinde olan yapı ise bodrum, zemin ve dört kattan oluşmaktadır. Yapı oturum alanı 1713 m² 'dir. Binalar şehir dışına yakın bir yerde konumlandırılmıştır. Yapı yakın çevresi konut bölgesidir ve yeni yapılan konutlarla gelişmektedir. Yapıya ulaşım özel araç, belediye otobüsü ya da yaya olarak sağlanmaktadır.

Şekil 3.1. Çankırı Devlet Hastanesi vaziyet planı

Yapım yılı daha önce olan Bina 1’de zemin katta acil servisi, poliklinikler, intaniye bölümü idare bölümü ve ıslak hacimler bulunmaktadır. Bodrum katında toplantı salonu, mutfak ve teknik hacimler bulunmaktadır. İlk katta röntgen bölümü, laboratuvar, hemşire ve hastabakıcı odaları, yatan hasta odaları, doktor yemekhanesi ve ıslak hacimler vardır. İkinci katta kadın doğum bölümü, ameliyathaneler, yoğun bakım ünitesi, bu birimlere bağlı yatakhaneler ve ıslak hacimler yer almaktadır. Son katta yatakhaneler, hemşire ve hastabakıcı odaları, ıslak hacimler bulunmaktadır.

Hastane binası planları

Şekil 3.2. Lejant

Binalara ait planlar

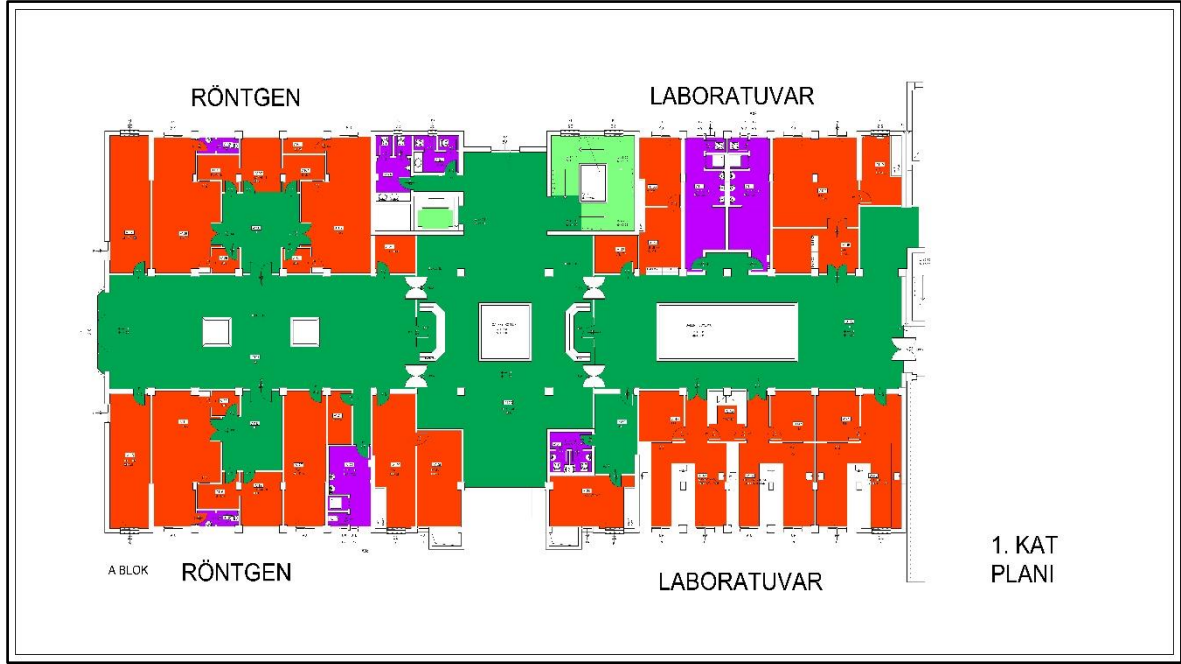
Şekil 3.3. Bina 1 zemin kat planı

Şekil 3.4. Bina 1 zemin kat planı

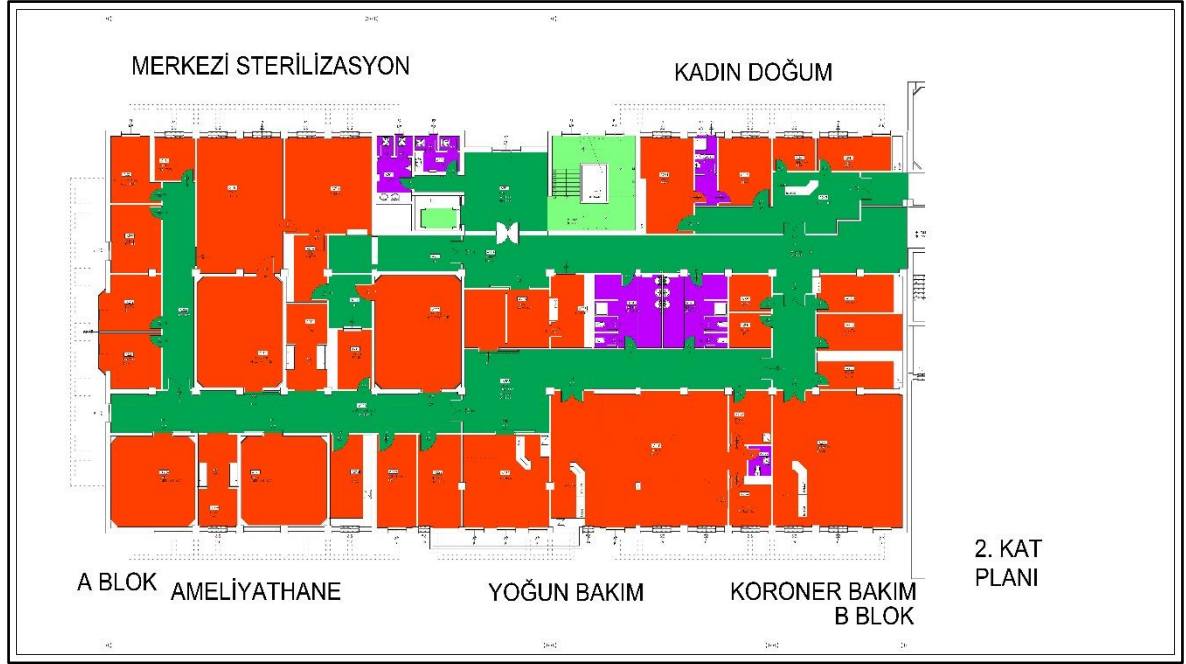
Şekil 3.5. Bina 1 1.kat planı

Şekil 3.6. Bina 1 1.kat planı

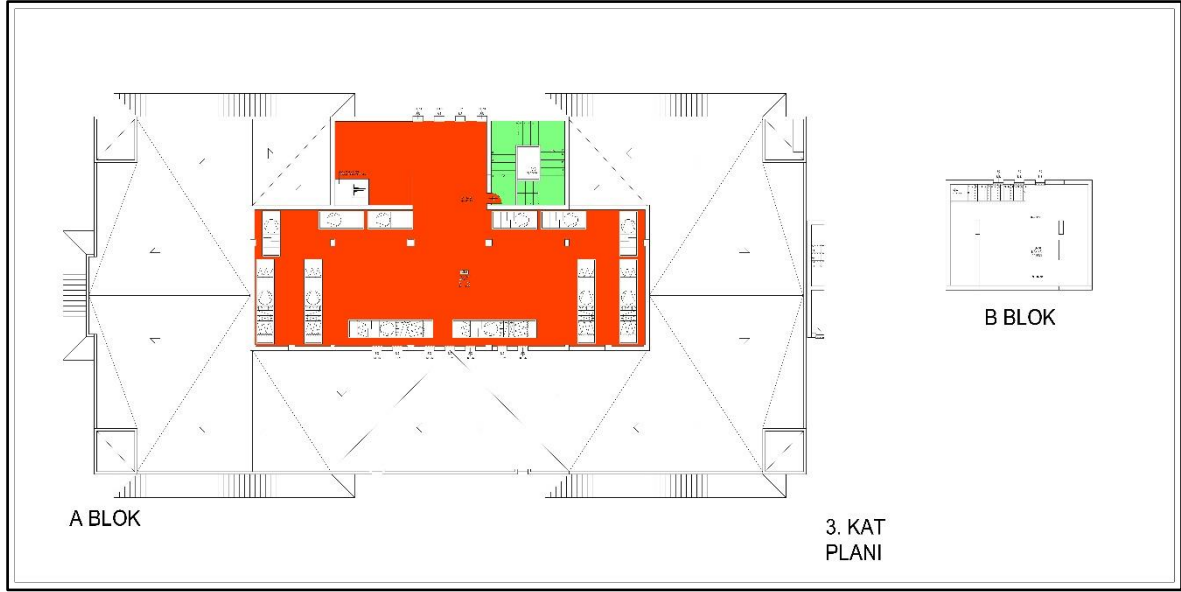
Şekil 3.7. Bina 1 2.kat planı

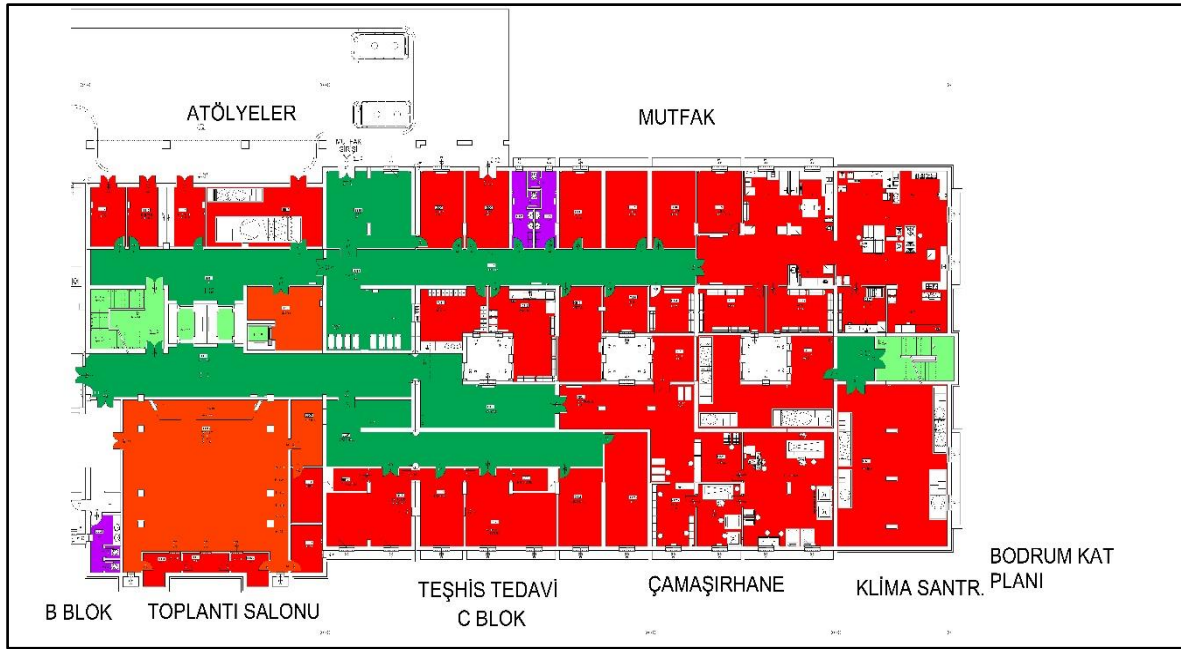
Şekil 3.8. Bina 1 2.kat planı

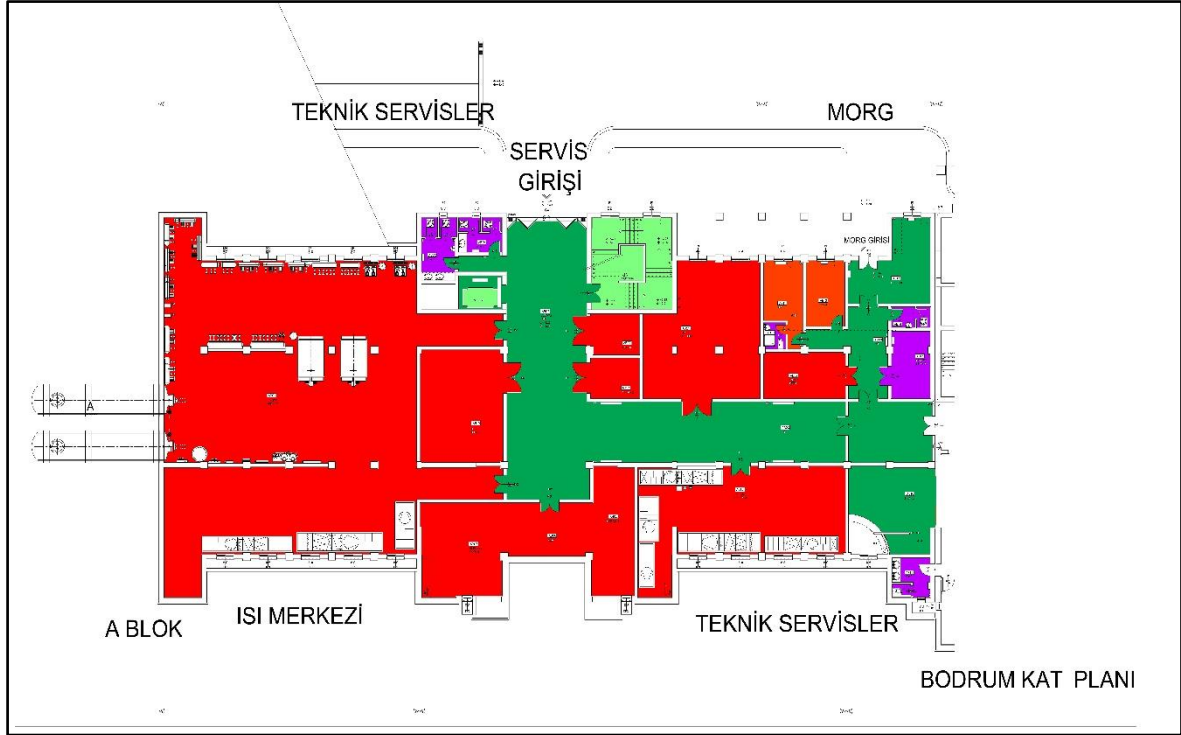
Şekil 3.9. Bina 1 3.kat planı

Şekil 3.10. Bina 1 3.kat planı

Şekil 3.11. Bina 1 bodrum kat planı

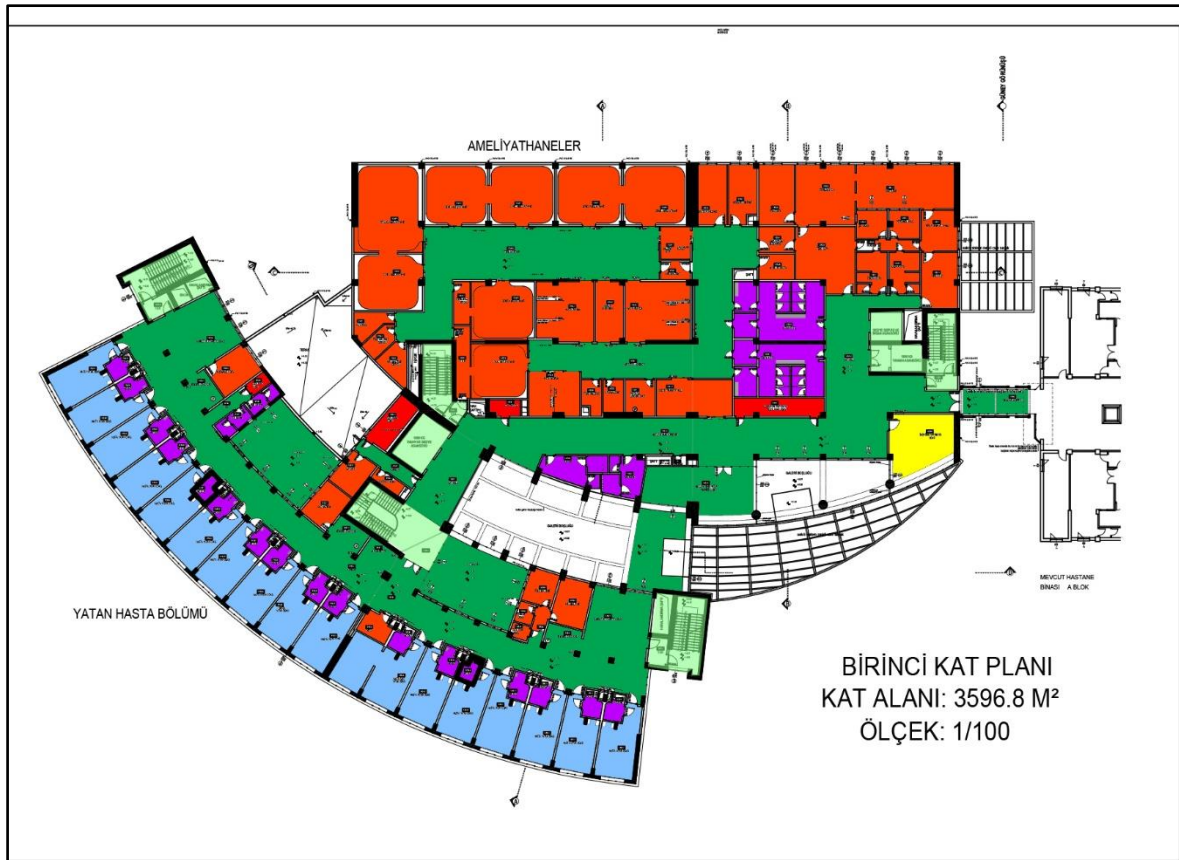

Şekil 3.12. Bina 1 bodrum kat planı

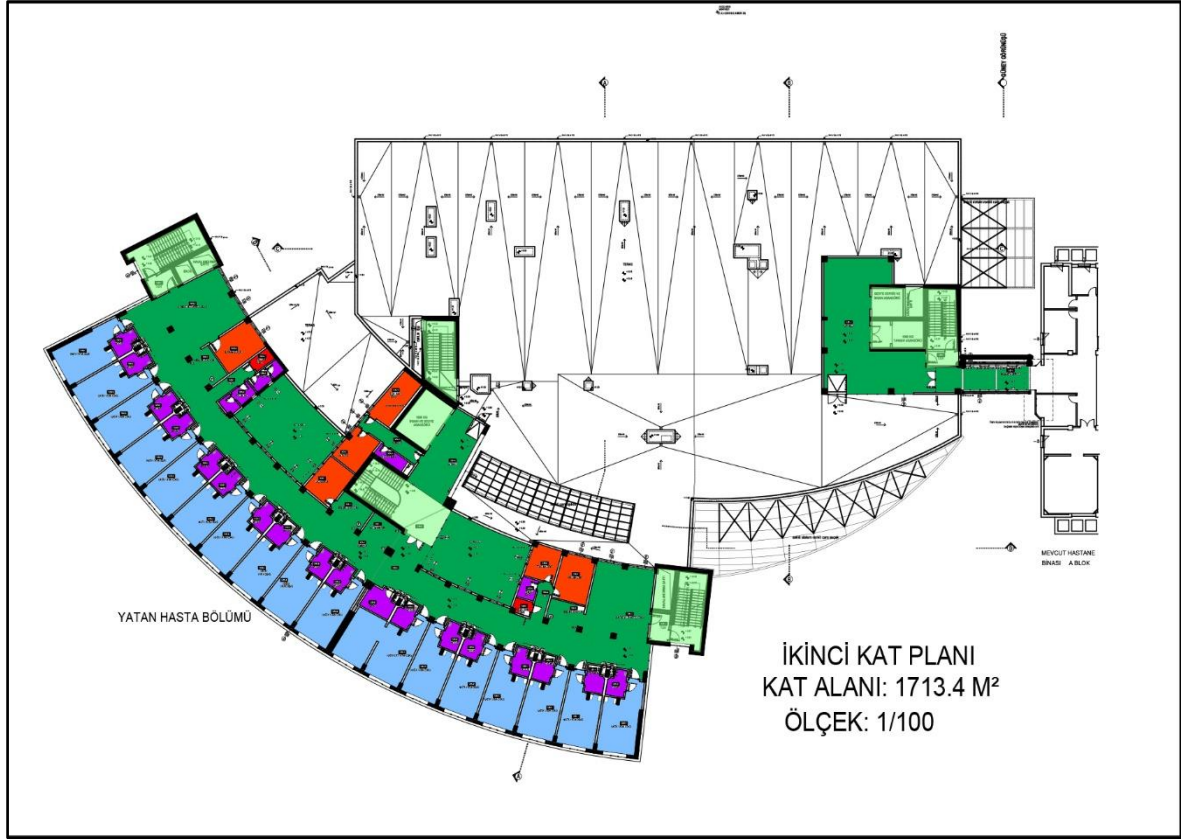
Zaman içerisinde hastane kapasitesi yeterli olmamıştır. Bu nedenle ana binaya bağlantı sağlanacak yeni bir proje hazırlanmış ve bina yapımı 2012-2014 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Yapımı daha sonra tamamlanan Bina 2'nin giriş katında acil bölümü, muayene odaları ve ıslak hacimler vardır. Bodrum katında kapalı otopark, laboratuvar bölümü ve teknik mekânlar yer almaktadır. Birinci katta ameliyathaneler, yatan hasta bölümleri ve ıslak hacimler vardır. İkinci, üçüncü ve dördüncü katlarda yatan hasta odaları ve ıslak hacimler bulunmaktadır.

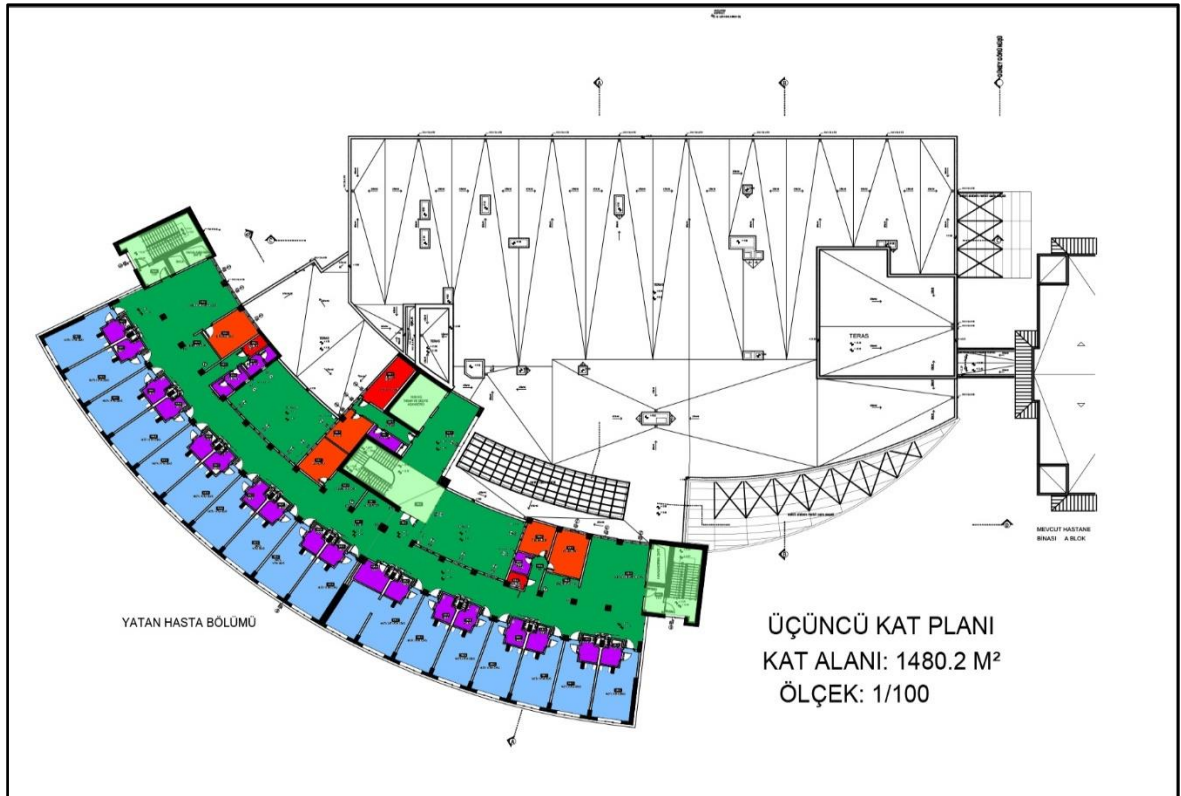
Şekil 3.13. Bina 2 zemin kat planı

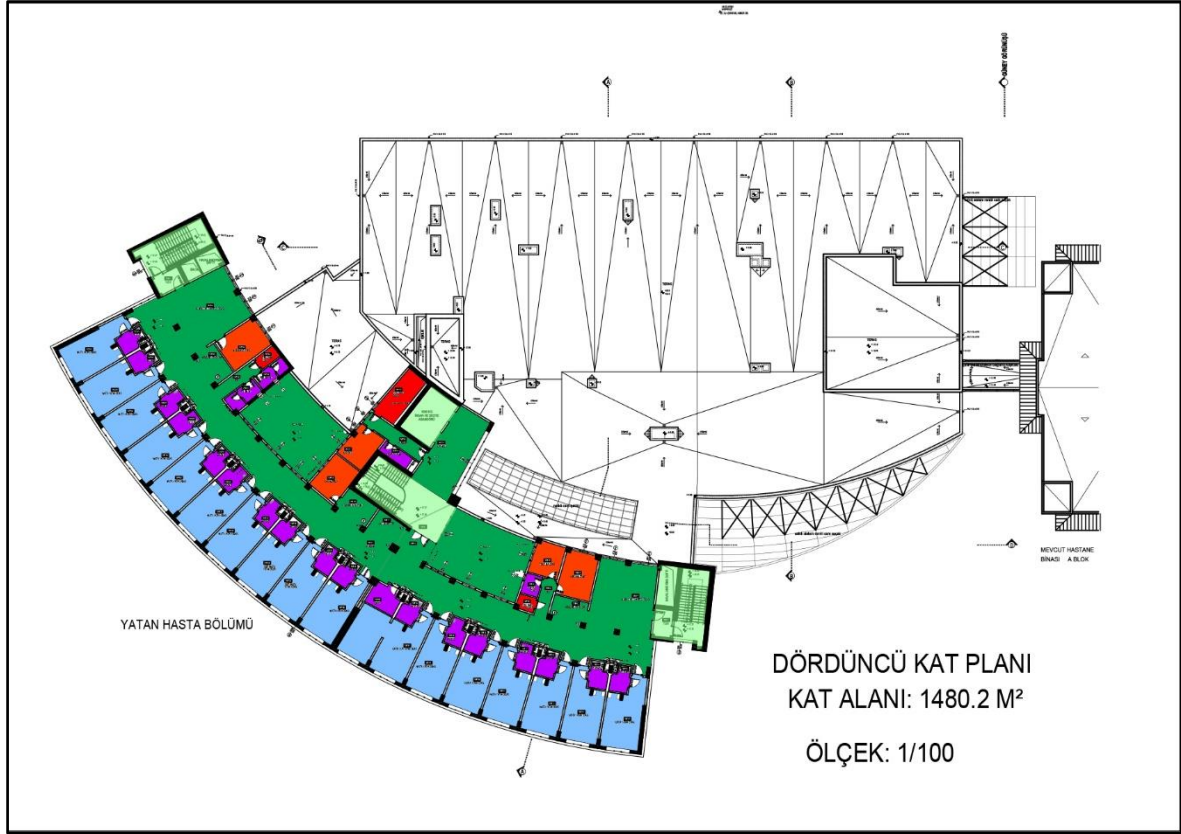
Şekil 3.14. Bina 2 birinci kat planı

Şekil 3.15. Bina 2 ikinci kat planı

Şekil 3.16. Bina 2 üçüncü kat planı

Şekil 3.17. Bina 2 dördüncü kat planı

Şekil 3.18. Bina 2 bodrum kat planı

3.4. Gözlem ve İnceleme Tekniği ile Verilerin Toplanması

Çalışma kapsamında kalan hastane ve yakın çevresi ulaşılabilirlik standartları ve Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi (2012), sınırları içerisinde gözlem ve inceleme tekniği ile sorgulanmıştır. Yapılan inceleme sonucunda genel bir erişilebilirlik değeri belirlenmiş ve uygun çözüm önerileri sunulmuştur.

Yapılan incelemede dış mekân yeşil alanları, otoparklar, dış mekân rampa ve merdivenleri, yapı girişine kadar olan bölümler TS 12576 ve Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi (2012), çerçevesinde değerlendirilmiştir. Sınırlar belirlenirken hasta olan bireyin özel araçla, toplu taşıma kullanarak veya yaya olarak geldiği düşünülmüş ve buna göre çalışma alanı sınırları şekil 3.19’da belirtilmiştir.

Şekil 3.19. Çankırı Devlet Hastanesi yerleşkesi araştırma sınırları

- Form 3: Yolcu İndirme - Bindirme Alanları ile İlgili Düzenlemeler
TS 12576 Bölüm 5.8 Duraklar, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.1.6
- Form 4: Yaya Yolları ve Bahçe Yolları İle İlgili Düzenlemeler
TS 12576 Bölüm 5.1 Yaya Kaldırımları, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.1.1, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.1.10
- Form 5: Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları İle İlgili Düzenlemeler
TS 12576 Bölüm 5.2. Rampalar, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.1.2
- Form 6: Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri İle İlgili Düzenlemeler
TS 12576 Bölüm 5.3 Dış Merdivenler, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.1.3
- Form 7: Yeşil Alan İle İlgili Düzenlemeler
Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.1.8
- Form 8: Bina Giriş ve Çıkışları İle İlgili Düzenlemeler
TS 9111 Bölüm 4.5 Bina Ana Giriş Bölümlerinin Düzenlenmesi ile ilgili kurallar, Bölüm 4.11.2 Mevcut bina ana giriş bölümlerinin düzenlenmesi ile ilgili kurallar, Bölüm 4.4.3 Rampalar, TS 9111 Bölüm 4.10.1 Sağlık Yapıları, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.2.1
- Form 9: Bina İçi Yer Kaplaması Düzenlemeleri
TS 9111 Bölüm 4.6.1 Yer Kaplaması, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.2.1
- Form 10: Kapı Düzenlemeleri
TS 9111 Bölüm 4.5.3 Giriş Kapısı, Bölüm 4.6.2 Kapılar, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.2.1
- Form 11: Pencere Düzenlemeleri
TS 9111 Bölüm 4.6.3 Pencere, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.2.2
- Form 12: Koridor ve Holler İle İlgili Düzenlemeler
TS 9111 Bölüm 4.7.1 Dolaşım Alanları, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.2.1

- Form 13: Merdivenler İle İlgili Düzenlemeler
TS 9111 Bölüm 4.7.1.3 Merdivenler, TS 9111 Bölüm 4.10.1 Sağlık Yapıları
- Form 14: Bina İçi Rampaları İle İlgili Düzenlemeler
Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.2.1
- Form 15: Asansörler İle İlgili Düzenlemeler
TS 9111 Bölüm 4.7.1.2 Asansörler, TS 9111 Bölüm 4.10.1 Sağlık Yapıları, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.2.2
- Form 16: Yatan Hasta Odaları ve Banyosu İle İlgili Düzenlemeler
TS 9111 Bölüm 4.7.5 Odalar, TS 9111 Bölüm 4.10.1 Sağlık Yapıları, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.2.1
TS 9111 Bölüm 4.7.4 Banyolar, TS 9111 Bölüm 4.10.1 Sağlık Yapıları
- Form 17: Poliklinikler İle İlgili Düzenlemeler
TS 9111 Bölüm 4.10.1 Sağlık Yapıları, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.2.1
- Form 18: Tuvaletler İle İlgili Düzenlemeler
TS 9111 Bölüm 4.7.3 Tuvaletler, TS 9111 Bölüm 4.10.1 Sağlık Yapıları
- Form 19: İşaretlemeler İle İlgili Düzenlemeler
TS 12576 Bölüm 5.6 İşaret ve İşaretlemeler, TS 9111 Bölüm 4.8 İşaretleme, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.1.9, Sağlık Kurumlarında Özürlü Bireyler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi Bölüm 4.2.3
- Form 20: Kafeterya İle İlgili Düzenlemeler
TS 9111 Bölüm 4.10.1 Sağlık Yapıları

Formlardaki sorular 5 farklı kıstasa göre sınıflandırılmıştır.

➤ Durum: Gözlem yapıldığı anda kullanımı etkileyen düzenlemeleri ifade eder.

Çizelge 3.2. Değerlendirme formu soru örneği (Durum)

Bina Giriş ve Çıkışları DURUM	Soru: En az bir adet erişilebilir giriş zemin katta mı yer almaktadır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

- Ölçü: Gözlem yapıldığı anda uygulamanın standartlara uygun ölçüde olup olmadığı değerlendirilir.

Çizelge 3.3. Değerlendirme formu soru örneği (Ölçü)

Bina Giriş ve Çıkışları	Soru: Bina giriş rampasının genişliği en az 90 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

- Malzeme: Uygulanmış olan malzemenin standartlara uygun olup olmadığı sorgulanır.

Çizelge 3.4. Değerlendirme formu soru örneği (Malzeme)

Bina Giriş ve Çıkışları	Soru: Bina giriş ve çıkışları kaygan olmayan malzemelerden yapılmış mı?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

- Miktar: Standartlara göre, sayısal olarak yeteri kadar olup olmadığı değerlendirilir.

Çizelge 3.5. Değerlendirme formu soru örneği (Miktar)

Bina Giriş ve Çıkışları	Soru: Giriş alanındaki oturma elemanları sabit ve en az %10'u kolçaklı mıdır?		
MİKTAR	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

- İşaretleme: Olması gereken işaretlemelerin var olup olmadığı, olanların ise standartlara uygunluğu değerlendirilir.

Çizelge 3.6. Değerlendirme formu soru örneği (İşaretleme)

Bina Giriş ve Çıkışları	Soru: Kaçış yardım alanları gerekli işaretlemeler ile belirtilmiş midir?		
İŞARETLEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

4. FORM SORGULAMA SONUÇLARI VE DEĞERLENDİRME

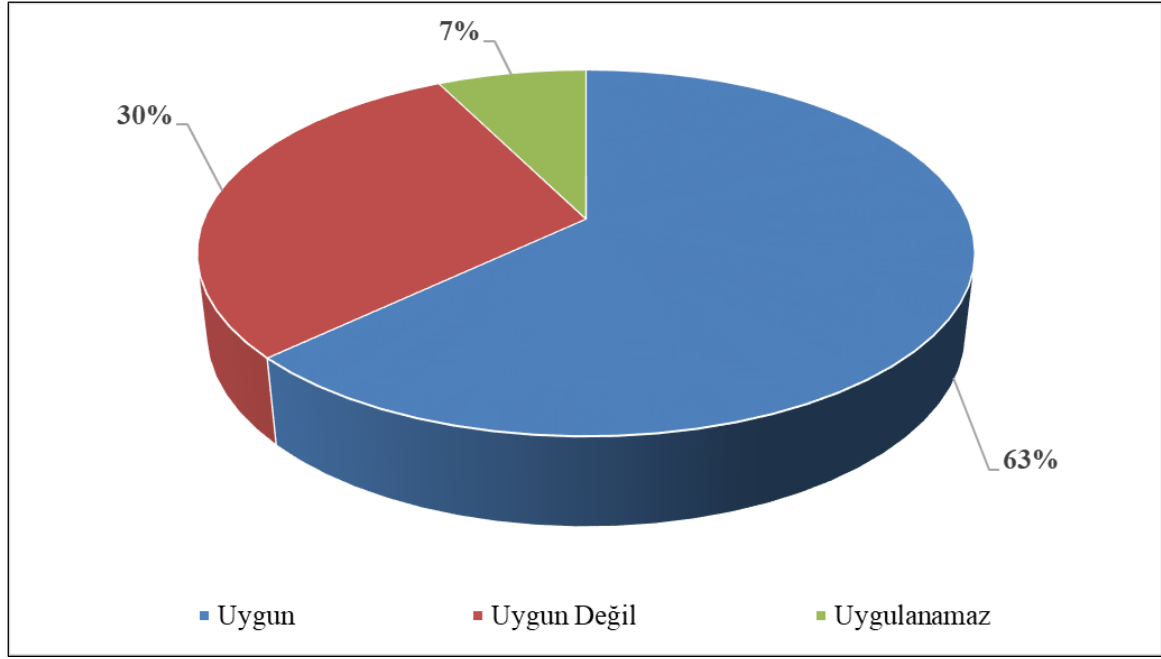
4.1. Form 1: Dış Mekân Erişilebilir Güzergâh Düzenlemeleri

Hastaneye özel araçla Ankara – Kastamonu yolu kullanılarak, toplu taşıma kullanılacaksa hastane yanındaki durakta inilerek ulaşılmaktadır. Erişilebilir güzergâhlar ile ortak güzergâhlar çakışmamaktadır. İki bloğu birbirine bağlayan güzergâh erişilebilir durumdadır. Hastane yanındaki otoparktan binalara ulaşım sağlanmaya çalışıldığında ise yürüme güzergâhındaki eğim tekerlekli sandalye kullanıcısı için uygun değildir. Hastane önünde bir rampa vardır ve bu rampada ancak araç kullanımı için uygun eğimdedir. Güzergâh üzerindeki kaldırım yükseklikleri de standartlara uygun yapılmamıştır. Alternatif güzergâh için herhangi bir işaretleme yapılmamıştır. Ayrıca erişilebilir güzergâh üzerinde görme engelli kullanıcıların baston ile takip edebilecekleri standartlara uygun algılanabilir kılavuzlar mevcut değildir.

Form sorgusunda toplam 27 adet soru farklı üç güzergâh üzerinden cevaplanmıştır. Verilen cevaplar doğrultusunda % 63 uygun % 30 uygun değil ve % 7 uygulanamaz değerleri bulunmuştur.

Çizelge 4.1. Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri

Form 1: Dış Mekan Erişilebilir Güzergah Düzenlemeleri					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:3					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	7	15	1	4	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	81	51	24	6	
Cevap (Yüzde Değeri)		63	30	7	

Şekil 4.1. Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri cevaplama yüzdeleri

Resim 4.1. Çankırı Devlet Hastanesi

Resim 4.2. Çankırı Devlet Hastanesi dış mekân

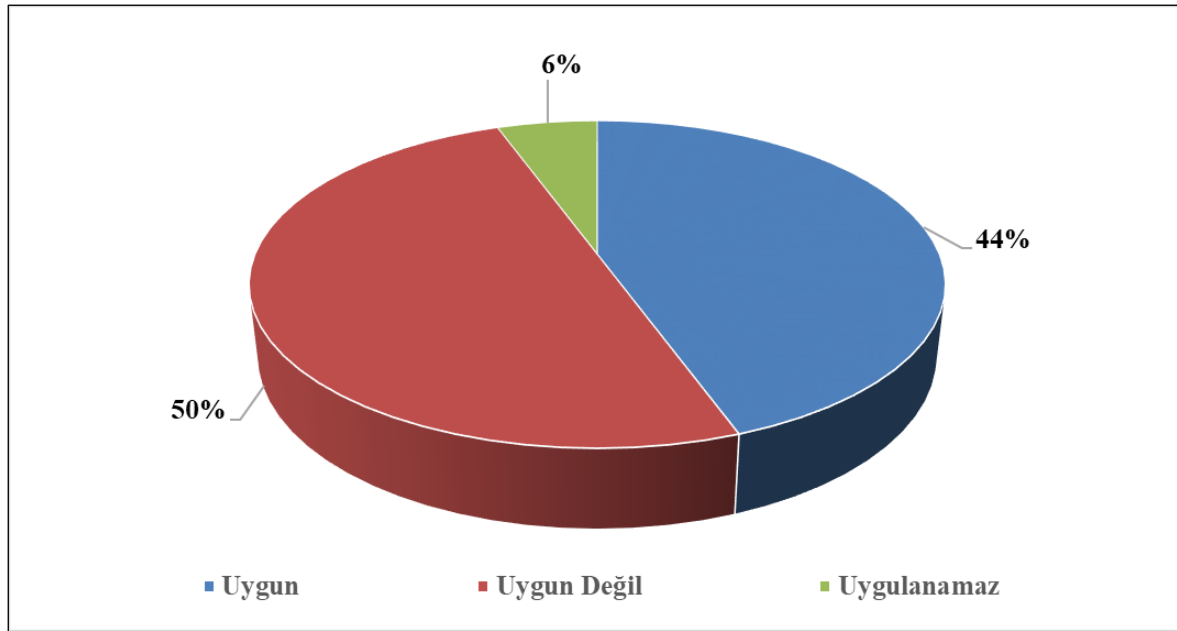
4.2. Form 2: Açık Otopark Alanları İle İlgili Düzenlemeler

Hastanenin mevcut olan dört açık otoparkı incelenmiştir. Bu otoparklarda yeterli sayıda engelli otoparkı mevcut değildir. Binaya en yakın mesafede olan engelli otoparkında standartlara uygun şekilde işaretleme yapılmamıştır. Park edildiğinde ise manevra alanı kısıtlıdır. Park alanından inildiğinde rampaya hemen ulaşım söz konusu değildir. Bu otoparklardan birinde ise park edilse dahi ulaşılabilir güzergâh mevcut olmadığından yapıya ulaşım sağlanamamaktadır. Otoparkların üzeri kapalı değildir ve hava şartlarından koruma sağlanamamıştır. Otoparklarda gece aydınlatası yeterli değildir.

Formda toplam 18 soru faklı dört adet açık otopark üzerinden değerlendirilmiş ve % 44 uygun % 50 uygun değil ve % 6 uygulanamaz bulunmuştur.

Çizelge 4.2. Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler

Form 2: Açık Otopark Alanları İle İlgili Düzenlemeler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı: 4					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	6	6	1	3	2
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	72	32	36	4	
Cevap (Yüzde Değeri)		44%	50%	6%	

Şekil 4.2. Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler cevaplama yüzdeleri

Resim 4.3. Engelli otoparkı

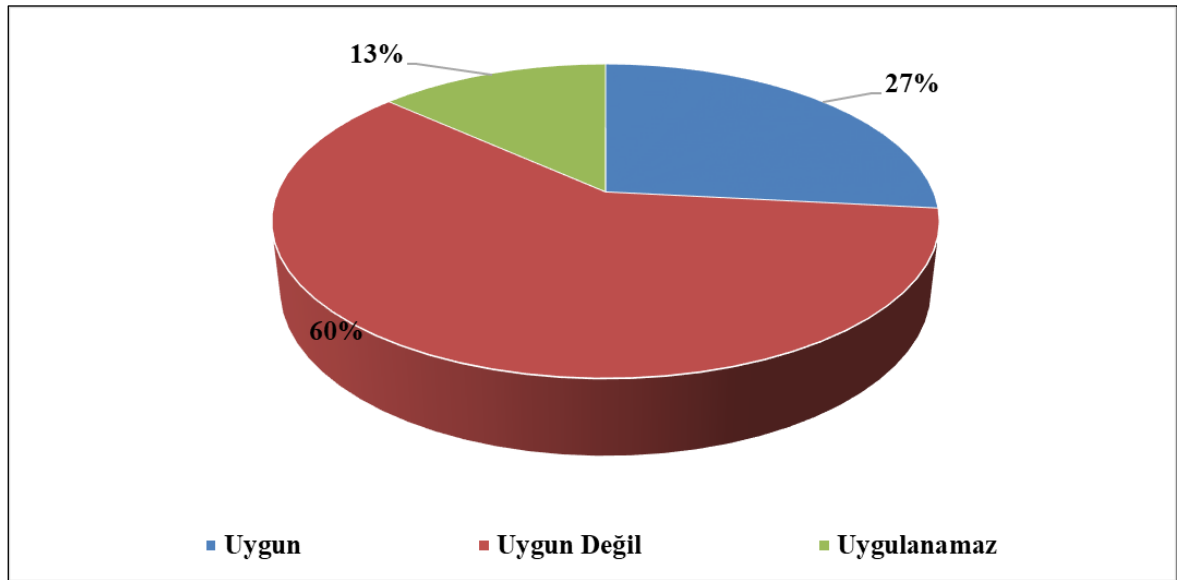
4.3. Form 3: Yolcu İndirme - Bindirme Alanları ile İlgili Düzenlemeler

Hastaneye toplu taşıma kullanılarak gelindiye ana girişe erişilebilir bir güzergâhtan ulaşmak mümkün değildir. Yaya yolu ile taşıt yolu aynı kotta düşünülmemiştir. İnme - binme alanları uzaktan görülebilir ve anlaşılabilir niteliktedir. Ancak durakta görsel ve işitsel donanımlar mevcut değildir. Oturma bankı ve tutunma barı bulunmamaktadır. Durakta bulunan saydam ve yarı saydam malzemeler için herhangi bir işaretleme yapılmamıştır. Görme engelli vatandaşlar için kabartmalı bilgi panoları kullanılmamıştır.

Bu form bir adet yolcu indirme-bindirme alanı için kullanılmış ve toplam 15 soru sorulmuştur. Cevaplanan sorular sonucunda %27 uygun, %63 uygun değil ve %13 uygulanamaz bulunmuştur.

Çizelge 4.3. Yolcu indirme - bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler

Form 3: Yolcu İndirme - Bindirme Alanları ile İlgili Düzenlemeler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:1					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	7	5	0	1	2
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	15	4	9	2	
Cevap (Yüzde Değeri)		27%	60%	13%	

Şekil 4.3. Yolcu indirme - bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler cevaplama yüzdeleri

Resim 4.4. Yolcu indirme-bindirme alanı

Resim 4.5. Duraklar

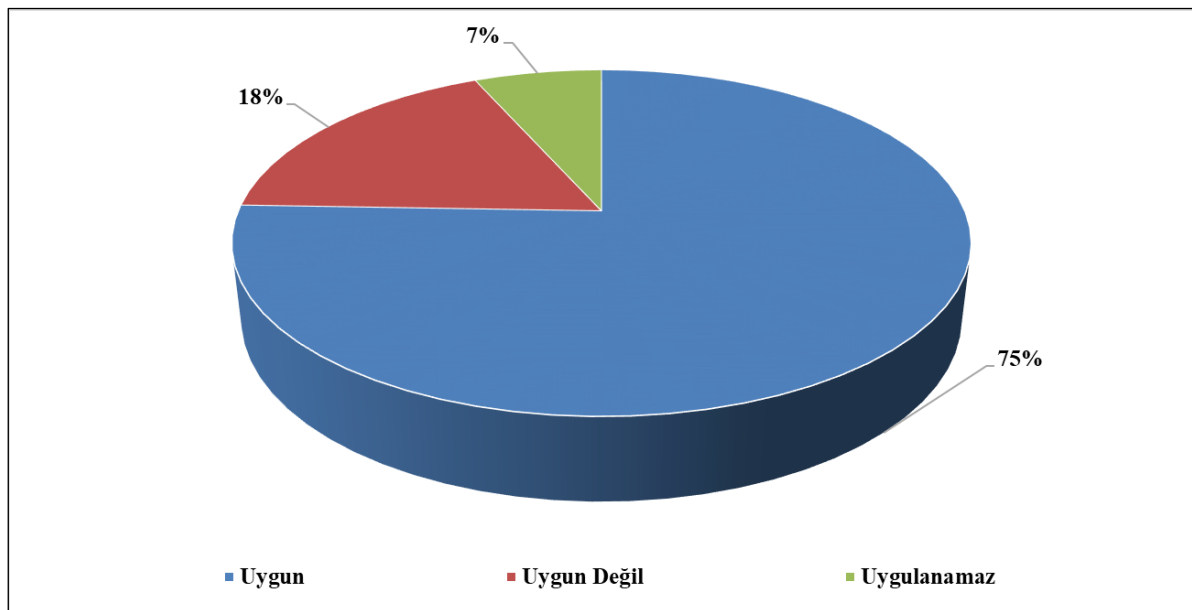
4.4. Form 4: Yaya Yolları ve Bahçe Yolları ile İlgili Düzenlemeler

Hastane alanı içerisindeki yaya yollarının eğimi kullanıcı için genel olarak uygundur. Girişe ulaşan yaya yolu genişliği uygundur. Yaya yolundan araç yoluna inerken eğimi uygun şekilde rampa yapılmıştır. Yol ve rampa kaplama malzemesi düz, sert ve kaymaz malzemedir. Yol üzerinde yayanın kullanabileceği çöp kutusu vs. gibi objeler ulaşılabilir niteliktedir. Giriş yolu üzerinde bitkilendirme yapılmıştır. Yaya yolları üzerinde görme engelliler için kesintisiz hissedilebilir yüzey uygulamasına yer verilmemiştir.

Formda toplam 15 soru üç adet yaya yolu üzerinden sorulmuştur ve % 76 uygun, % 18 uygun değil ve % 7 uygulanamaz değerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.4. Yaya yolları ve bahçe yolları ile ilgili düzenlemeler

Form 4: Yaya Yolları ve Bahçe Yolları İle İlgili Düzenlemeler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:3					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	12	2	1	0	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	45	34	8	3	
Cevap (Yüzde Değeri)		76%	18%	7%	

Şekil 4.4. Yaya yolları ve bahçe yolları ile ilgili düzenlemeler cevaplama yüzdeleri

Resim 4.6. Yaya yolu

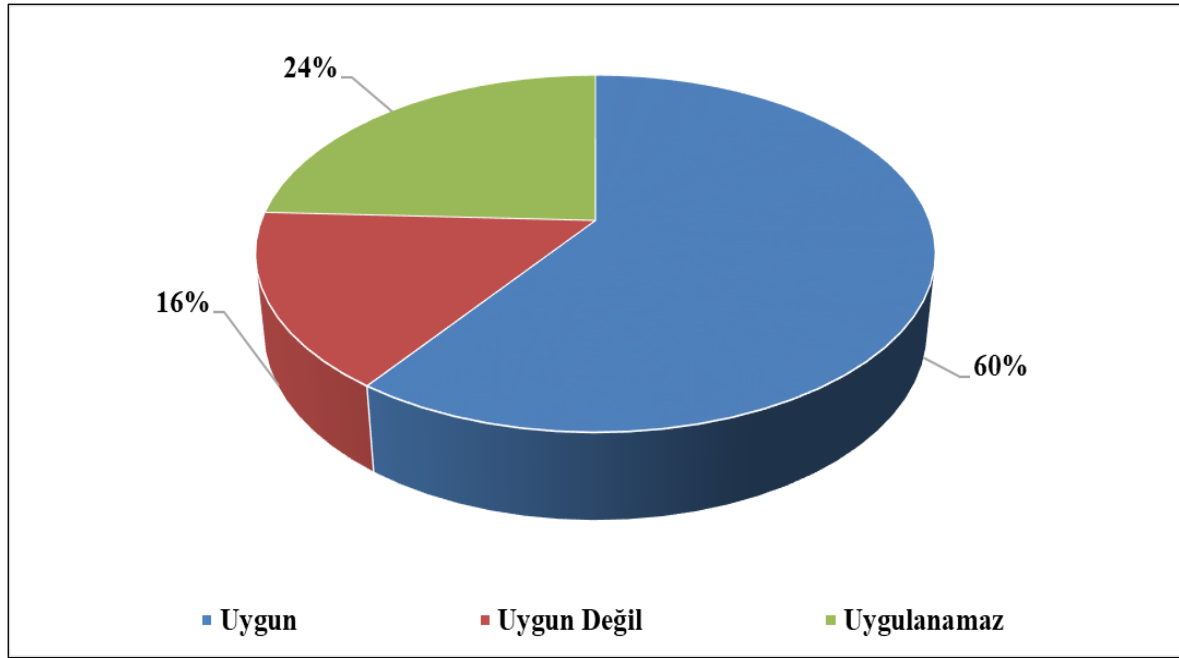
4.5. Form 5: Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları

Güzergâh üzerinde bulunan rampalar genel olarak eğim yönünden standartlara uygundur. Sadece bir rampayı hem yayalar hem de taşıtlar kullanmaktadır. Bu rampada korkuluk uygulaması olsa da standartlara uygun değildir. Diğer rampalarda da korkuluk mevcut değildir fakat bu rampalar yalnızca taşıt yolundan hastane tretuvarına çıkmayı sağlamak içindir ve kısa mesafedir. Rampalarda yeterli işaretleme mevcut değildir. Eğimli yan yüzey uygulaması yapılmamıştır. Bu olumsuzluklara karşın rampa genişlikleri, rampa kaplama malzemesi sertlik ve kaydırmazlık bakımından uygundur.

Form içeriğinde 22 soru altı farklı rampa üzerinden sorgulanmıştır. Cevaplamalar sonucunda % 60 uygun, % 16 uygun değil ve % 24 uygulanamaz değeri saptanmıştır.

Çizelge 4.5. Yaya yolu güzergâhı rampaları

Form 5: Yaya Yolu Güzergahı Rampaları					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:6					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	8	11	1	2	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	132	79	21	32	
Cevap (Yüzde Değeri)		60%	16%	24%	

Şekil 4.5. Yaya yolu güzergâhı rampaları cevaplama yüzdeleri

Resim 4.7. Dış mekân rampa

Resim 4.8. Dış mekân rampa

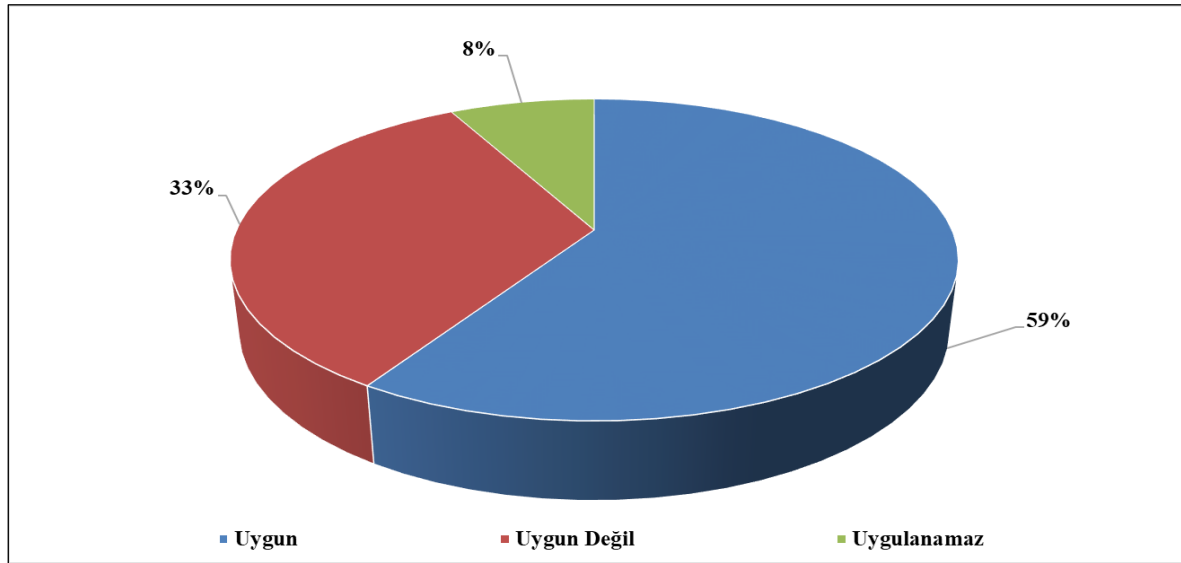
4.6. Form 6: Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri

Merdivenlerden bir tanesi bina yanında bulunan otoparktan yapıya ulaşımı sağlayan dikey sirkülasyon elemanıdır. Diğeri ise bina önündeki otoparktan ulaşımı sağlar Arazideki kot farkları da merdiven kullanımını kaçınılmaz kılmıştır fakat güzergâh üzerindeki merdivenlerde alternatif eğimi uygun olan rampa yoktur. Merdiven korkulukları standartlara uygun değildir ve basamak malzemesi kaygandır. Merdiven başı ve sonunda görme engelliler için herhangi bir işaretleme bulunmamaktadır. Fakat sorgulamada ölçü bakımından yeterli olduğu görülmüştür:

Form dış mekânda iki merdiven için kullanılmış ve 13 sorudan oluşmaktadır. Cevaplamalar sonucunda % 59 uygun, % 33 uygun değil % 8 uygulanamaz değerleri tespit edilmiştir.

Çizelge 4.6. Yaya yolu güzergâhı merdivenleri

Form 6: Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:3					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	4	6	2	1	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	39	23	13	3	
Cevap (Yüzde Değeri)		59%	33%	8%	

Şekil 4.6. Yaya yolu güzergâhı merdivenleri cevaplama yüzdeleri

Resim 4.9. Dış mekân merdivenleri

Resim 4.10. Dış mekân merdivenleri

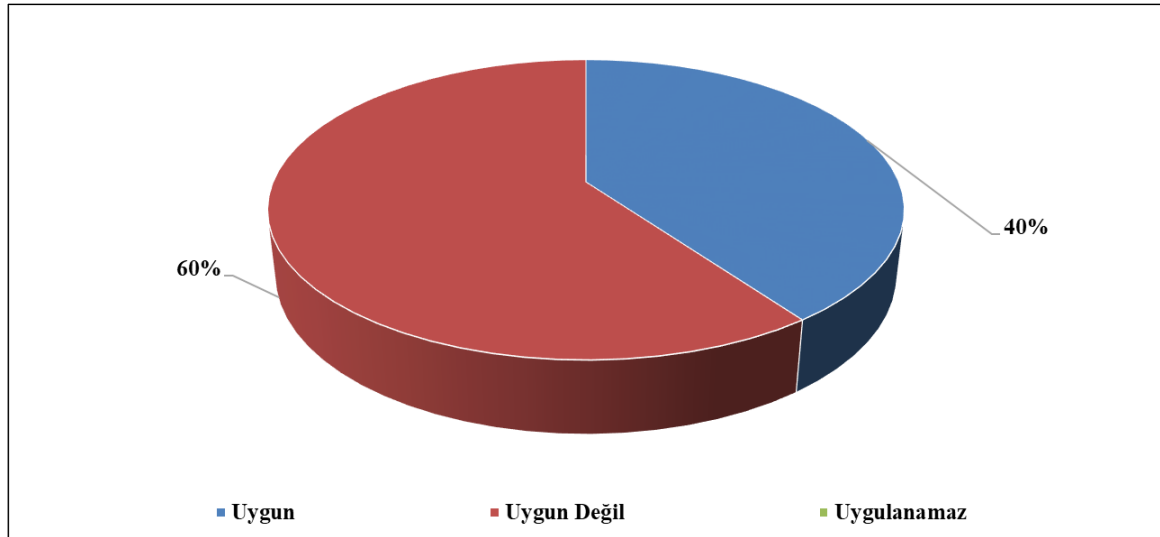
4.7. Form 7: Yeşil Alan İle İlgili Düzenlemeler

Sağlık yapılarında özellikle olması gereken yeşil alanlar için bu sorgulama formu oluşturulmuştur. Cevaplamalar sonucunda bitkilendirme için uygun olmayan dikenli bitki ve ağaçlar kullanıldığı görülmüş ve bu bitki boylarının da standarda uymadığı tespit edilmiştir. Sorgulanan alan sadece oturma alanı içinde bulunan yeşil alandır, uzun süreli kullanan hastalar için alan içerisinde henüz bir rekreasyon alanı yapılmamıştır.

Formdaki 5 adet soru tek bir mekân üzerinden değerlendirilmiş ve erişilebilirlik % 40 uygun ve % 60 uygun değil çıkmıştır.

Çizelge 4.7. Yeşil alan ile ilgili düzenlemeler

Form 7 : Yeşil Alan İle İlgili Düzenlemeler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:1					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	3	2	0	0	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	5	2	3	0	
Cevap (Yüzde Değeri)		40%	60%	0%	

Şekil 4.7. Yeşil alan ile ilgili düzenlemeler cevaplama yüzdeleri

Resim 4.11. Yeşil alan

Resim 4.12. Yeşil alan

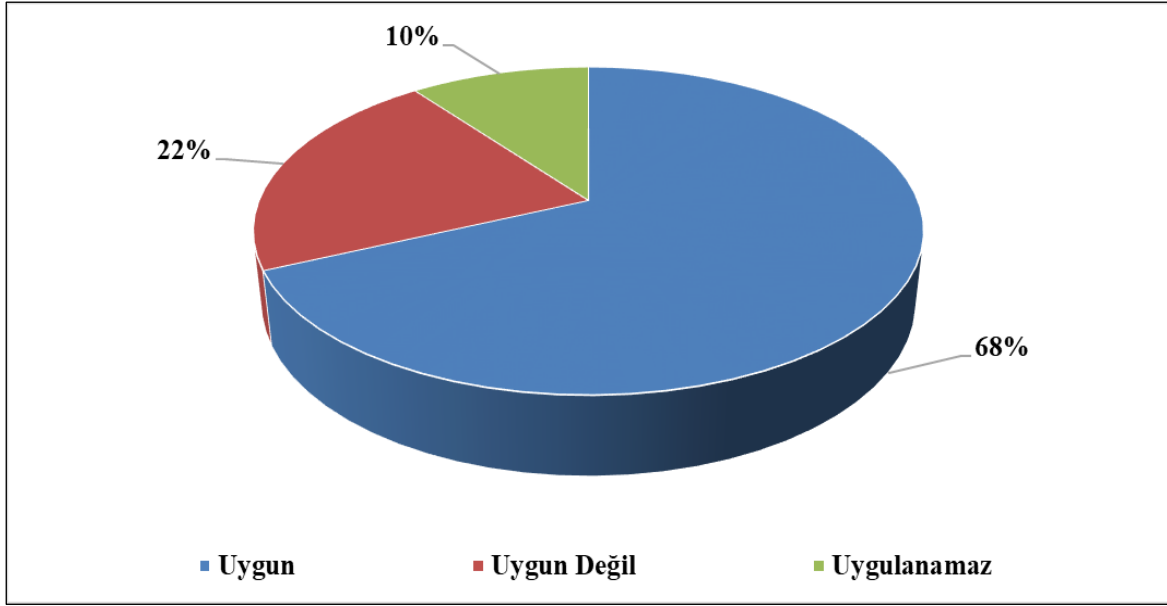
4.8. Form 8: Bina Giriş ve Çıkışları İle İlgili Düzenlemeler

Binaya beş farklı girişten geçerek ulaşmak mümkündür. Bina girişlerine döner kapı yapılmasından kaçınılmış, kapılar otomatik olarak açılır - kapanır yapılmıştır. Bina girişlerinde içte ve dışta yeterli manevra alanı bırakılmıştır. Bina girişlerinin önlerinde yeterli eğimde rampa uygulaması yapılmış fakat rampa kenarlarında tutunmak için barlar yapılmamıştır. Bu rampaların boyları ise kısadır. Girişlerdeki ortak problem zemin malzemesinin kaygan olmasıdır. Girişlerin bir kısmında bulunan halı ise yere sabit değildir ve görme engelliler için yapılan izlerin üzerine yerleştirilmiştir. Yangın kaçış alanlarına yeterli görsel ve işitsel öge kullanılarak yönlendirme yapılmamıştır. Giriş holünde bulunan bankolardan biri engelli için ayrılmış fakat standartlara uygun düzenlenmemiştir.

Form toplamda 5 mekân üzerinden incelenmiş ve 29 soru sorulmuştur. Cevaplamalara göre % 68 uygun, % 21 uygun değil ve %10 uygulanamaz değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.8 Bina giriş ve çıkışları

Form 8: Bina Giriş ve Çıkışları İle İlgili Düzenlemeler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı: 5					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	15	7	2	3	2
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	145	99	31	15	
Cevap (Yüzde Değeri)		68%	21%	10%	

Şekil 4.8 Bina giriş ve çıkışları cevaplama yüzdeleri

Resim 4.13. Bina girişi

Resim 4.14. Bina Girişı

Resim 4.15. Danışma Bankoları

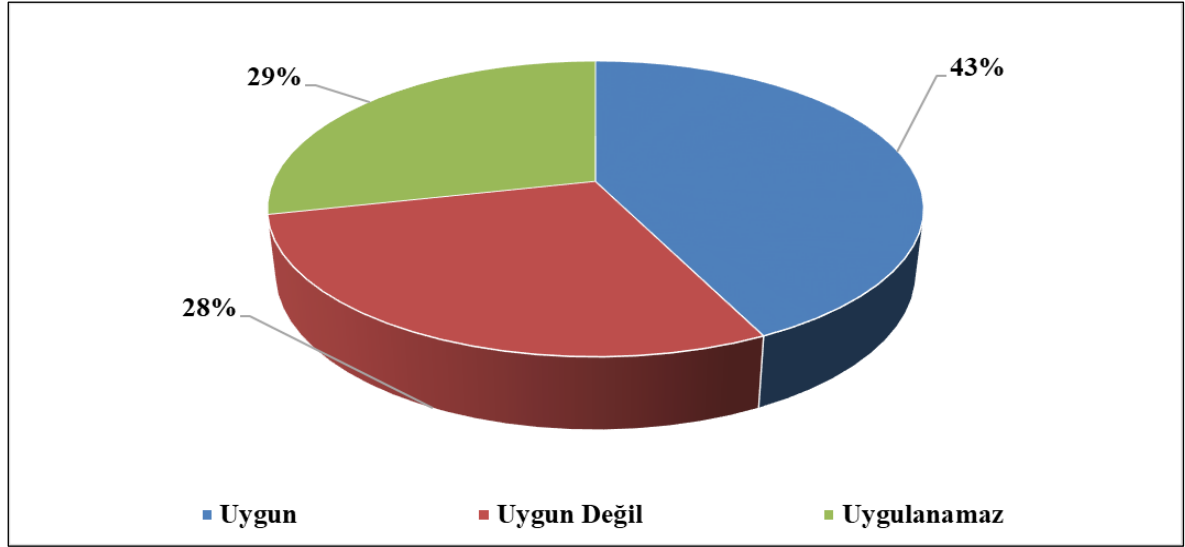
4.9. Form 9: Bina İçi Yer Kaplaması Düzenlemeleri

Yer kaplamalarında hareketi zorlaştırmamak için pürüzlü ve delikli yüzeylerden, seviye farklılıklarından kaçınılmıştır. Izgara ve derz aralıkları standartlara uygun yapılmıştır. Bina içi yer kaplamalarındaki en büyük sorun kaplama malzemesi olarak kaymaz niteliği olmayan granit ve fayans tercih edilmesi ve bunun sonucunda ıslak olan zaman diliminde malzemenin kayma özelliğinin olmasıdır. Görme engelliler için bina içerisinde hissedilebilir yüzey uygulaması yapılmış olsa da her mekânda bu uygulama devam ettirilmemiştir.

Form toplamda 2 mekân üzerinden incelenmiş ve 7 soru sorulmuştur. Cevaplamalara göre % 43 uygun, %28 uygun değil ve % 29 uygulanamaz değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.9. Bina içi yer kaplaması düzenlemeleri

Form 9: Bina İçi Yer Kaplaması Düzenlemeleri					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı: 2					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	5	1	1	0	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	14	6	4	4	
Cevap (Yüzde Değeri)		43%	29%	29%	

Şekil 4.9. Bina içi yer kaplaması düzenlemeleri cevaplama yüzdeleri

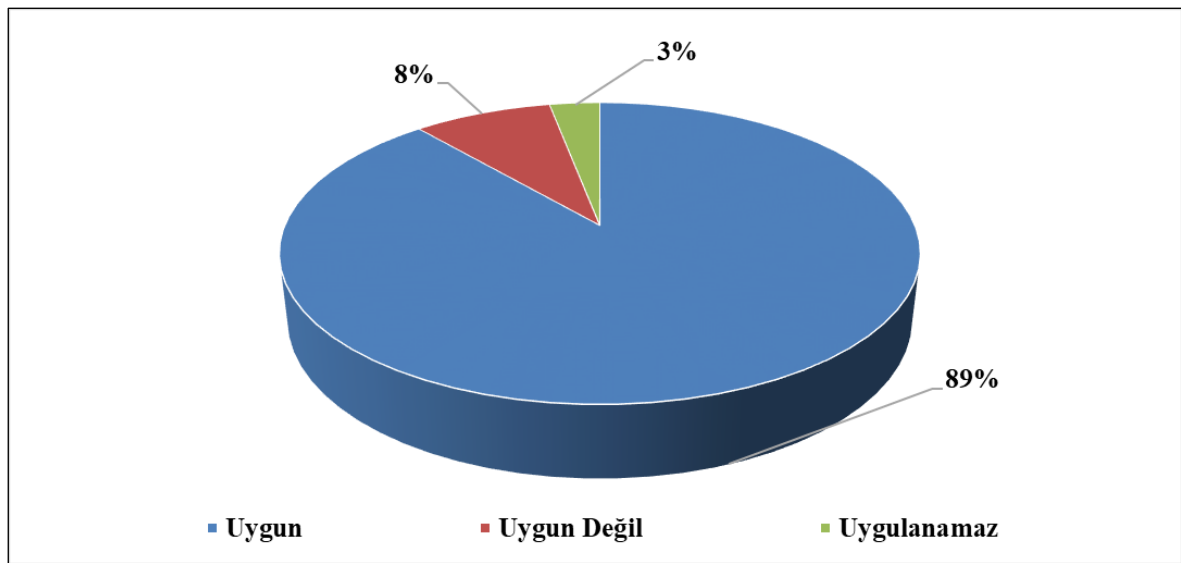
Resim 4.16. Bina içi yer kaplaması

4.10. Form 10: Kapı Düzenlemeleri

Bina içerisindeki kapıların genişlik ve yükseklik bakımından standartlara uygun olduğu tespit edilmiştir. Kapı önlerine eşik yapımından kaçınılmıştır. Görme engellilerin kullanımını zorlayacak çarpma kapı kullanımı tercih edilmemiştir. Yapılan gözlemde bina içi arka arkaya açılan kapıların zıt yönleri açılmadığı, ellerini kullanamayan kişilerin rahatlıkla kapıları açamadığı, kapıları açmak için fazlaca bir kuvvet gerektiği tespit edilmiştir. Form 22 sorudan oluşmaktadır ve 6 ayrı kapı türü için ele alınmıştır. Cevaplamalara göre % 89 uygun % 8 uygun değil ve % 3 uygulanamaz değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.10. Kapı düzenlemeleri

Form 10: Kapı Düzenlemeleri					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:6					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	13	9	0	0	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	132	117	11	4	
Cevap (Yüzde Değeri)		89%	8%	3%	

Şekil 4.10. Kapı düzenlemeleri cevaplama yüzdeleri

Resim 4.17. Poliklinik kapısı

Resim 4.18. Mekânları ayıran bir kapı

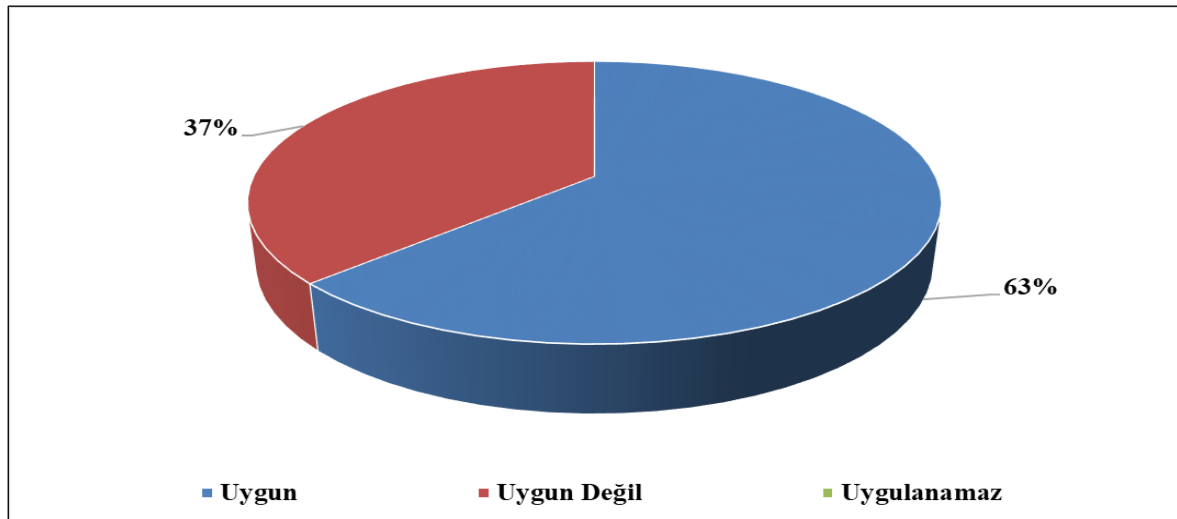
4.11. Form 11: Pencere Düzenlemeleri

Bina pencerelerinde parapet yükseklikleri uygundur. İspanyoletler tekerlekli sandalye kullanıcısı için erişilebilir yüksekliktedir. Oturan kişinin göz seviyesine gelecek pencere boyutlarından kaçınılmıştır. Görme engelli kişiler de düşünülerek ışıgı engelleyici öğeler kullanılmamıştır. Görme engelli kişiler için yere kadar yapılan pencerelerde yeterli işaretleme mevcut değildir. Mekânlardaki pencereleri açmak için fazlaca kuvvet gerekmektedir.

Form soru sayısı 9 olup 6 farklı pencere tipinde sorgulanmıştır. Cevaplamalara göre %63 uygun ve %37 uygun değil değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.11. Pencere düzenlemeleri

Form 11: Pencere Düzenlemeleri					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:3					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	1	7	0	1	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	54	34	20	0	
Cevap (Yüzde Değeri)		63%	37%	0%	

Şekil 4.11. Pencere düzenlemeleri cevaplama yüzdeleri

Resim 4.19. Girişteki pencereler

Resim 4.20. Oda penceresi

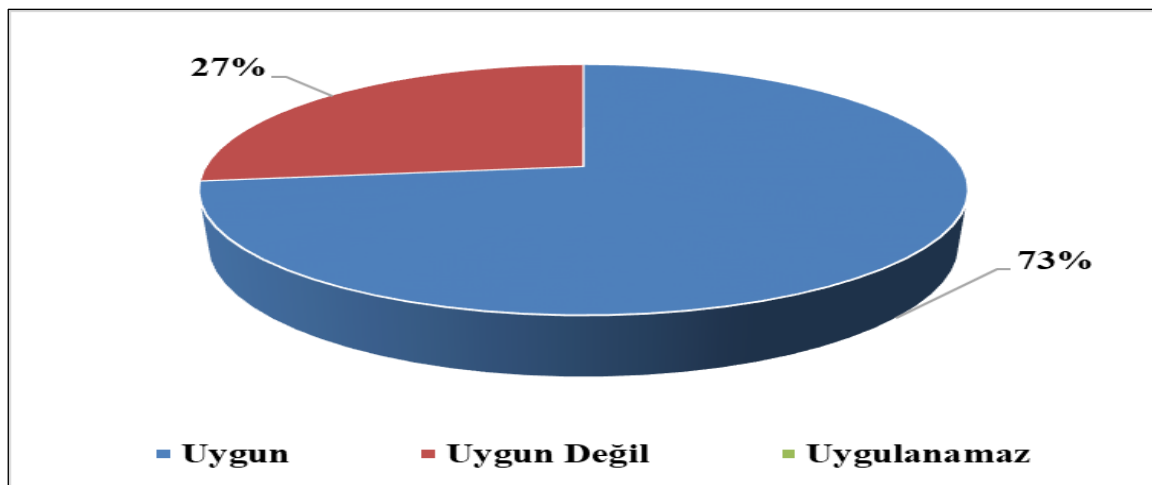
4.12. Form 12: Koridor ve Holler

Bina içerisinde seviye farklarından kaçınılmıştır. Koridor genişlikleri standartlara uygundur. Gereksiz girinti ve çıkıntılardan kaçınılmıştır. İdari kısma ulaşmak isteyen kullanıcı erişilebilir bir güzergâh izleyebilmektedir. Hastane içerisindeki tavana asılı olan yer-yön işaretleri tabelalar yerden yükseklik olarak uygun değildir. Duvara asılı olan tabelalar ise tekerlekli sandalye kullanıcısının göz hizasında değildir. Bina genelinde olduğu gibi yine koridor ve hollerde ıslak durumda kayma yapmayacak yer kaplama malzemesi kullanılmamıştır. Koridorlarda sürekli olarak bir tutunma barı yapılmamıştır. Bina giriş holünde bulunan oturma alanındaki oturaklar yere sabitlenmemiştir.

Formdaki soru sayısı 20 olup, 6 farklı mekânda değerlendirilmiştir. Cevaplamalara göre %73 uygun ve %27 uygun değil değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.12. Koridor, holler ve dolaşım güzergâhındaki mekânlar

Form 12: Koridor ve Holler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:8					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	10	8	1	1	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	160	117	43	0	
Cevap (Yüzde Değeri)		73%	27%	0%	

Şekil 4.12. Koridor, holler ve dolaşım güzergâhındaki mekânlar cevaplama yüzdeleri

Resim 4.21. Poliklinik holü

Resim 4.22. Giriş holü

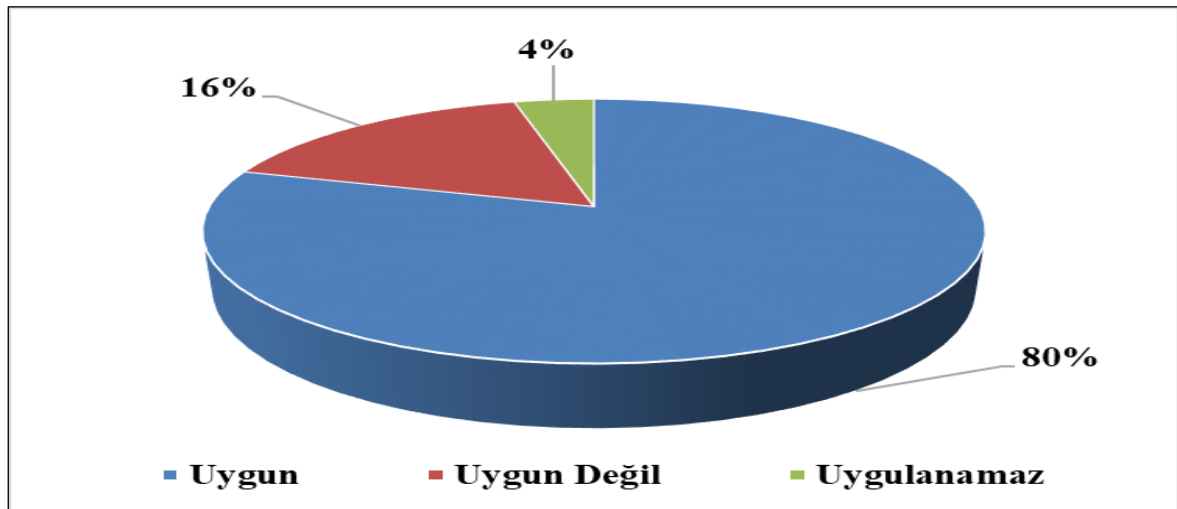
4.13. Form 13: Merdivenler

Binanın iki farklı bölümünde 8 adet merdiven kullanılmıştır. Merdivenlerde genişlik, basamak genişlikleri ve rıht yükseklikleri uygundur. 70 cm ve 90 cm de tek taraflı korkuluk uygulanmıştır. Küpeşte çapları standartlara uygundur. 8-10 basamakta sahanlık yapılmıştır. Yapılan gözlemde bina 1 e ait merdivenlerde basamak önlerinde kaymayı önleyici şerit yapılmadığı, hissedilebilir yüzey uygulamasına yer verilmediği görülmüştür. Zemin kaplaması olarak ıslak durumda kaymaz malzeme tercih edilmemiştir. Merdivenlerin duvar kısmında küpeşte uygulaması yapılmamıştır. Küpeşte üzerinde ise Braille alfabesi ile yazı yazılmamıştır.

Form 35 soru ile oluşturulmuştur. Cevaplamalara göre %80 uygun, %16 uygun değil ve %4 uygulanamaz değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.13. Merdivenler

Form 13: Merdivenler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:8					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	16	16	1	2	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	280	223	46	11	
Cevap (Yüzde Değeri)		80%	16%	4%	

Şekil 4.13. Merdivenler cevaplama yüzdeleri

Resim 4.23. İç mekân merdivenleri

Resim 4.24. İç Mekân merdivenleri

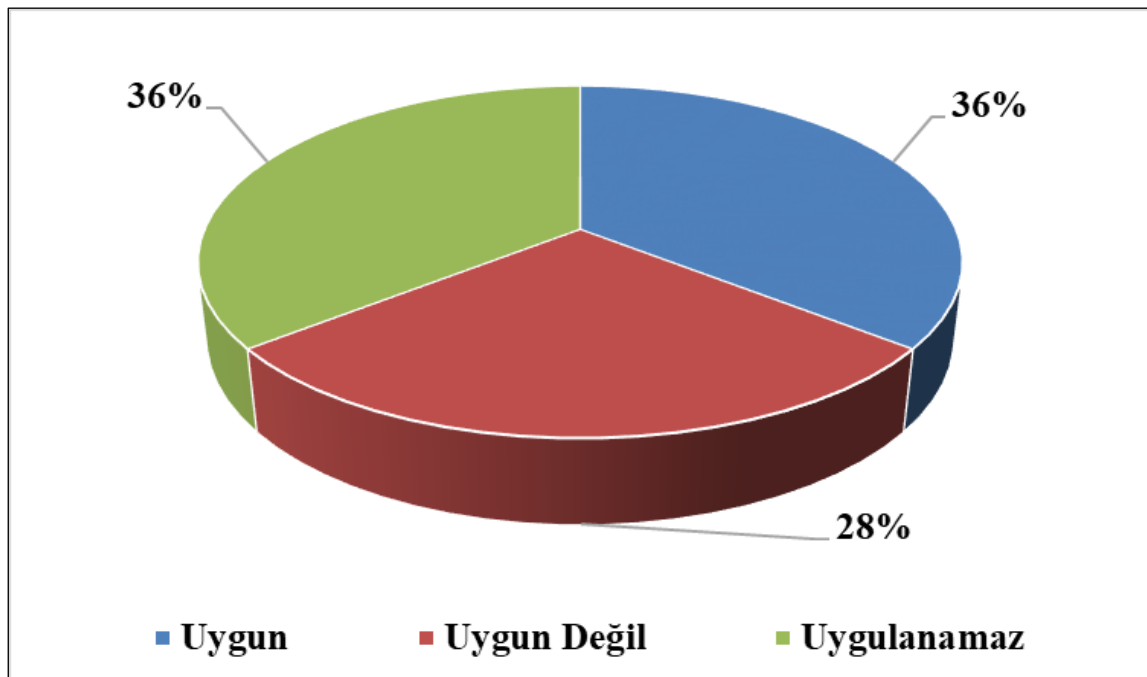
4.14. Form 14: Bina İçi Rampaları

Bina içerisinde sadece birinci katta iki binayı birbirine bağlayan bir rampa kullanımı mevcuttur. Rampa eğimi standartlara uygundur. Rampa genişliği standartlara uygundur. Rampa başlangıç ve bitiminde uygun manevra alanı bırakılmıştır. Yapılan rampanın yüzeyi ise sert kaymaz malzeme ile kaplı değildir. Duvar kenarında tutunma barı tasarlanmamıştır. Rampa başında ve sonunda herhangi bir işaretleme yapılmamıştır.

Form 14 soru ile oluşturulmuş ve tek mekân sorgulanmıştır. Cevaplamalara göre %36 uygun, %28 uygun değil ve %36 uygulanamaz değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.14. Bina içi rampaları

Form 14: Bina İçi Rampaları					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:1					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	6	6	1	1	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	14	5	4	5	
Cevap (Yüzde Değeri)		36%	29%	36%	

Şekil 4.14. Bina içi rampaları cevaplama yüzdeleri

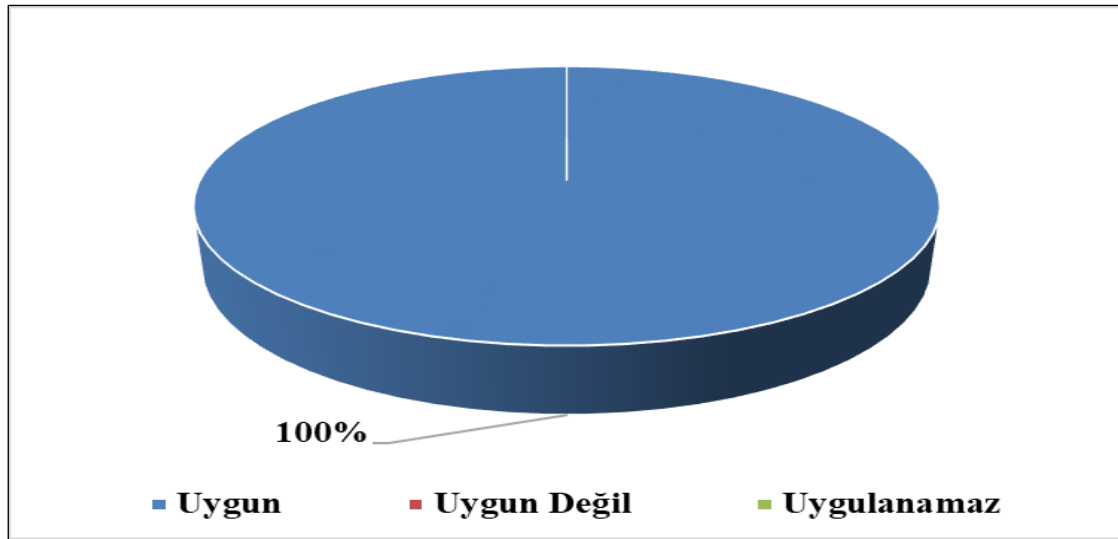
4.15. Form 15: Asansörler

Bina asansör kullanımı zorunlu olan bir yapıdır. Asansör ile ulaşım her kata kesintisiz bir şekilde devam etmektedir. Asansörler erişilebilirlik açısından oldukça iyi durumdadır. Kabin kapıları erişilebilir niteliktedir. Kabin içinde yerden 85-90 cm’ de tutunma barı tasarlanmıştır. Kabin içinde telefon mevcuttur. Sesli uyarı sistemleri standartlara uygun şekilde çalışmaktadır. Yalnızca kabin içlerinde açılır kapanır bir oturma alanı düşünülmemiştir.

Form 18 sorudan oluşmaktadır, iki mekân üzerinden sorgulanmış ve cevaplamalara göre %100 uygun olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.15. Asansörler

Form 15: Asansörler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:7					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	13	5	0	0	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	126	126	0	0	
Cevap (Yüzde Değeri)		100%	0%	0%	

Şekil 4.15. Asansörler cevaplama yüzdeleri

Resim 4.25. Asansör çağırma butonu

Resim 4.26. Asansör içi butonlar

Resim 4.27. Asansör içi

4.16. Form 16: Yatan Hasta Odaları ve Banyosu İle İlgili Düzenlemeler

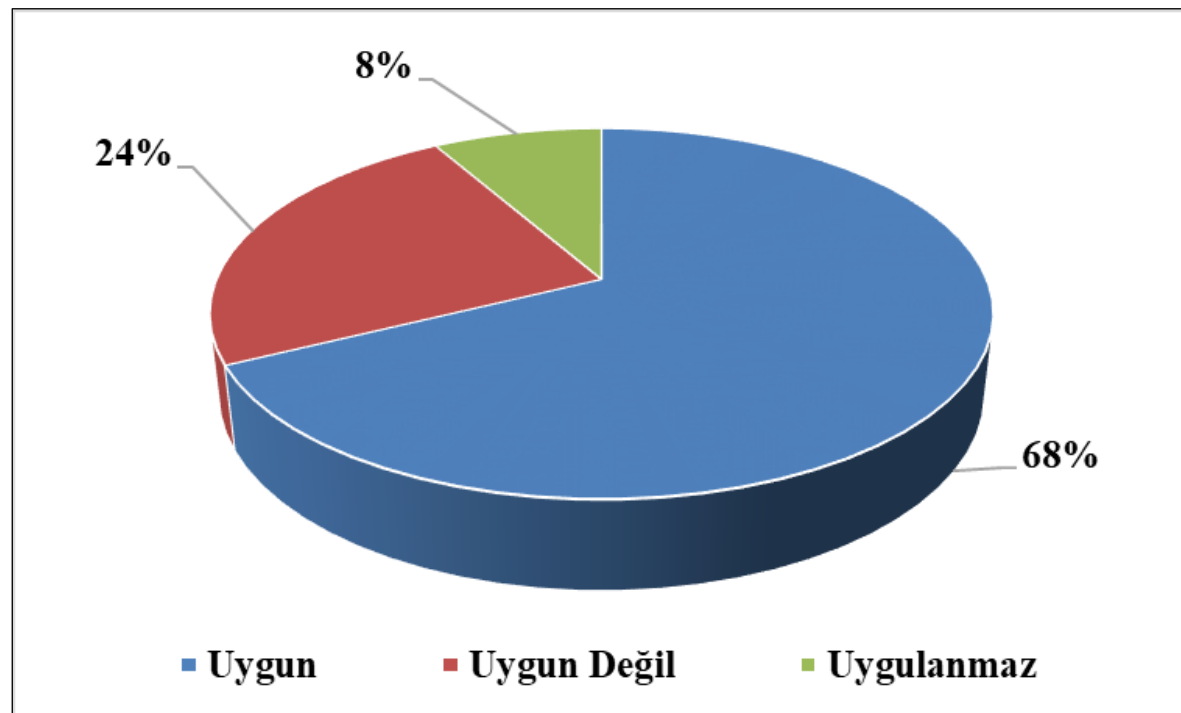
Form 48 adet soru üzerinden 4 farklı mekâna sorgulanmıştır. Sadece engelli odası değil, yatan hastanın da hareket ve kabiliyet kısıtlılığı olduğu düşünülerek bu odalarda da sorgulama yapılmıştır. Odalara bina içerisinde erişilebilir bir güzergâh izlenerek ulaşılmaktadır. Oda giriş kapıları genişlik ve yükseklik olarak uygundur. Oda içerisinde seviye farklarından kaçınılmıştır. Hastanede toplam yatak odasının %10'u engelli odası olarak düzenlenmiştir. Oda içerisinde aydınlatma ve elektrik kullanımı gereken kısımlar erişilebilir durumdadır. Hasta odalarında banyo tasarlanmış, engelli odası olanlarda uygun

düzenlemeler yapılmıştır. Fakat diğer odalardaki banyolarda duş kısmına engelle ulaşılmaktadır. Zemin kaplaması kaymaz malzeme değildir. Tutunma çubukları kullanılmamıştır. Duş alanlarında oturak mevcut değildir. Lavabo altı boruları korunmaya alınmamıştır. Oturma yüksekliği ayarlanması için klozet adaptörü takılabilir tipte değildir. Her banyoda acil çağrı butonu mevcuttur.

Form 48 soru ile oluşturulmuş ve dört mekân için sorgulanmıştır. Cevaplamalara göre % 68 uygun, % 24 uygun değil ve % 8 uygulanamaz değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.16. Yatan hasta odaları ve banyosu

Form 16: Yatan Hasta Odaları ve Banyosu					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:4					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	23	20	2	2	1
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz	
Cevap (Sayı Değeri)	192	130	46	16	
Cevap (Yüzde Değeri)		68%	24%	8%	

Şekil 4.16. Yatan hasta odaları ve banyosu cevaplama yüzdeleri

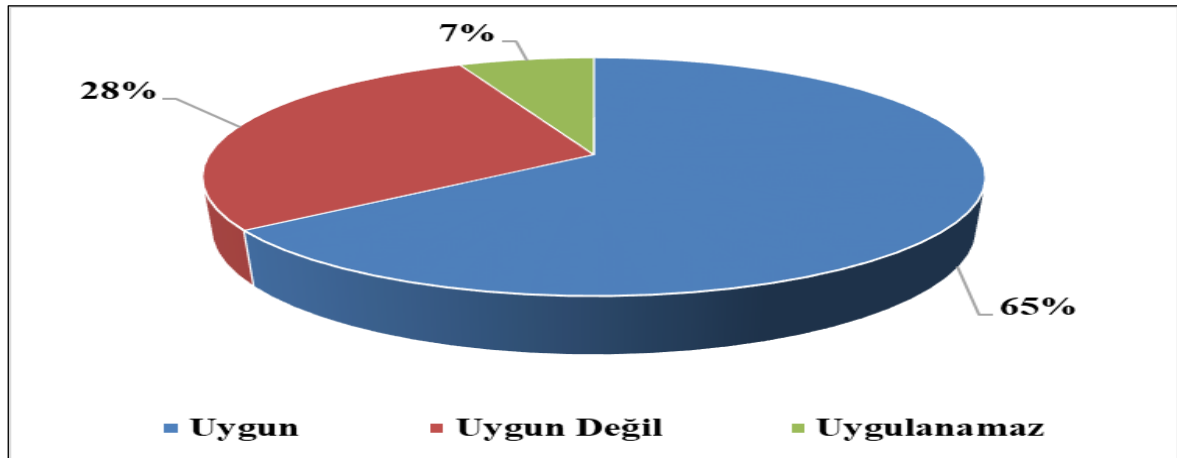
4.17. Form 17: Poliklinikler İle İlgili Düzenlemeler

Poliklinikler günlük kullanımı en yoğun olan kısımlardan biridir. Bu odalara erişilebilir bir güzergah mevcuttur. Oda kapıları genişlik ve yükseklik açısından standartlar karşılamaktadır fakat tek elle açılması kuvvet gerektirecek şekilde yapılmıştır. Poliklinik odalarına yönlendirme yazılı olarak yapılmıştır. Hastane genelinde olduğu gibi yine polikliniklerin bulunduğu mekânın yüzey kaplaması kaymaz malzeme değildir. Oda içerisinde bulunan yükselti için rampa uygulaması yapılmamıştır. Bina 1’ de bulunan poliklinik önlerinde hasta yoğunluğundan kaynaklı dolaşım alanında kısıtlama vardır. Ayrıca bölüm danışma bankolarının oda önlerinde olması tekerlekli sandalye geçişini engellemektedir. Sıra numarası gösterir ekran sesli uyarı ile desteklenmemiştir.

Form 15 soru ile oluşturulmuş ve dört mekân için sorgulanmıştır. Cevaplamalara göre % 65 uygun, %28 uygun değil ve %7 uygulanamaz değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.17. Poliklinikler

Form 17: Poliklinikler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı: 4					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	7	4	2	2	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	60	39	17	4	
Cevap (Yüzde Değeri)		65%	28%	7%	

Şekil 4.17. Poliklinikler cevaplama yüzdeleri

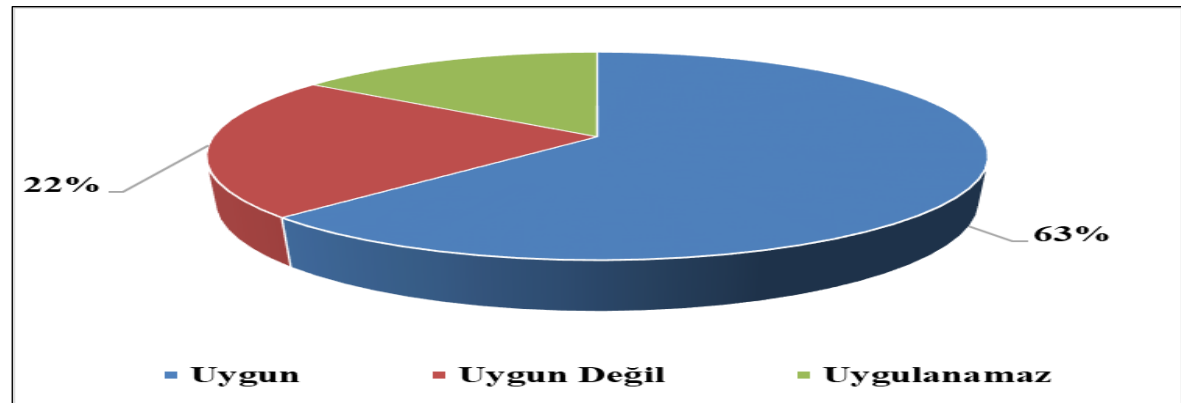
4.18. Form 18: Tuvaletler İle İlgili Düzenlemeler

Tüm katlarda engelli kullanımı için tuvalet düşünülmüştür. Engelli tuvaleti giriş kapısı genişliği uygundur. Kabin içlerinde yeterli manevra alanı vardır. Koridordan geçişte ve iç kısımda seviye farklarından kaçınılmıştır. Birçok mekânda olduğu gibi tuvaletlerde de zemin ıslak durumda kaygan olan bir malzeme ile kaplanmıştır. Engelli tuvaletlerinde bulunan aynalar standartlara uygun konumlandırılmamıştır. Kâğıt havlu ve sabunluğa ulaşmak tekerlekli sandalye kullanıcısı için mümkün değildir. Musluklar el ile kavrama gerektirecek şekilde yapılmış, acil durum aparatı her tuvalette tasarlanmamış, ışık kontrol düğmeleri kabin içinde yer almasına rağmen uygun yükseklikte yerleştirilmemiştir. Bunların dışında engelli tuvaletinin bazıları temizlik deposu olarak kullanılmıştır.

Form 38 soru ile oluşturulmuş ve binada bulunan iki farklı engelli tuvaleti üzerinden gözlem yapılmıştır. Cevap sonuçlarına göre %63 uygun, %22 uygun değil ve %15 uygulanamaz değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.18. Tuvaletler

Form 18: Tuvaletler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:5					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	17	18	1	1	1
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	190	119	42	29	
Cevap (Yüzde Değeri)		63%	22%	15%	

Şekil 4.18. Tuvaletler cevaplama yüzdeleri

Resim 4.28. Engelli tuvaleti

Resim 4.29. Engelli tuvaleti

Resim 4.30. Engelli tuvaleti

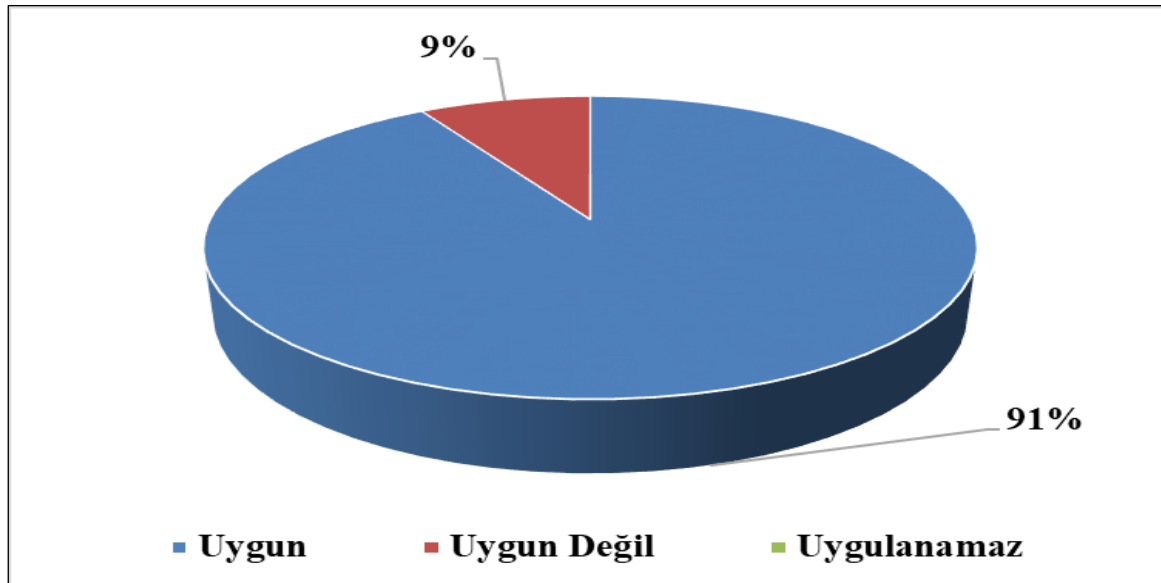
4.19. Form 19: İşaretlemeler İle İlgili Düzenlemeler

Bina 2' de giriş kısmında mekânın kullanım kısımlarını gösterir harita yerleştirilmiştir. Bina içi işaretler konforlu bir biçimde incelenebilecek konumdadırlar. Mekânlara ulaşmayı sağlayan yazılı tabelalar mevcuttur. Tuvaletlere yönlendirme işaretleri vardır. Kat numaraları asansör kabin kapısı yanında yazılıdır. İşaretlemelerde renklendirmeye dikkat edilmiştir. Kullanılan semboller standartlara uygundur. Merdiven bölümlerinde nerde olduğu ve başka bir alana nasıl ulaşacağına dair işaretlemeler bulunmaktadır. Duvara ve tavana asılı olan işaretlemeler tekerlekli sandalye kullanıcısına uygun konumlandırılmamıştır. Bina girişinde bulunan haritada renkler uygun değildir ve harita görme engellinin kullanacağı şekilde yapılmamıştır. Braille alfabesine asansör dışında hiçbir mekânda rastlanılmamış, işitsel öğeler de bina içindeki işaretlemelerde kullanılmamıştır.

Sorgu formu toplam 35 soru ile düzenlenmiş ve 6 mekânda değerlendirilerek %91 uygun ve %9 uygun değil değerlerine ulaşılmıştır.

Çizelge 4.19. İşaretlemeler

Form 19: İşaretlemeler					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı: 2					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	29	5	1	0	0
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	70	64	6	0	
Cevap (Yüzde Değeri)		91%	9%	0%	

Şekil 4.19. İşaretlemeler cevaplama yüzdeleri

Resim 4.31. Bina haritası

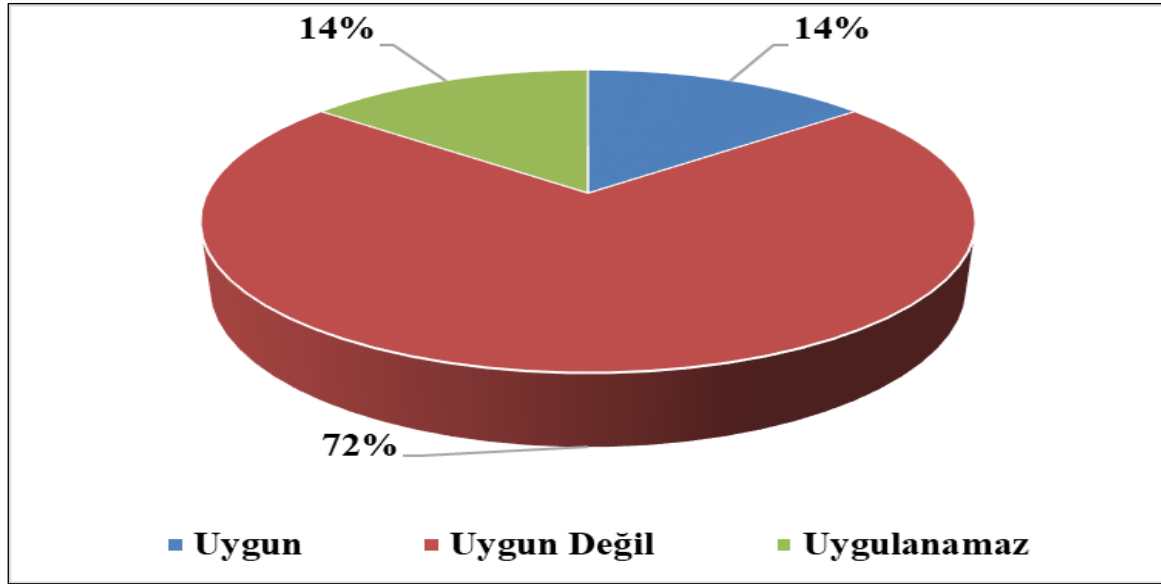
4.20. Form 20: Kafeterya İle İlgili Düzenlemeler

Çalışma kapsamında sadece dış mekânda bulunan bir adet kafeterya incelenmiş ve soruların neredeyse hepsi olumsuz olarak cevaplanmıştır. Kafeterya binası yapının hemen önünde küçük bir mekândır ve yemek yeme yerlerinin çoğu açık mekânda sabit olmayan elemanlardan oluşmaktadır. Bu mekâna ulaşmak tekerlekli sandalye kullanıcısı için mümkün değildir. Satış bankosu erişilebilir durumda değildir. Yeterli düzenleme yapılmamıştır.

Formda toplam 14 soru cevaplanmış ve %14 uygun, %72 uygun değil ve %14 uygulanamaz sonucu çıkmıştır.

Çizelge 4.20. Kafeterya

Form 20: Kafeterya					
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:1					
Soru Türü	Durum	Ölçü	Malzeme	İşaretleme	Miktar
Soru Sayısı	3	8	2	0	1
Cevap	Toplam	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz	
Cevap (Sayı Değeri)	14	2	10	2	
Cevap (Yüzde Değeri)		14%	71%	14%	

Şekil 4.20. Kafeterya cevaplama yüzdeleri

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çankırı Devlet Hastanesi Kırkevler yerleşkesinde yapılan inceleme sonucunda yapıya yöneltlen toplam 1816 sorunun %72' sine uygun, %20' sine uygun değil ve %8'ine uygulanamaz cevapları verilmiştir. Genel erişilebilirlik değerleri yüzdesine göre %12 ile tuvaletlerin en erişilemez alanlar olduğu görülmüştür. Yatan hasta odaları ve banyosu ile merdivenler %12 erişilebilirlik değerini sağlamışlardır. Çalışmada kullanılan formlar ne tür önlemler alınacağına ışık olmaktadır. Hastane genel olarak uygun olsa da basit önlemlerle en konforlu hale getirilebilir durumdadır. Ayrıca sorgulama formları cevaplanırken ana binaya yapılan ek binanın daha erişilebilir niteliklere sahip olduğu görülmüştür. Dış mekânda açık otopark alanı engelli kullanımı için daha uygun hale getirilmeli, yolcu indirme bindirme mekânı kullanıcının gereksinimlerini karşılar halde düzenlenmeli, yeşil alanlardaki bitkilendirme uygunlaştırılmalıdır. İç kullanıma gelindiğinde ise yapıda her mekânda zemin malzemesinin ıslak durumda kaygan olması başlıca sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum zemin yüzeyine sürülebilecek ve her beş yıl yenilenecek kaydırmaz kaplama ile çözüme kavuşturulabilir. Binadaki mekanlar kendi özellikleri olan alan ile bağdaşmalıdır. Özellikle görme engeli olan kişiler için bina daha az erişilebilir niteliktedir. Her mekânda eksiklikler yeniden ele alınmalı, mekânlar sadece bedensel engelli için değil aynı zamanda görme ve işitme engeli bulunan kullanıcılar açısından da erişilebilir hale getirilmelidir. Özellikle kafeterya mekânı engelli kullanımı açısından baştan düzenlenmelidir. Çalışma devam ederken kafeterya ve otobüs durağı ile ilgili düzenleme çalışmaları da başlamıştır.

Sağlık yapıları tamamen engelsiz bir biçimde düzenlenmelidir. Kamu yapılarının uygunlaşması için tanınan sürenin sonuna gelinmiştir. Yasal bir zorunluluk olmaktan da öte tüm kullanıcıların eşit olarak yapılara erişmeleri ve iç mekânları kullanmaları gerekmektedir. Zaten bir özürlü bulunan bireylerin bir de yanlış tasarım kararları alınarak ve yanlış uygulamalar yapılarak engelli bireylere dönüşmeleri, üstüne en temel hak olan sağlık hakkının ellerinden alınması kabul edilebilir değildir. Yapılan araştırma sonucunda her ne kadar bazen tasarım uygun olsa da hareketli öğelerle sonradan engeller oluşturulduğu da gözlenmiştir. Çalışma yapılırken daha önce hiçbir sağlık yapısının erişilebilirlik açısından incelendiğine rastlanılmamıştır. Yapıyı kullanan engelli kullanıcı

sayısı hakkında bir veri yoktur. Sadece binaların erişilebilir olması değil, bina yakın çevrelerinin de standartlara uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Hastanelerin kamunun en önemli yapıları arasında olduğunu düşünürsek hem kanun ve standartları yapan hem de uygulayan olarak bu yapıların tamamen erişilebilir hale getirilmesi için uygulamaya yönelik daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir. Şu an ki durumda ASPB-CSB ve YİKOB mevcut kullanımda olan binaları ASPB tarafından hazırlanan formlar ile sorgulayarak erişilebilirlik raporu oluşturmakta ve bina yetkilisine teslim etmektedir. Hazırlanan raporlar uygulamaya dönük kurumlara ulaştırılmakta ve gerekli değişiklikler projelendirilerek uygulama safhasına geçilmektedir.

Tasarım sürecinin en başında engelli kullanıcıları düşünmek ve mekânları herkesin kullanacağı nicelik, ölçü ve nitelikte yapmak mimarların sorumluluğundadır. Var olan bir yapıya müdahale etmek daha zor ve daha uzun bir süreçtir. Bu süreç yalnızca tasarım ile bitirilmemeli, yapım aşamasına denetlenmeli, ayrıca her bina için erişilebilirlik kartı oluşturulmalıdır. Binalar her yıl erişilebilirlik açısından yeniden irdelenmeli, iyileştirmeye gidilmelidir. Bu çalışmaların da sürdürülebilir olması sağlanmalıdır. Engelli bireyler yasalar ve düzenlemelerde daha fazla söz sahibi olarak hem haklarını korumalı hem de sürece katkıda bulunmalıdırlar. Yapıların erişilebilir olması bir bitiş noktası olarak düşünülmemeli, çevre ve ulaşım ağı da her anlamda erişilebilir olmalıdır.

Genel olarak yapıların erişilebilir nitelikte olmasını sağlamanın ön şartı TS 12576, TS 9111 gibi standartları bilmek ve uygulamaya geçirmektir. Fakat bu standartlar tasarlayan ve uygulayan teknik elemanlarca henüz tam anlamıyla bilinmemektedir. Kamu kurumlarında çalışan personeller yönetmelik, kanun ve mevzuat çerçevesinde projeleri ve şantiye alanını değerlendirmektedir. Bu anlamda kamu çalışanlarına eğitimler verilmelidir. Yükleniciler ve yapım safhasında çalışan kişiler de bu konuda bilinçlendirilmelidir.

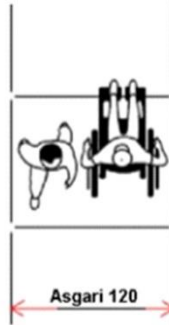
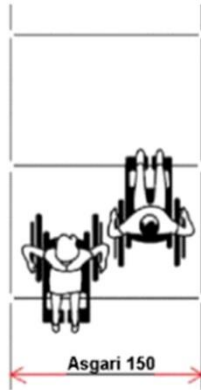
Form araştırma sonuçlarına göre sunulan öneriler

Çalışmada ana hipotez ışığında değerlendirmeler yapılmış, alt hipotezlerle verilere ulaşılmış ve sonuçta görsellerle desteklenerek çözüm önerileri getirilmiştir. Yapı sunulan önerilerle daha erişilebilir hale getirilebilir.

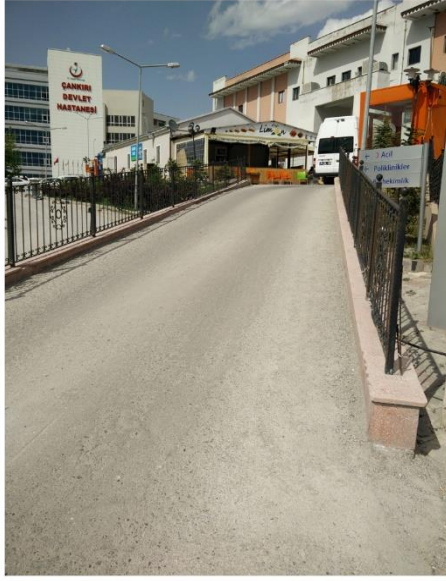

TS 12576 Madde 5'e göre "Hareket kısıtlılığı olanlar dahil tüm yayaların, kaldırımları güvenli ve rahat kullanabilmeleri için kaldırım üzerinde engeller bulunmamalıdır. Tehlike yaratacak her türlü düzensizlikten (örnek, yer ızgaraları, yer mantarları, yola gerilmiş otopark zincirleri, yol yüzeyindeki anormal döşeme farklılıkları, çukurlar, yoldaki geliş güzel seviye farklılıkları ve yükseklikler vb.) kaçınılmalıdır. Yatay ve düşey engel oluşturabilecek tüm donatılar kaldırım üzerindeki yaya emniyet şeridinde konumlandırılmalıdır. (Onarım)

TS 12576 Madde 5.1.1'e göre "Hareket kısıtlılığı olanlar dahil tüm yayaların rahatça hareket edebilmeleri için yaya kaldırımında yürüme alanının genişliği asgari 150 cm olmalıdır. Bu genişlik aynı zamanda, iki tekerlekli sandalye kullanıcısının yan yana geçebilmesi için gerekli olan asgari genişliktir." (Onarım)

Şekil 5.1. Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri ile ilgili öneriler

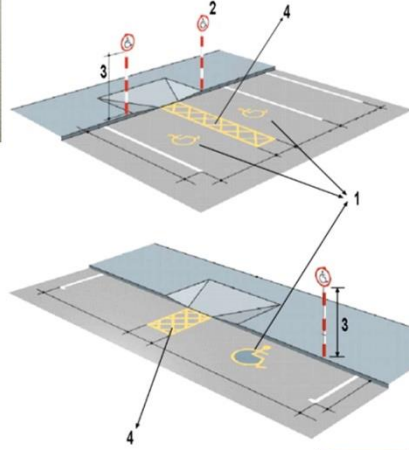
- Yürüme güzergâhındaki eğim standartlara uygun olacak şekilde düzenlenmelidir. (Onarım)
- Alternatif güzergâhlar için işaretleme yapılmalıdır. (Doğru İşaret ve Konumlandırma)
- Görme engelli kullanıcılar için standartlara göre hissedilebilir yüzey uygulaması yapılmalıdır. (Malzeme)

Şekil 5.2. Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri ile ilgili öneriler

Bu mekâna; 3 onarım, 1 doğru işaret ve konumlandırma ve 1 malzeme önerileri sunulmuştur.

TS 12576 Madde 5.7'ye göre yeterli sayıda engelli otoparkı bulunmamaktadır. (Yenileştirme)

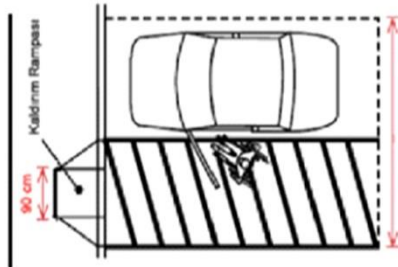
- Açıklama**
- 1 Yatay işaretleme
 - 2 Dikey işaretleme
 - 3 Asgari 220 cm
 - 4 Erişim koridoru

TS 12576 Madde 5.7.3'e göre "Otopark alanlarında özürliülerin park edebileceğini bildiren özürliü levhası ile otopark içinde özürliünün park edeceği yere kadar yön gösterici özürliü levhası bulunmalıdır. Açık otoparklarda, yerde özürliü park işareti, kapalı otoparklarda ise yerde, duvarda ve tavana asılı özürliü park işareti konmalıdır" ibaresine göre otopark düzenlemesi yenilenmelidir. (Doğru işaretle ve Konumlandırma)

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.1.7'ye göre "Özürlü otopark alanına yönlendiren işaretlemeler (yatay ve düşey olarak) yapılmalıdır. Üzeri kapalı özürliü otoparkı yüksekliği en az 250 cm olmalıdır. Kaldırma paralel ve sürücünün iniş yönünün kaldırma tarafında olduğu park yerinde kaldırımlar taşıt yolu kotuyla aynı seviyeye gelecek şekilde alçaltılmalıdır. Özürliü otopark alanı ile yaya kaldırımı arasında kot farkı bulunuyorsa yaya kaldırım rampası yapılmalıdır. Özürliü otoparkına ait manevra alanının zemininde kullanılan kaplama malzemeleri düz, sabit, kaymaz (ıslak/kuru) ve dayanıklı olmalıdır. Otoparkta kullanılan işaretlemeler geceleri ışıklandırılmalıdır. Açık otoparkların giriş/çıkış alanlarında araç trafiğini aksatmayacağı ve görülebilir yerlere özürliülerin de algılayacağı yönlendirme (şehir, mahâl gibi) levhaları/panoları yerleştirilmelidir. " ibareleri dikkate alınıp otopark erişilebilir hale getirilmelidir. (Onarım, Doğru İşaretle ve Konumlandırma)

Şekil 5.3. Açık otopark alanları ile ilgili öneriler

- Otoparklarda her 8 erişilebilir park alanından 1 tanesi kamyonet için ayrılmalıdır. (Yerleştirme)
- Erişim koridorları yapı girişlerine doğrudan bağlanmalıdır. (Onarım)

Şekil 5.4. Açık otopark alanları ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 2 onarım, 2 doğru işaret ve konumlandırma, 2 yenileştirme önerileri sunulmuştur.

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.1.6

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.1.6'ya göre "Özürliğin engelsiz ve başkalarına ihtiyaç duymadan otobüse inip binmeleri için otobüs zemini ile kaldırım aynı seviyeye getirilmeli veya otobüste eğimi en fazla %6 olacak rampa bulunmalıdır. Duraklarda özürliüler için oturma bankı ve bankın uygun yerlerinde tutunma barları bulunmalıdır. Duraklarda bilgilendirme levhası bulunmalıdır. Duraklarda bulunan ilân, reklâm ve bilgilendirme tabelâlarının keskin kenarlı ve sivri köşeli olmamasına dikkat edilmelidir. Duraklarda toplu taşıma hizmetine ilişkin bilgilendirme (güzergah planı, şehir haritası, otobüs tarifesı vb.) sesli ve görsel donanımlar kullanılarak dijital olarak veya kabartmalı pano ile yapılmalıdır. Kapalı/yarı açık durakta kabartmalı bilgilendirme panolarının yerden yüksekliği 110- 130 cm olmalıdır. Otobüs duraklarında toplu taşıma vasıtaları haricindeki taşıtların durmalarını veya park etmelerini önlemek için, düşey veya kaplama üstü işaretlemeler kullanılmalıdır. Duraklarda tekerlekli sandalye için 120 cm genişliğinde alan bulunmalıdır." İbaresı dikkate alınarak gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. (Yenileştirme, onarım, doğru işaret ve konumlandırma.)

Şekil 5.5. Yolcu indirme - bindirme alanları ile ilgili öneriler

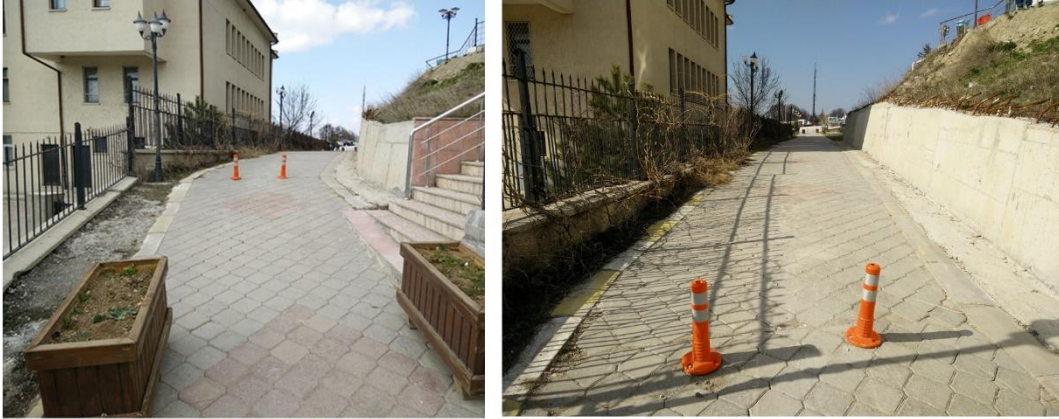

- Duraklarda gece aydınlatması düzenlenmeli, yönlendirme ve işaretleme de standartlara göre yapılmalıdır. (Yerleştirme, Doğru İşaret ve Konumlandırma)
- Engelliler için yeterli sayıda inme/binme alanı yapılmalıdır. (Yerleştirme)
- Yaya yolu malzemesi düz malzemedan yapılmalıdır. (Onarım)
- Görme engelliler için hissedilebilir yüzey uygulaması yapılmalıdır. (Malzeme)

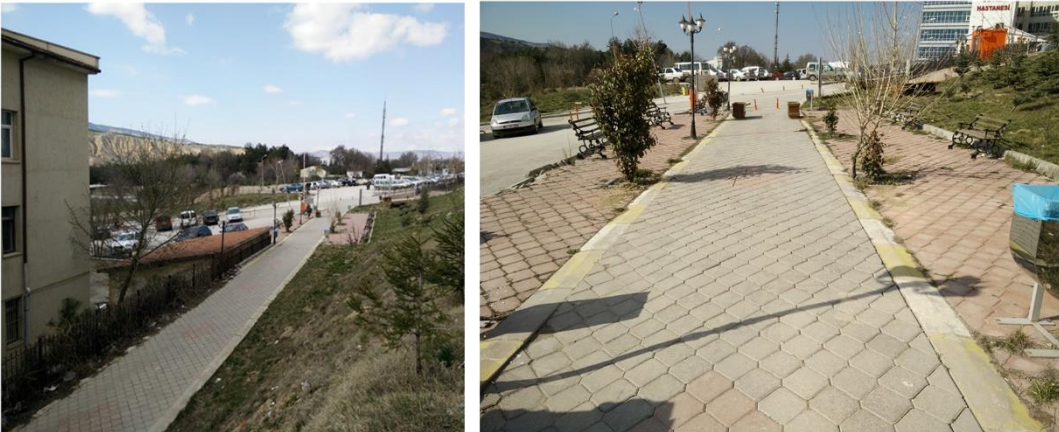

Şekil 5.6. Yolcu indirme - bindirme alanları ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 3 yenileştirme, 2 doğru işaret ve konumlandırma, 2 onarım ve 1 Malzeme önerileri sunulmuştur.

TS 12576 Madde 5.1.5.1'e göre "Görme özürlülerin kaldırımlarda güvenli bir şekilde ilerleyebilmeleri için kaldırımda hissedilebilir yüzeyler (kılavuz izler ve uyancı yüzeyler) yapılmalıdır. Hissedilebilir yüzeyler görme özürlülerin ayakkabı tabanından hissedebilecekleri çıkıntıda veya yükseklikte olmalıdır (TS ISO 23599). Görme özürlülerin çoğu kısmı görtüşe sahip olduğundan hissedilebilir yüzeyler, çevresiyle zıt renklerde ve fark edilir renk tonlarında olmalıdır. Kılavuz izler, ana yaya hareketine paralel doğrultuda ve uygun aralıklarla yerleştirilmelidir. Oluşturulan kılavuz izler kaldırım güzergahı boyunca ve yaya geçitlerinde süreklilik arz etmelidir. Bu izlerin üzerinde, ayaklı ilan/reklam panoları, aydınlatma direkleri gibi hareketi engelleyici hiçbir sabit veya hareketli eleman bulunmamalıdır. Hissedilebilir yüzeyler, görme özürlülerin karıştırmalarını engellemek ve tehlike yaratmamak için rögarlara ya da drenaj kanallarına uzak olmalıdır. " ibareleri dikkate alınarak gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.(Onarım, malzeme)

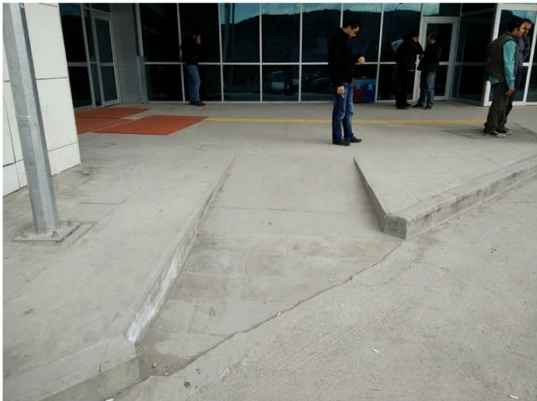
Şekil 5.7. Yaya yolları ve bahçe yolları ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 1 onarım ve 1 malzeme önerileri sunulmuştur.

TS 12576 Madde 5.2.3'e göre "Görme özürlü yayaaların rampaları güvenli şekilde kullanabilmeleri için rampalara uyarıcı yüzey döşenmelidir. Uyarıcı yüzey uygulamaları TS ISO 23599'a uygun biçimde yapılmalıdır." İbaresini dikkate alınarak gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.(Malzeme)

TS 12576 Madde 5.2.2'ye göre ulaşım güzergahındaki rampa eğimi uygun hale getirilmelidir. (Onarım)

Şekil 5.8. Yaya yolu güzergâhı rampaları ile ilgili öneriler

- Rampalarda yaya ve araç kullanımı ayrılmalıdır. (Yerleştirme)
- Standartlara uygun olacak şekilde işaretlemeler yapılmalıdır. (Doğru İ. ve K.)
- Rampalarda korkuluk ve eğimli yan yüzey uygulaması yapılmalıdır. (Onarım)

Şekil 5.9. Yaya yolu güzergâhı rampaları ile ilgili öneriler

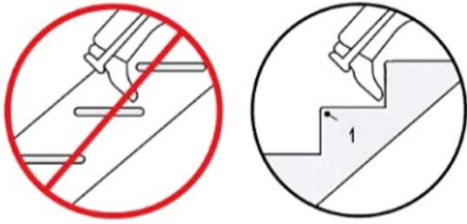
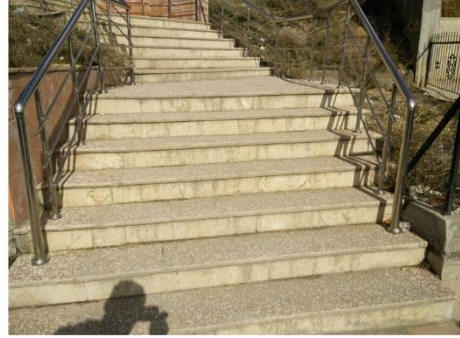
Bu mekân için; 1 malzeme, 1 doğru işaret ve konumlandırma, 1 yenileştirme ve 2 onarım önerileri sunulmuştur.

Dış mekan merdivenlerinin TS 12576 Madde 5.3.1'e göre uygunluğu tespit edilmiştir.

- Dış mekân merdivenlerinde gece aydınlatması da standartlara uygun olacak şekilde düzenlenmelidir. (Onarım)
- Arazi koşullarından dolayı eğimin fazla olduğu yerlerde asansör veya dikey sirkülasyon elemanları tasarlanmalıdır. (Yerleştirme)
- Merdiven korkulukları merdiven bitiş ve başlangıcında en az 30 cm dışarıya devam ettirilmelidir. (Onarım)

TS 12576 Madde 5.3.3'e göre "Düşme tehlikesini azaltmak için açık ve çıkıntılı uçlu basamak tasarımından kaçınılmalıdır." İbaresini dikkate alınıp yeniden düzenleme yapılmalıdır. (Yenileştirme)

TS 12576 Madde 5.3.2'ye göre "Görme özürli yayaların merdivenleri bulabilmeleri ve algılayabilmeleri için uyarıcı yüzeylerden faydalanılmalıdır. Uyarıcı yüzey, merdivenin her sahanlığının, basamakların başladığı ve bittiği yerlerinde, merdiven genişliğince bulunmalıdır. Uyarıcı yüzey uygulamaları ISO 23599 Standardına uygun biçimde yapılmalıdır" ibaresi dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir. (Malzeme)

Şekil 5.10. Yaya yolu güzergâhı merdivenleri ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 2 onarım, 2 yenileştirme ve 1 malzeme önerileri sunulmuştur.

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.1.8'e göre "Yaya güzergâhındaki bitkilendirmede, mümkün olduğunca, dikenli bitkilerden kaçınılmalıdır. Yaya yollarında ve rampa/merdiven yanında yapılacak bitkilendirmelerde, yüzeyi kaygan hale getirmeyecek, meyve dökmeyen bitkiler seçilmelidir. Alerjik etkiye sahip bitkilendirme (kavak ağacı gibi) yapılmamalıdır. Yol ağaçlandırılmasında alttan dallanma yapmayan (yerden 220 cm'den az olmayan) ağaçlar kullanılmalıdır." İbareleri dikkate alınarak uygun hale getirilmelidir.(Yenileştirme)

Şekil 5.11. Yeşil alan ile ilgili öneriler

- Kaldırımlarda 150 cm net geçiş alanı sağlanacak şekilde bitkilendirme yapılmalıdır. (Onarım)
- Hasta kullanımına yönelik rekreasyon alanları planlanmalıdır. (Yerleştirme)

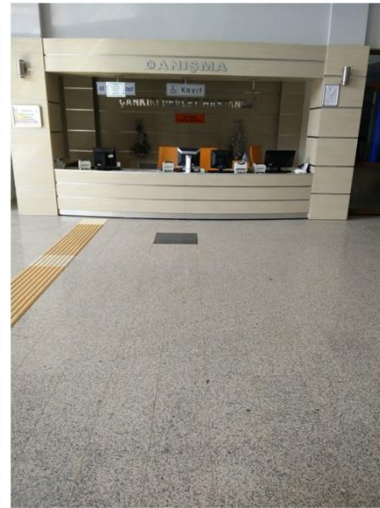
şekil 5.12. Yeşil alan ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 1 onarım ve 2 yenileştirme önerileri sunulmuştur.

TS 9111 Madde 4.5.1'e göre "Rampa başlangıcında ve sonunda hissedilebilir yüzeyler bulunmalıdır." İbaresine göre hissedilebilir yüzey uygulaması yapılmıştır fakat standartlara göre yeniden düzenlenmelidir. (Malzeme)

TS 9111 Madde 4.5.2'ye göre "Paspas sert tipte olmalı ve üst yüzeyi zeminle aynı seviyeye gelecek şekilde bir girintiye oturtulmalıdır." İbaresine dikkate alınarak yeniden uygulanmalıdır. (Onarım)

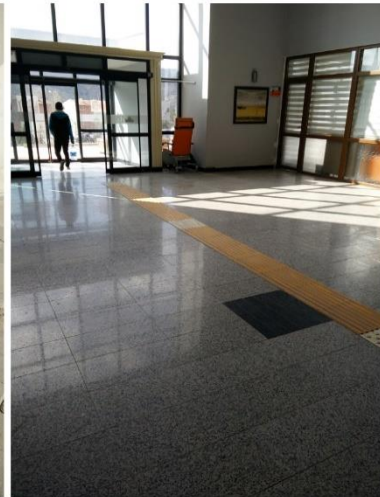

TS 9111 Madde 4.10.3.2'ye göre her danışma bankosu erişilebilir nitelikte düzenlenmelidir. (Yenileştirme)

Şekil 5.13. Bina giriş ve çıkışları ile ilgili öneriler

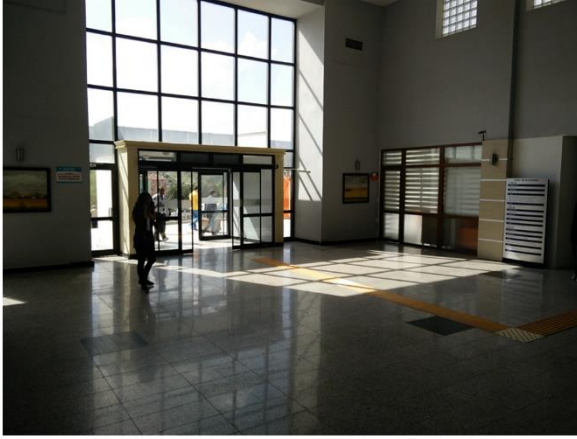

- Bina giriş rampaları genişliği 90 cm olarak düzenlenmelidir. (Onarım)
- Bina girişleri gece kullanımı da değerlendirilerek standartlara uygun olarak aydınlatılmalıdır. (Onarım)
- Az gören kişiler de düşünülerek büyük cam yüzeylerde işaretleme yapılmalıdır. (Doğru İşaretleme ve Konumlandırma)
- Giriş alanındaki oturma elemanları standartlara uygun olacak şekilde düzenlenmelidir. (Onarım)

Şekil 5.14. Bina giriş ve çıkışları ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 1 doğru işaret ve konumlandırma, 1 malzeme 4 onarım önerileri sunulmuştur.

TS 9111 Madde 4.6.1 ve Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.2.1'e göre "Binalarda yer kaplaması sert, sabit ve kaymaz (ıslak/kuru) malzemelerden seçilmelidir. Yer kaplaması olarak seçilen malzeme tekerlekli sandalyenin hareketini zorlaştıracak derecede pürüzlü ve delikli yüzeye sahip olmamalıdır. Temizlik sırasında ıslanan kaplamanın, kullanıcıların (özellikle koltuk değneği, baston vb.) kaza geçirmesini önlemek için kaymaması gereklidir." Uygun hale getirilmektedir. Mevcut zemin onarımı için de zemin kaydırmazlık sıvısı önerilmektedir.(Malzeme)

TS 9111 Madde 4.6.1 ve Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.2.1'e göre "Görme engelli kişiler için bina girişinden ilgili bankoya kadar kılavuz iz ve uyarıcı yüzeylerle yönlendirme yapılmalıdır." uygulaması yapılmıştır.(Malzeme)

- Zeminde görme engelli kişilerin yönlerini bulmalarına yardımcı ses yansıtıcı ve gürültü, titreşim yalıtımına uygun malzeme kullanılmalıdır. (Yenileştirme)

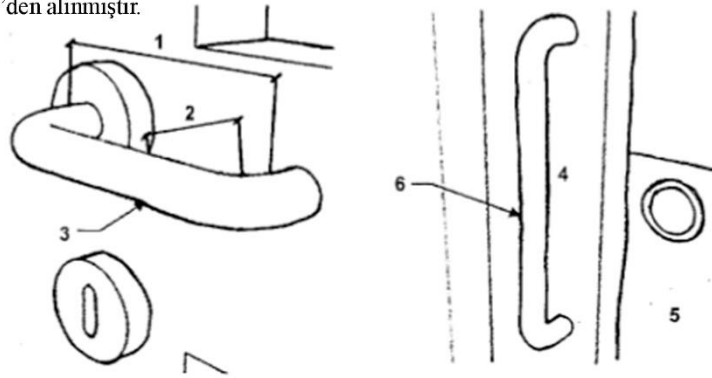
Şekil 5.15. Bina içi yer kaplaması düzenlemeleri ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 2 malzeme ve 1 yenileştirme önerileri sunulmuştur.

TS 9111 4.6.2'ye göre "Kapıların açılıp kapanması 22,2 N'dan fazla kuvvet gerektirmemelidir." İbaresine uygunluk sağlanmalıdır.(Onarım)

TS 9111 Madde 4.6.2'den alınmıştır.

Açıklama

- 1- En az 10 cm uzunluğunda
- 2- 34-45 mm aralığında
- 3- Ø 19-25 mm çapında
- 4- En az 30 cm uzunluğunda
- 5- 45-55 mm aralığında
- 6- Ø 30-50 mm çapında

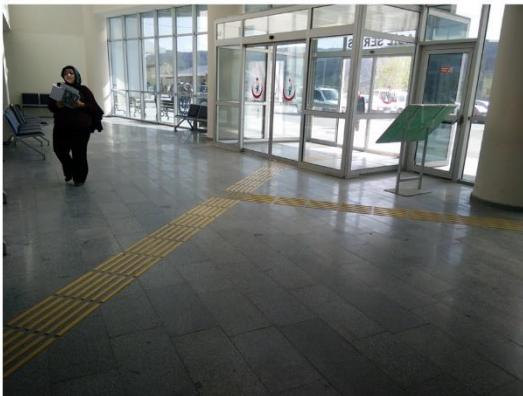

TS 9111 Madde 4.6.2'ye göre kapı kolları uygun hale getirilmelidir. (Onarım)

Şekil 5.16. Kapı düzenlemeleri ile ilgili öneriler

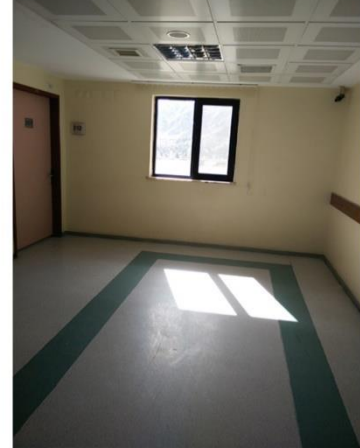

- Kapı geçişlerinde eşik olanlar düzenlenmelidir. (Onarım)
- Tüm kapılarda yükseklik en az 210 cm olmalıdır. (Onarım)
- Arka arkaya açılan kapılar zıt yönlere açılmalıdır. (Onarım)

Şekil 5.17. Kapı düzenlemeleri ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 5 onarım önerisi sunulmuştur

TS 9111 Madde 4.6.3 ve Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.2.2'ye göre "Pencereler, görme bozukluğu olanlar için göz kamaştırmacı ışığa maruz kalmayacak şekilde planlanmalıdır." (Onarım)

TS 9111 Madde 4.6.3 "Pencerelerin açılıp kapanması için 22,2 N'dan daha fazla kuvvet gerektirmemelidir." ibaresine uyacak hale getirilmelidir.(Onarım)

- Yere kadar olan pencerelerde gerekli işaretlemeler yapılmalıdır. (Doğru İşaret ve Konumlandırma)

Şekil 5.18. Pencere düzenlemeleri ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 2 onarım ve 1 doğru işaret ve konumlandırma önerileri sunulmuştur.

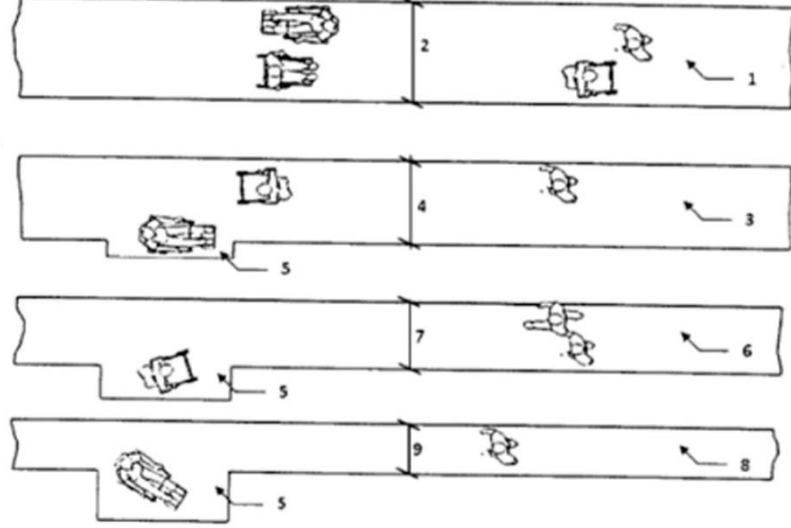

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.2.2 'e göre net geçiş alanı düzenlenmesi yapılmalıdır.(Onarım)

TS 9111 Madde 4.11.3'e göre koridorlarda düzenleme yapıp temiz geçiş alanı sağlanmalıdır.

- Dolaşım alanlarında 70 cm' de de tutamaklar yapılmalıdır. (Onarım)

Açıklama

1- Sürekli iki yönlü trafik	6- Nadir iki yönlü trafik
2- En az 180 cm	7- En az 120 cm
3- Sıklıkla iki yönlü trafik	8- Tek yönlü trafik
4- En az 150 cm	9- En az 90 cm
5- Her 25 m'de bir geçiş ve dönüş alanı	

TS 9111 Madde 4.3.5'e göre zeminlerde ıslak ve kuru durumda kaymaz malzeme tercih edilmelidir. Ayrıca mevcut durumu iyileştirmek adına zemin kaydırmazlık sıvısı da tercih edilebilir. (Malzeme)

Şekil 5.19. Koridor ve holler ile ilgili öneriler

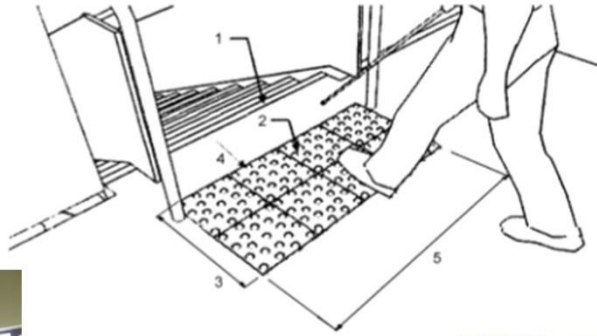
Bu mekân için; 2 onarım ve 1 malzeme önerileri sunulmuştur.

TS 9111 Madde 4.7.1.3 “Merdivenlerin ilk ve son basamağında ve sahanlıklarda görsel zıtlık sağlanmalıdır. Tercihan, 4 cm - 5 cm eninde görsel uyarı bandı her basamağın ucuna, merdiven genişliğinde yerleştirilmelidir, hissedilebilir uyarıcı yüzey, merdivenin her sahanlığının, basamakların başladığı ve bittiği yerlerinde, merdiven genişliğince bulunmalıdır. Hissedilebilir uyarıcı yüzey, merdiven yönünde 60 cm uzunluğunda, ilk basamak başlamadan 30 cm önce bitecek (boşluk bırakacak) şekilde yerleştirilmelidir. Hissedilebilir uyarıcı yüzey basamakların alt ve üst taraflarında kullanıldığında, merdiven boşluğundaki ilk ve son basamakların görsel olarak algılanmasını azaltmamalıdır. Hissedilebilir uyarı yüzeylerinin diğer özellikleri hissedilebilir yüzey ilgili standardına uygun olmalıdır. “a göre düzenleme yapılması gerekmektedir.(Malzeme, onarım)

Açıklama

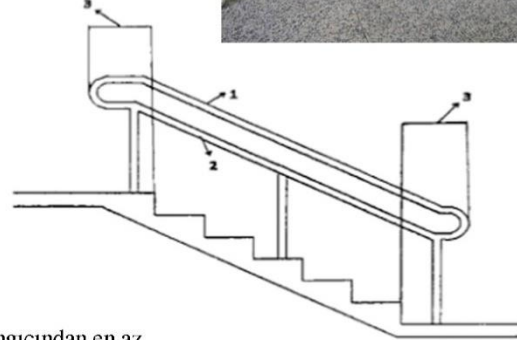
- 1- Görsel uyarı çizgisi
- 2- Hissedilebilir uyarıcı yüzey
- 3- 60 cm
- 4- 30 cm
- 5- Merdiven genişliği

- Merdivenlerin duvara bakan yüzeylerine tutamaklar yapılmalıdır. (Onarım)
- Küpeşterin üzerine Braille alfabesi ile bilgilendirme donanımları eklenmelidir. (Onarım)

TS 9111 Madde 4.7.1.3.1 “Basamaklar sert, kaymayan ve mat malzemelerden yapılmalı, doğal veya yapay olarak aydınlandığında yansıma veya parlama ile göz almamalıdır. Basamak uçları takılmayı engellemek için çıkıntılı olmamalıdır. Her bir basamak ucunda kaymayı önleyici detay veya şeritler uygulanmalıdır. Bu şeritler merdivenin rengiyle zıtlık oluşturacak şekilde, tercihan sarı olmalıdır. “a göre düzenleme yapılmalıdır.(Malzeme)

TS 9111 Madde 4.7.1.3.3 “Korkuluk, merdivenin başlangıcından en az 30 cm önce başlamalı ve merdiven bitiminden itibaren en az 30 cm devam etmelidir. Korkuluk uzantısının ucu, yarım ay şeklinde aşağı doğru kıvrılmalıdır.”a göre düzenleme yapılmalıdır.(Onarım)

Açıklama

- 1- Küpeşte yerden yüksekliği 90 cm
- 2- Küpeşte yerden yüksekliği 70 cm
- 3- En az 30 cm

Şekil 5.20. Merdivenler ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 2 malzeme ve 4 onarım önerileri sunulmuştur.

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.2.1 ‘‘Rampanın her iki yanında 90 cm ve 70 cm olmak üzere iki ayrı yükseklikte kesintisiz küpeşte (tutamak) olmalıdır. Küpeşteler, emniyet bakımından rampa başlangıç ve bitiminden sonra 30 cm daha devam etmelidir. Küpeştelerdeki bu uzatmaların uç kısmı, herhangi bir kazayı önlemek için yuvarlaklaştırılmalıdır. Rampa bir veya iki tarafında duvar varsa duvar ile küpeşte arasındaki mesafe en az 4cm olmalıdır. Küpeşte kolayca kavranabilecek özellikte olmalıdır (Çap veya genişlik 32-40 mm). Sedyeye geçiş yapan rampaların başlangıç ve bitiminde hissedilebilir uyarıcı yüzey uygulaması yapılmamalıdır. Bu rampaların başlangıç ve bitimine az görenler için rampa genişliğinde en az 10 cm derinliğinde, uygulandığı yüzey ile çıkıntı oluşturmayacak şekilde zıt renklendirme yapılmalıdır, zemin döşemesinde ve rampa yüzeyinde ıslak ve kuru durumda kaygan olmayan malzeme kullanılmış olmalı veya kaydırmazlık özelliği sağlanmış olmalıdır’’a göre uygulama yapıldığında erişilebilirlik sağlanacaktır.(Onarım, malzeme)

Şekil 5.21. Bina içi rampaları ile ilgili öneriler

Bu mekân için; 1 onarım ve 1 malzeme önerisi sunulmuştur.

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu
Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ
BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEM
EL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.2.2 ve TS

9111 Madde 4.7.1.2'ye göre asansörler erişilebilir
niteliktedir.

Kabin içerisinde açılır-kapanır bir oturum alanı yapıldığı
takdirde daha iyi konfor koşulu sağlanacaktır.

Şekil 5.22. Asansörler ile ilgili öneriler

Bu mekân için öneri sunulmamıştır.

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REİİBERİ-2012 Hasta Odaları bölümüne göre engelli odası sayısı yeterlidir.

TS 9111 Madde 4.7.5'e göre oda içi düzenlemeler sağlanmıştır.

TS 9111 Madde 4.7.3.2'ye göre oda içindeki banyo zeminlerinde ıslak ve kuru durumda kaymaz malzeme tercih edilmelidir. Ayrıca mevcut durumu iyileştirmek adına zemin kaydırmazlık sıvısı da tercih edilebilir.(Malzeme)

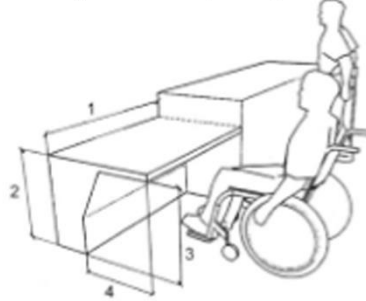
TS 9111 Madde 4.7.3.1'deki klozet, kağıt havlu ve çöp kutusu yerleşimine uyulduğunda erişilebilirlik sağlanacaktır.(Onarım)

Şekil 5.23. Yatan hasta odaları ve banyosu ile ilgili öneriler

Bu mekân için 1 onarım ve 1 malzeme önerisi sunulmuştur.

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.2.1'e göre poliklinik önlerindeki bankolar erişilebilir hale getirilmelidir.(Yenileştirme)

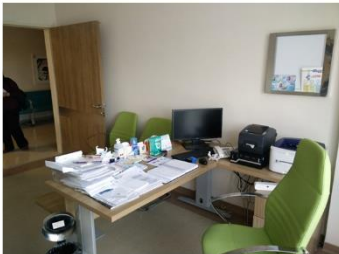
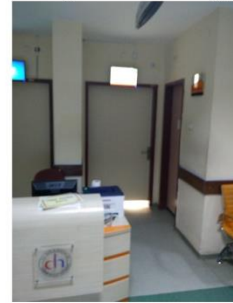
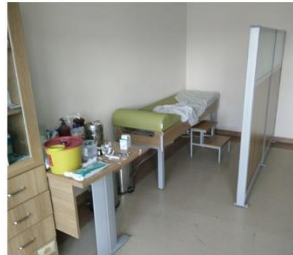
Açıklama

- 1- En az 90 cm
- 2- En fazla 86 cm
- 3- En az 75 cm
- 4- En az 49 cm

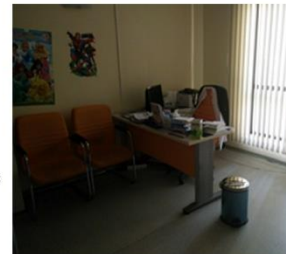
Hasta yoğunluğundan dolayı poliklinik koridorları iki tekerlekli sandalye kullanıcısının karşılıklı geçişine olanak sağlamamaktadır. Oturma yerleri tek duvar önünde olarak düzenlendiğinde sorun çözülecektir.(Onarım)

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Madde 4.1.9'a göre bilgilendirme panoları tüm engel durumları için yeniden düzenlenmelidir.(Yenileştirme)

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı SAĞLIK KURUMLARINDA ÖZÜRLÜ BİREYLER İÇİN ULAŞILABİLİRLİK TEMEL BİLGİLER REHBERİ-2012 Poliklinikler bölümüne göre oda içerisinde yeterli manevra alanı sağlanmıştır.

Şekil 5.24. Poliklinikler ile ilgili öneriler

Bu mekân için 1 onarım ve 2 yenileştirme önerileri sunulmuştur.

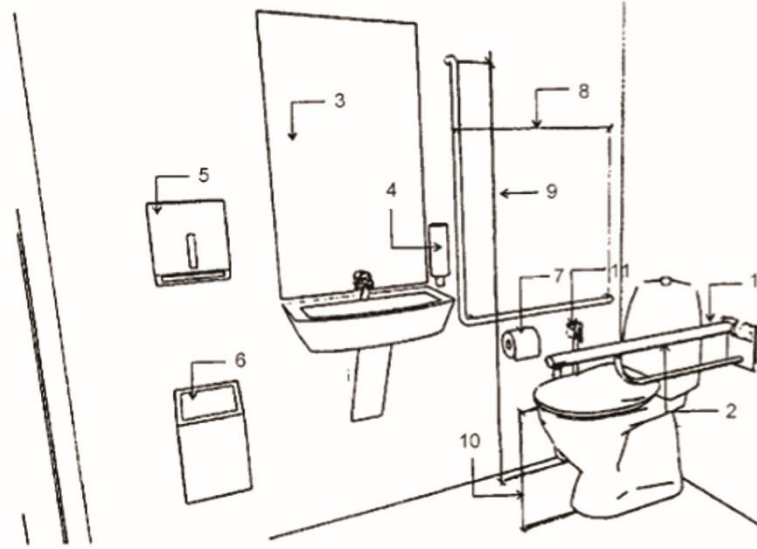
TS 9111 Madde 4.10.1.1 "Hasta yatak odalarının ve tuvaletlerinin her serviste en az bir adet olmak üzere %10'u ve tüm kamuya açık ve genel kullanım alanları ulaşılabilir olarak tasarlanmalı ve düzenlenmelidir ."maddesine göre engelli tuvalet sayısı yeterlidir.

Bina içerisindeki tuvaletler kullanım amacı dışında kullanılmamalıdır.(Onarım)

Aynanın yerden yüksekliğini 90 cm ve en üst noktasını 190 cm'e göre düzenlemek erişilebilirliği sağlayacaktır. (Onarım)

TS 9111 Madde 4.7.3.1

Açıklama

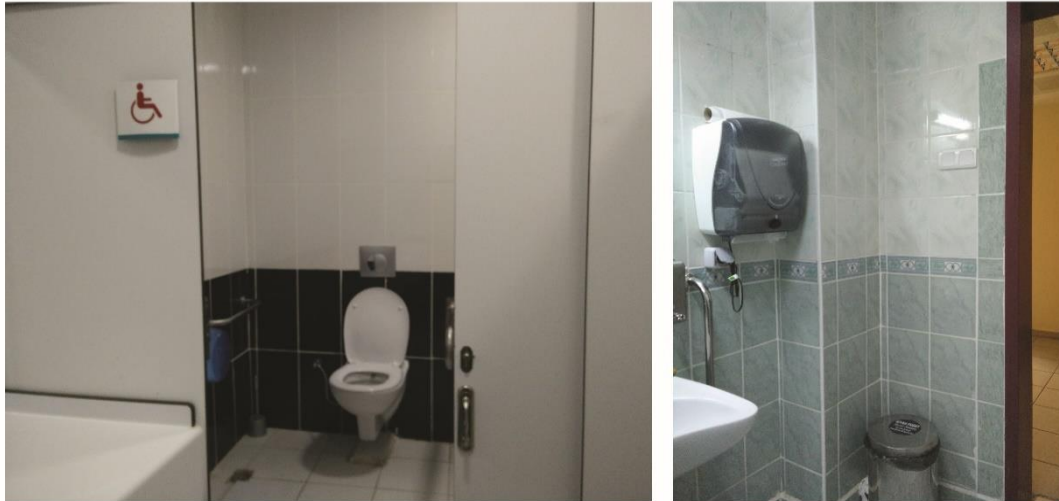
- 1- Katlanabilir tutunma çubuğu
- 2- Tutunma çubukları klozet yüksekliğinden 25-35 cm daha yukarıda olmalıdır
- 3- Aynanın yerden yüksekliği en fazla 90 cm- aynanın en üst noktası en fazla 190 cm'de olmalıdır
- 4- Sıvı sabunuğun yerden yüksekliği 80-110 cm
- 5- Kağıt havluluk veya el kurutma makinası yerden yüksekliği 80-110 cm
- 6- Çöp kutusu
- 7- Tuvalet kağıdı (En az 43 cm - en fazla 48 cm yüksekliğe yerleştirilmiş)
- 8- En az 60 cm
- 9- En az 170 cm
- 10- En az 43 cm - en fazla 48 cm
- 11- Taharet musluğu (En az 43 cm - en fazla 48 cm yüksekliğe yerleştirilmiş)

Şekil 5.25. Tuvaletler ile ilgili öneriler

- Tuvalet bölmesi düzenlemeleri sağ ve sol el kullanıcılarına uygun olacak şekilde düzenlenmelidir. (Onarım)
- Lavabo altı boruları korunmalıdır. (Onarım)
- WC kağıtlığı, çöp kutusu gibi nesneler doğru konumlandırılmalıdır. (Doğru İşaret Ve Konumlandırma)
- Kapılar dışa açılacak şekilde konumlandırılmalıdır. (Doğru İşaret Ve Konumlandırma)
- Zemin kaplaması ıslak durumda kaymayacak şekilde düzenlenmelidir. (Malzeme)
- Musluklar el ile kavrama gerektirmeyecek şekilde yapılmalıdır. (Yerleştirme)
- Klozet adaptörü takılabilir şekilde olmalıdır. (Yerleştirme)

Şekil 5.26. Tuvaletler ile ilgili öneriler

Bu mekân için 4 onarım, 2 yenileştirme, 2 doğru işaret ve konumlandırma ve 1 malzeme önerileri sunulmuştur.

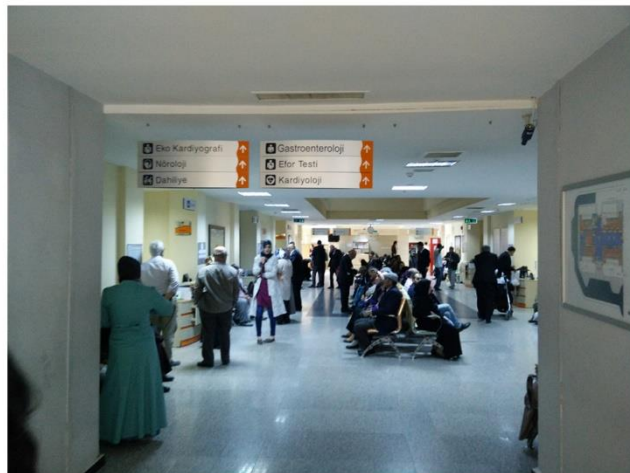
TS 9111 Madde 4.8.2.3'e göre bina girişinde harita yerleştirilmiştir.

Fakat TS 9111 Madde 4.8.10-11'e göre hissedilebilir harfler ve Braille alfabesine göre yeniden düzenlenmelidir.(Yenileştirme)

Mekan bilgilendirme tabelaları mevcut olmasına rağmen TS 9111 Madde 4.8.2.3'e göre yönlendirme işaretleri ulaşılabilir mkanlarda (tekerlekli sandalye kullanıcıları ve diğerleri için) sakın ve konforlu biçimde incelenebilecek biçimde konumlandırılmamıştır.

TS 9111 Madde 4.8.3'e göre "İşaretler döşeme veya zemin yüzeyinden 120 cm - 160 cm arasındaki yükseklikte yer almalı, yanına yaklaşıldığında kısa mesafeden okunabilir olmalıdır." kısmına uygundur.(Doğru İşaret Ve Konumlandırma)

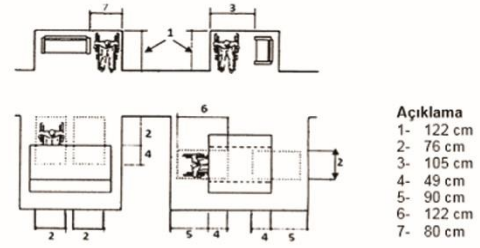

Şekil 5.27. İşaretlemeler ile ilgili öneriler

Bu mekân için 1 doğru işaret ve konumlandırma ve 1 yenileştirme önerileri sunulmuştur.

TS 9111 Madde 4.10.2.1'den alınmıştır.

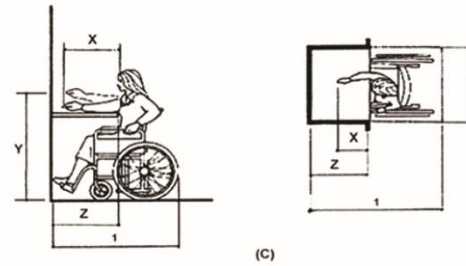

TS 9111 Madde 4.10.2.1'e göre sabit masa veya yeme - içme tezgahı Sabit masa veya yeme-içme tezgahı bulunan yerlerde, 1'den az olmamak üzere sabit masa ve tezgahların sayı olarak % 5'i veya sabit tezgahın aynı orandaki kısmı şeklindeki en az net açıklıklara uygun olarak düzenlenmelidir. Ulaşılabilir sabit masa ve yeme-içme tezgahları yerden 70 cm ile 86 cm yükseklikte olmalıdır. Yeni yapılarda ve tadilatlarda ulaşılabilir sabit masa ve yeme-içme tezgahları mekan veya işletme genelinde yayılmış olmalıdır. (Yenileştirme)

Mekan girişindeki eşik rampaya çevrilerek erişilebilirlik sağlanabilir.(Onarım)

Satış bankosu erişilebilir durumda değildir. TS 9111'e göre yeniden düzenlenmelidir.(Onarım)

Açıklama
 1- 122 cm
Not - X ≤ 63 cm
 X < 51 cm olduğunda, Z ≥ X,
 Y ≤ 122 cm
 X = 51 cm - 63 cm olduğunda, Y ≤ 112 cm

Şekil 5.28. Kafeterya ile ilgili öneriler

Bu mekân için 2 onarım ve 1 yenileştirme önerileri sunulmuştur.

KAYNAKLAR

1. İnternet: Dünya Engellilik Raporu, URL: <http://siteresources.worldbank.org/TURKEYINTURKISHEXTN/Resources/455687-1328710754698/YoneticiOzeti.pdf>, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.
2. İnternet: Anadolu Ajansı, URL: <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunyadaki-engelli-sayisi-gun-gectikce-artiyor/1327364>, Son Erişim Tarihi: 02.12.2018.
3. İnternet: Türkiye ve Dünya’da Engelliler, URL: <https://ey-der.com/ana-sayfa/turkiye-ve-dunyada-engelliler/>, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.
4. İnternet: Rakamlarla Dünya’da Engellilik, URL: <http://www.sivilsayfalar.org/2015/12/03/rakamlarla-dunyada-engellilik-en-buyuk-azinlik-engelliler/>, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.
5. İnternet: Türkiye Özürlüler Araştırması, URL: <http://www.engelsiz.hacettepe.edu.tr/belge/ozida.pdf>, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.
6. İnternet: TÜİK ve T.C Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı. Türkiye Özürlüler Araştırması 2002, URL: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1017, Son Erişim Tarihi: 22.04.2019.
7. İnternet: Ulaşılabilirlik Kavramı ve Engelli Örneği, URL: https://www.academia.edu/10082267/ULA%C5%9EILAB%C4%B0L%C4%B0RL%C4%B0K_KAVRAMI_VE_ENGELL%C4%B0_%C3%96RNE%C4%9E%C4%B0, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.
8. İnternet: Sağlık Kurumlarında Engelli Bireyler İçin Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi, URL: <https://khgmcalisanhaklaridb.saglik.gov.tr/TR,42820/saglik-kurumlarinda-engelli-bireyler-icin-ulasilabilirlik-temel-bilgiler-rehberi.html>, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.
9. Gümüş, D.Ç., (2009). İngiltere, Japonya ve Türkiye’de Özürlülük ve Erişilebilirlik. *Mimarlık Dergisi*, 1 (347), 55-60.
10. Lebovich, W. (1993). *Design for Dignity : studies in accessibility* (First Edition). New York: John Wiley and Sons Inc, 17.
11. İnternet: Yerel Yönetimler için Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Teknik El Kitabı, URL: https://www.researchgate.net/publication/305390790_YEREL_YONETIMLER_ICIN_ULASILABILIRLIK_TEMEL_BILGILER_TEKNIK_EL_KITABI_A_Concise_Hanbook_of_Accessibility_Planning_for_Local_Authorities, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.

12. Güngör, C. (2007). *Alışveriş merkezlerinin engelliler için erişilebilirlik standartları kapsamında irdelenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 74-75.
13. Goldsmith, S. (1997). *Designing For The Disabled: The New Paradigm*. (First Edition). Oxford: Architectural Press, 1-150.
14. Güngör, C. (2007). *Alışveriş merkezlerinin engelliler için erişilebilirlik standartları kapsamında irdelenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 75-76.
15. Güngör, C. (2007). *Alışveriş merkezlerinin engelliler için erişilebilirlik standartları kapsamında irdelenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 76-78.
16. İnternet: Birleşmiş Milletler Sakatlar İçin Fırsat Eşitliği Konusunda Standartlar, URL: https://www.turged.org.tr/Hukuk_Engelli_Mevzuati/Birlesmis_Milletler_Sakatlar_Icin_Firsat_Esitligi_Konusunda_Standart_Kurallar.doc, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.
17. Aslantaş, Ş, A. (2013). *Ankara'da belediye hizmet binaları ve çevrelerinin ulaşılabilirlik ile ilgili Türk standartları bağlamında incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 19.
18. Aslantaş, Ş, A. (2013). *Ankara'da belediye hizmet binaları ve çevrelerinin ulaşılabilirlik ile ilgili Türk standartları bağlamında incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 20-21.
19. Gümüş, D.Ç., (2009). İngiltere, Japonya ve Türkiye'de Özürlülük ve Erişilebilirlik. *Mimarlık Dergisi*, 1 (347), 60-68.
20. İnternet: Türkiye Özürlüler Araştırması, URL: https://www.academia.edu/33616003/Sa%C4%9Fl%C4%B1k_Kurumlar%C4%B1nda_%C3%96z%C3%BCr%C3%BC_Bireyler_%C4%B0%C3%A7in_Ula%C5%9F%C4%B1labirlik_Temel_Bilgiler_Rehberi, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.
21. İnternet: Türkiye'de Ulaşılabilirlik Mevzuatı, URL: <https://tesk.org.tr/tr/mevzuat/12/a.pdf>, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.
22. Karataş, B. (1979). *Mimari programlamaya veri sağlamak üzere hastanelerin gereksinim ve yerlerinin belirlenmesi için bir yöntem*, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 16 – 17.
23. İnternet: Özürlülüğün Tanımlanmasında Sosyal Faktörlerin Önemi, URL: http://www.sosyalsiyaset.net/documents/ozurlulugun_taniminda.htm, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.

24. Maraz, E. (2009). *Özürhümlerin kent içinde erişilebilirliğini etkileyen standartlar (Mecidiyeköy ve Yenibosna Metrobüs Hattı Duraklarının İncelenmesi)*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
25. Tuna, B.E. (2018). *İlkokulların sirkülasyon alanları ve engelli tuvaletlerinde fiziksel engellilere yönelik erişilebilirlik analizi: Trabzon ili örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
26. Coruh, S. (2018). *Eğitim binalarında erişilebilirlik*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
27. Yeğnidemir, H.Ç. (2013). *'Engelsiz Hava Limanı' projesi ve havalimanı terminal binalarının engelliler açısından örneklerle incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
28. Mülâyim, A. (2009). *'Bedensel özürhümler için mimari mekân tasarımı*, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
29. Dişyapar, C. (2015). *Lise yapılarının ve yakın çevrelerinin ulaşılabilirlikle ilgili Türk Standartları bağlamında incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
30. Akatlı, G. (2016). *Ulaşılabilirlikle ilgili Türk standartları bağlamında Ankara ilindeki halk kütüphanesi örneklerinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
31. Sağlam, A.B. (2016). *Mersin Mezitli ve Akdeniz ilçe belediye ana hizmet binaları ve çevrelerinin ulaşılabilirlikle ilgili Türk standartları bağlamında incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
32. Güngör, C. (2007). *Alışveriş merkezlerinin engelliler için erişilebilirlik standartları kapsamında irdelenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 74-75.
33. İnternet: Çankırı İli Tarihçesi, URL: <http://www.cankiri.bel.tr/sayfa-12/tarihi.php>, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.
34. İnternet: Çankırı'nın Engelli Haritası, URL: <http://www.cankirishm.gov.tr/cankirinin-engelli-haritasi-cikarildi/>, Son Erişim Tarihi: 05.03.2015.
35. İnternet: Çankırı Devlet Hastanesi Tarihçesi, URL: <https://cankiridh.saglik.gov.tr/TR,90962/tarihcemiz.html>, Son Erişim Tarihi: 12.06.2019.

EKLER

EK-1. Form 1: Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri

Form 1	Dış Mekan Erişilebilir Güzergah Düzenlemeleri		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	3		
1) Erişilebilir Güzergah	Soru: Hastane alanı içerisinde toplu taşıma durakları, açık otoparklar, kaldırımlar, yolcu indirme bindirme alanları ile ilişkili en az bir erişilebilir güzergah tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Erişilebilir Güzergah	Soru: Hasta ve çalışan personelin girişlere ulaşımını sağlamak amaçlı hastane alanı içerisinde toplu taşıma durağı var mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Erişilebilir Güzergah	Soru:Yayaların rahatça hareket edebilmeleri için hastane açık alanındaki yaya kaldırımı genişliği net olarak en az iki tekerlekli sandalyenin geçebileceği genişlik olan 150 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Erişilebilir Güzergah	Soru: Erişilebilir güzergahlar ile ortak güzergahlar çakışıyor mu?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Erişilebilir Güzergah	Soru:Hastalar için hastane alanı içerisinde toplu taşıma aracından inildikten sonra yapıya ulaşılabilir bir güzergah var mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Erişilebilir Güzergah	Soru: Hastane alanı içerisinde yer alan binaları birbirine bağlayan en az bir erişilebilir güzergah tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Erişilebilir Güzergah	Soru: Hastane alanı içerisinde toplu taşıma durakları, açık otoparklardan itibaren yapı girişine her 30 metrede bir dinlenme alanı düzenlenmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Erişilebilir Güzergah	Soru: Hastalar için hastane alanı içerisinde alternatif erişilebilir bir güzergah tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Erişilebilir Güzergah	Soru: Erişilebilir güzergahın net genişliği 92 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Erişilebilir Güzergah	Soru: Güzergah üzerinde yer alan 122 cm. ve daha geniş bir engel etrafında U dönüşü yapılacak ise geliş kolu ve dönüş kolu en az 110 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-1. (devam) Form 1: Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri

11) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: Güzergah üzerinde yer alan 122cm daha az ölçüde bir engel etrafında U dönüşü yapılacak ise geliş kolu en az 1,05 metre dönüş kolu ise en az 122 cm midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: Ulaşılabilir güzergahın net genişliğinin 150 cm'den az olduğu durumlarda tekerlekli sandalyeler için 60 metreyi aşmayan uygun aralıklarla 150 X 150 cmlik geçiş mekanları konumlandırılmış mıdır?		
	Uyumlu	Uyumsuz	Uygulanamaz
13) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: 6 mm - 13 mm. Arasındaki seviye farklılıkları 1:2'den daha fazla olmayan bir eğimle düzenlenmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: Güzergah eğimi 1:20 'den (%5) küçük müdür?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: Eğim 1:20'den büyük ise rampa eğimleri en fazla 1:12 (%8) olacak şekilde tasarlanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
16) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: Mevcut yaya kaldırımı yüksekliği 3cm-15cm aralığında mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
17) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: Güzergah üzerinde yer alan ızgara var ise, ızgaralar uzun kenar ana geçiş yönüne dik doğrultuda olacak biçimde yerleştirilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
18) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: Yaya güzergahı üzerinde ızgara var ise, ızgara demir çubukları arasındaki mesafe azami 13mm midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
19) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: 15 cm den daha yükseğe çıkan rampaların her iki yanında korkuluk düzenlemesi yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
20) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: Yaya güzergahı üzerinde basamaklar varsa, bu basamaklara tekerlekli sandalye kullanıcıları için asgari 100cm genişliğinde ve azami %5 eğiminde basamaklı rampa yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
21) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: Erişilebilir güzergâhta rampaların enlerinin en az 91,5 cm olarak düzenlenmesine dikkat edilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-1. (devam) Form 1: Dış mekân erişilebilir güzergâh düzenlemeleri

22) Erişilebilir Güzergah ÖLÇÜ	Soru: Rampa düzenlemesinde tirabzan varsa, rampanın başlangıcından en az 30 cm önce başlamış ve bitiminden itibaren 30 cm devam etmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
23) Erişilebilir Güzergah MALZEME	Soru: Güzergah yüzeyi sabit, kaymaz ve dayanıklı mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
24) Erişilebilir Güzergah İŞARETLEME	Soru: Giriş yolu üzerinde yüksekliği 2200 mm den alçak olan aydınlatma elemanı ya da sarkan tabela vb. elemanlarının bulunmasından sakınılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
25) Erişilebilir Güzergah İŞARETLEME	Soru: Alternatif ulaşılabilir girişler varsa, bu girişlerin tabelalar ile ulaşılabilir güzergâh üzerinde işaretlenerek uygun yönlendirilmeleri sağlanmış mı?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
26) Erişilebilir Güzergah İŞARETLEME	Soru: Erişilebilir park alanları, yolcu indirme bindirme alanları, erişilebilir girişler uluslararası erişilebilirlik sembolleri ile belirtilmişler midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
27) Erişilebilir Güzergah İŞARETLEME	Soru: Yönlendirme ve işaretlemeler düzenlemeler ile uyumlu mudur?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-2. Form 2: Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler

Form 2	Açık Otopark Alanları İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	4		
1) Park Alanı	Soru: Yapıya ait olan erişilebilir park alanları binanın girişlerinden en az bir tanesine yakın mesafede düzenlenmiş midir (en fazla 25 metre olmalıdır)?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Park Alanı	Soru: Bina girişlerinden en az bir tanesine 30 metre mesafeden daha uzakta olan park alanlarının erişim güzergahı güvenli bir yolla ulaşım sağlayacak şekilde tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Park Alanı	Soru: Otoparklar engelliler için uluslararası standartlara uygun işaretlemeler ile belirtilmiş midir?		
İŞARETLEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Park Alanı	Soru: Otoparkta en az 1 tane olmak üzere, toplam park yerinin %5'i engelli araçlarına ayrılmış mıdır?		
MİKTAR	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Park Alanı	Soru: Her 8 erişilebilir park alanından 1 tanesi kamyonete ayrılmış mıdır?		
MİKTAR	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Park Alanı	Soru: Otopark girişinden itibaren yerde ve kolon, duvar gibi yüzeylerde engelli otoparkına yönlendirmeler yapılmış mıdır?		
İŞARETLEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Park Alanı	Soru: Otoparkın gece aydınlatılması yeterli düzeyde midir?		
İŞARETLEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Park Alanı	Soru: Otopark hava koşullarından korunmuş mudur, üzeri kapalı mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Park Alanı	Soru: Erişilebilir park alanları yanında inme alanı ile birlikte eni 4.00 metre olarak tasarlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Park Alanı	Soru: Aracın çevresinde tekerlekli sandalye ile manevra yapılabilmesi için park yerleri arasında 1.5 metre genişliğinde ve 6.00 metre boyunda araca paralel boş bir manevra alanı bırakılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-2. (devam) Form 2: Açık otopark alanları ile ilgili düzenlemeler

11) Park Alanı	Soru: Yola paralel park edilen alanlarda inme eyleminden sonra aracın arkasından/önünden dolanmaya izin verilecek şekilde genişlik en az 7.00 metre olarak tasarlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Park Alanı	Soru: Van tipi araçlar için arka kapıdan engelli inişini kolaylaştırmak amaçlı iniş alanı ve kaldırma çıkmak amaçlı manevranın sağlanabilmesi için 900 cm'lik alan bırakılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Park Alanı	Soru: Van tipi araçlar için Otopark üzeri kapalı ise, 260 cm net yükseklik sağlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Park Alanı	Soru: Park alanından kaldırımlara çıkışlar için rampa var mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Park Alanı	Soru: Otoparkın giriş ve çıkış alanları yol kotu ile aynı veya en fazla %8'i geçmeyen rampa olarak düzenlenmiş mi?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
16) Park Alanı	Soru: Erişilebilir park alanı sağlam ve kaymaz malzemeden midir?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
17) Park Alanı	Soru: Açık otoparktan girişe ulaşımında kullanılacak erişim koridorlarının eni en az 150 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
18) Park Alanı	Soru: Erişim koridorları yapı girişlerine direk bağlanmakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-3. Form 3: Yolcu indirme - bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler

Form 3	Yolcu İndirme - Bindirme Alanları ile İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:	1		
1) İndirme - Bindirme Alanı	Soru: Engelliler için yeterli sayıda inme/binme alanı yapılmış mı?		
MİKTAR	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) İndirme - Bindirme Alanı	Soru: Engelliler için ayrılan inme-binme yerlerinde; yaya yolu ve taşıt yolu kenar kotu ile eş düzeyde mi?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) İndirme - Bindirme Alanı	Soru:Engelliler inme-binme yerlerine engelsiz ve bağımsız olarak ulaşmakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) İndirme - Bindirme Alanı	Soru: İnme-binme yerleri anlaşılabilir ve belli bir uzaklıktan görülebilir mi?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) İndirme - Bindirme Alanı	Soru: İnme ve binme alanı en az 150 cm. Eninde ve 600 cm. boyunda mıdır?		
MİKTAR	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) İndirme - Bindirme Alanı	Soru: İnme-binme yerlerinde tekerlekli sandalye için 120 cm genişliğinde alan var mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) İndirme - Bindirme Alanı	Soru:İnme ve binme alanları düz ya da 1:50 (%2) eğimden daha yüksek eğimde olmayacak şekilde düzenlenmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) İndirme - Bindirme Alanı	Soru:İnme-binme yerlerinde toplu taşıma hizmetine ilişkin bilgilendirme ve uyarı amaçlı sesli ve görsel donanımlar kullanılarak dijital olarak veya kabartmalı pano ile yapılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) İndirme - Bindirme Alanı	Soru: İnme-binme yerlerinde engelliler için oturma bankı var mıdır ve bankın uygun yerlerinde tutunma barları bulunmakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) İndirme - Bindirme Alanı	Soru: Engellilerin, inme-binme yerlerinde otobüse rahat inip binebilmeleri için durak döşemesi, taşıt girişi seviyesine kadar eğimi %5'i geçmeyen rampa ile yükseltilmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-3. (devam) Form 3: Yolcu indirme - bindirme alanları ile ilgili düzenlemeler

11) İndirme - Bindirme Alanı İŞARETLEME	Soru: Yolcu indirme bindirme alanlarında olması gereken işaretlemeler kullanılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) İndirme - Bindirme Alanı ÖLÇÜ	Soru: Yaya kaldırım genişliği toplu taşıma durağında en az 300 cm midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) İndirme - Bindirme Alanı ÖLÇÜ	Soru: Otobüs durağında saydam / yarı saydam malzeme kullanılmış ise, bu yüzeyler yerden 100 cm ve 140 cm yükseklikte iki adet 15 cm kalınlığında parlak, renkli, fosforlu şeritlerle işaretlenmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) İndirme - Bindirme Alanı ÖLÇÜ	Soru: Kabartmalı bilgilendirme panolarının yerden yüksekliği 110 - 130 cm aralığında mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) İndirme - Bindirme Alanı DURUM	Soru: Duraklarda bulunan ilan, reklam ve bilgilendirme tabelalarının keskin kenarlı ve sivri köşeli olmamasına dikkat edilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-4. Form 4: Yaya yolları ve bahçe yolları ile ilgili düzenlemeler

Form 4	Yaya Yolları ve Bahçe Yolları İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	3		
1) Yaya Yolları	Soru: Hareket kısıtlılığı bulunan kişilerin kullanacağı yollar ve geçitler araç trafiğine açık yollarla kesişmekte midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Yaya Yolları	Soru:Hastane girişinden itibaren araç kullanmadan hastaneye ulaşmak isteyen engelli kişiler için yaya yolları eğimleri uygun mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Yaya Yolları	Soru: Girişe ulaşan yolun genişliği en az 200 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Yaya Yolları	Soru:Giriş yolunda engelleyici nesneler (bank, saksı) yapmaktan kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Yaya Yolları	Soru: Giriş yolunda yer seviyesinden 10 cm ve 30 cm arasında ve yerden 220 cm. yukarıda bulunan çıkıntı yapan objeler, açıkça görülebilir ve beyaz baston ile farkedilebilir midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Yaya Yolları	Soru: Yaya yollarında oluklu kanal yapılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Yaya Yolları	Soru: Yaya yolları arasında geçiş yapılırken araç yoluna inmeden önce rampa kullanılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Yaya Yolları	Soru: Yaya Yollarına bağlanan rampaların genişliği en az 90 cm. midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Yaya Yolları	Soru: Yaya yolları düz, sert, sabit ve kaymayı önleyici malzemeden yapılmış mıdır?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Yaya Yolları	Soru: Görme engelliler için yaya yolu üzerinde hissedilebilir yüzey uygulaması yapılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-4. (devam) Form 4: Yaya yolları ve bahçe yolları ile ilgili düzenlemeler

11) Yaya Yolları	Soru: Hissedilebilir yüzey erişilebilir girişlere kadar kesintisiz şekilde devam etmekte midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Yaya Yolları	Soru: Kaldırma çıkıntı yapan büfe, kantin vb. gibi yerlerin genişlikleri, şemsiyeleri veya oturma yerleri engellilerin hareketini zorlaştırmayacak şekilde konumlandırılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Yaya Yolları	Soru: Yaya yolları üzerinde çöp kutuları varsa tek elle kullanılabilecek şekilde midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Yaya Yolları	Soru: Çöp kutularının yerden yüksekliği en fazla 120 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Yaya Yolları	Soru: Çöp kutuları yürüyüş güzergahında ulaşılabilir mesafede midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-5. Form 5: Yaya yolu güzergâhı rampaları ile ilgili düzenlemeler

Form 5	Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı:	6		
1) Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları DURUM	Soru: Yaya yolu üzerinde ve yaya yolları arasında seviye farkları varsa bu farklılığı ortadan kaldırmak için rampa uygulanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Seviye farkının 6mm - 13 mm arasında olması durumunda yüzey pahlı yüzey, 13 mm. den fazla olması durumunda rampa yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları MALZEME	Soru: Rampa yüzeyleri düz, sert, sabit ve kaymayı yüzeyler ile tasarlanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları DURUM	Soru: Rampa başlangıç ve bitişlerinde drenaj yapmaktan kaçınılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Rampa yüzey uzunluğu 900 cm.den fazla olan rampalarda 150 cm X 150 cm. Ölçülerinden az olmayan sahanlıklar tasarlanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları DURUM	Soru: Rampa sahanlıkları rampadan ve yaya yolundan farklı renkte midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Yaya yolu güzergâhında yer alan rampaların eğimi en fazla 1:20 (%5) midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları DURUM	Soru: Yaya yolu rampasında yola, kaldırma geçişler düz ve engelsiz bir şekilde sağlanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Yaya yolu rampasının eni net en az 100 cm. genişliğinde midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Yaya Yolu Güzergâhı Rampaları DURUM	Soru: Rampa kenarlarında korkuluk var mıdır, yok ise eğimli yan yüzler 1/10 (%10) eğimli midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-5. (devam) Form 5: Yaya yolu güzergâhı rampaları ile ilgili düzenlemeler

11) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Eğimli yan yüzeylerin tasarlanma zorunluluğu olan alanlarda yaya yolu rampasının kaldırımında 1.2 metreden daha dar bir alana çıkması durumunda eğim 1:12 (%8) olarak düşünülmüş müdür?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları İŞARETLEME	Soru: Kaldırım rampasının engelliler tarafından fark edilmesini sağlamak amaçlı uyarılar mevcut mudur?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları İŞARETLEME	Soru: Uyarı sistemleri kullanıldı ise uluslararası standartlara uygun nitelikte uyarılar tercih edilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları DURUM	Soru: Kaldırım rampaları herhangi bir araç ya da başka bir nesne tarafından engellenmeyecek şekilde tasarlanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları DURUM	Soru: Rampalar ve ona yakın yerlerin hava şartlarından kaynaklı (yağmur, kar) kaplanmaması için üstü kapalı mıdır, üstü kapalı değilse; suyun yürüme yüzeylerine birikmesini önleyecek şekilde eğim verilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
16) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Tekerlekli sandalye kullanan özürlüler için rampaların korunmasız tarafına en az 5 cm yüksekliğinde koruma bordürü döşenmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
17) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Rampa yatay uzunluğu 200 cm den uzun veya rampa yüksekliği 15 cm den fazla ise rampanın her iki tarafına da trabzan uygulanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
18) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Tirabzan varsa, rampanın başlangıcından en az 30 cm önce başlamış ve bitiminden itibaren en az 30 cm devam etmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
19) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Rampalarda kullanılan küpeşterin çapı ve genişliği 32 mm - 40 mm arasında mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
20) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları DURUM	Soru: Küpeşterin rengi kendisine bitişik olan yüzeylerle zıt bir renkte yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
21) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Yaya yolu üzerinde üç yöne eğimli rampa yapılmış ise yan eğim en fazla %8 midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
22) Yaya Yolu Güzergahı Rampaları ÖLÇÜ	Soru: Yaya kaldırımında ani seviye değişikliği varsa 90 cm yüksekliğinde korkuluk yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-6. Form 6: Yaya yolu güzergâhı merdivenleri ile ilgili düzenlemeler

Form 6	Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	3		
1) Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri	Soru: Yaya yolu güzergâhında yer alan merdivenlere alternatif olarak rampa, asansör veya merdiven asansörü gibi dikey sirkülasyon elemanları tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri	Soru: Merdivenlerin kenarlarında korkuluk tasarımı yapılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri	Soru: Merdiven genişlikleri 300 cm'den fazla ise merdivenin ortasında ayrıca korkuluk yapılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri	Soru: Merdiven korkulukları merdiven bitiş ve başlangıcında en az 30 cm. dışarıya devam etmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri	Soru: Korkuluklar üzerinde yer alan küpeşterin yerden yüksekliği 90 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri	Soru: Merdivenler 8 ila 10 basmaktan fazla ise arada dinlenme sahanlıkları yapılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri	Soru: Sahanlıkların genişliği en az 150 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri	Soru: Basamakların malzemeleri sert, kaymaz ve mat malzemeden yapılmış mıdır?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri	Soru: Basamak derinliği en az 28 cm. ve basamak yüksekliği en fazla 16 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Yaya Yolu Güzergâhı Merdivenleri	Soru: Basamak uçları takılmayı engellemek amaçlı çıkıntısız yapıya mı sahiptir, basamak rıht yüzeyi ile yatay yüzey arasındaki açı 60° - 90° arasında mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-6. (devam) Form 6: Yaya yolu güzergâhı merdivenleri ile ilgili düzenlemeler

11) Yaya Yolu Güzergahı Merdivenleri İŞARETLEME	Soru: Merdivenlerin başlangıcı ve bitiş noktalarında gerekli işaretlemelere yer verilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Yaya Yolu Güzergahı Merdivenleri MALZEME	Soru: Küpeşteler ısığa ve soğuğa karşı dayanıklı, kaymayı önleyen bir malzeme ile kaplanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Yaya Yolu Güzergahı Merdivenleri DURUM	Soru: Küpeşteler, dayanan bir kişinin vücut kütesine dayanabilecek şekilde yere veya duvara emniyetle tutturulmuş mudur?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-7. Form 7: Yeşil alan ile ilgili düzenlemeler

Form 7	Yeşil Alan İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	1		
1) Yeşil Alan	Soru: Yayalar için kaldırımda 150 cm net geçiş sağladıktan sonra bitkilendirme yapılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Yeşil Alan	Soru: Alerjik bitkilerden (kavak vb.) kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Yeşil Alan	Soru: Zehirli ve dikenli bitkilerden kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Yeşil Alan	Soru: Yol ağaçlandırılmasında alttan dallanma yapmayan ve yerden yüksekliği 220 cm'den az olmayan ağaçlar kullanılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Yeşil Alan	Soru: Hasta kullanımına yönelik rekreasyon alanları planlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-8. Form 8: Bina giriş ve çıkışları ile ilgili düzenlemeler

Form 8	Bina Giriş ve Çıkışları İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	5		
1) Bina Giriş ve Çıkışları	Soru: En az bir adet giriş erişilebilir olarak düzenlenmiş midir?		
MİKTAR	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Bina Giriş ve Çıkışları	Soru: En az bir adet erişilebilir giriş zemin katta mı yer almaktadır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Bina Giriş ve Çıkışları	Soru:Erişilebilir olmayan girişlerde erişilebilir girişleri gösteren işaretlemeler ve yönlendirmeler var mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Bina Giriş ve Çıkışları	Soru: Hastane alanı içinden girişlere , toplu taşıma duraklarından, otoparklardan, sosyal alanlardan erişilebilir bir güzergah tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Bina Giriş ve Çıkışları	Soru: Giriş mekanlarından yapı içerisindeki mekanlara erişilebilir yollar mevcut mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Bina Giriş ve Çıkışları	Soru: Girişe ulaşan yol'da kademe farklılığı var ise ve bu seviye farkı 6mm - 13 mm arasında ise yüzey pahlaması, 13 mm. den fazla ise 15 cm. ve daha az yükseklikler için 1:12, 16 cm - 50 cm. arası 1:14, 51 cm. - 100 cm. arası 1:16 ve 100 cm. üzeri yüksekliklerde 1:20 eğimli rampa uygulaması yapılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Bina Giriş ve Çıkışları	Soru:Bina giriş rampasının genişliği en az 90 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Bina Giriş ve Çıkışları	Soru:Bina giriş rampasının her iki yanında korkuluk bulunmakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Bina Giriş ve Çıkışları	Soru:Yapılan rampanın malzemesi düz, sert, sabit ve kaymayı önleyici bir yüzey malzemesi midir?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Bina Giriş ve Çıkışları	Soru:Rampa düz değil de dönüş yapıyor ise dönüş açısı ve ölçüsü uygun mudur?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-8. (devam) Form 8: Bina giriş ve çıkışları ile ilgili düzenlemeler

11) Bina Giriş ve Çıkışları DURUM	Soru: Bina girişleri doğru aydınlatılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Bina Giriş ve Çıkışları DURUM	Soru: Bina giriş ve çıkışları kaygan olmayan malzemelerden yapılmış mı?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Bina Giriş ve Çıkışları ÖLÇÜ	Soru: Bina giriş kapısı en az 150 cm genişlikte midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Bina Giriş ve Çıkışları ÖLÇÜ	Soru: Giriş kapısı, açmak için 37,8 N'den fazla kuvvet gerektirmeyecek şekilde düzenlenmiş mi?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Bina Giriş ve Çıkışları DURUM	Soru: Bina giriş ve çıkışlarda döner kapı yapmaktan kaçınılmış mıdır, yapıldı ise hemen yanında menteşeli veya fotoselli bir ulaşılabilir bir kapı mevcut mudur?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
16) Bina Giriş ve Çıkışları İŞARETLEME	Soru: Kaçış kapıları için gerekli işaretlemeler ve yönlendirmeler ile fark edilir hale getirilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
17) Bina Giriş ve Çıkışları DURUM	Soru: Her bir yardım kaçış alanına açılan merdiven genişlikleri en az 120 cm. midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
18) Bina Giriş ve Çıkışları DURUM	Soru: Yardım kaçış alanları gerekli görsel ve işitsel ses sistemleri ile takip edilmekte midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
19) Bina Giriş ve Çıkışları İŞARETLEME	Soru: Kaçış yardım alanları gerekli işaretlemeler ile belirtilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
20) Bina Giriş ve Çıkışları DURUM	Soru: Girişte paspas düşürülmüşse, paspas zeminle aynı seviyeye gelecek şekilde bir girinti içine yerleştirilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
21) Bina Giriş ve Çıkışları İŞARETLEME	Soru: Yapı giriş ve çıkışları gerekli işaretlemeler ile belirtilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
22) Bina Giriş ve Çıkışları DURUM	Soru: Giriş kapısında eşik kullanmaktan kaçınılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-8. (devam) Form 8: Bina giriş ve ıkışları ile ilgili düzenlemeler

23) Bina Giriş ve ıkışları L	Soru: Giriş kapısında eşik yapma zorunluluğu varsa, yüksekliği en fazla 1,3 cm midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
24) Bina Giriş ve ıkışları DURUM	Soru: Az gören engelli de dşntlerek çarpmayı önlemek için kapıda büyük cam yüzeyler varsa gerekli işaretlemeler yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
25) Bina Giriş ve ıkışları DURUM	Soru: Giriş holnda bankolardan en az bir adedi 90 cm uzunluğunda ve en fazla 86 cm yüksekliğinde konumlandırılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
26) Bina Giriş ve ıkışları DURUM	Soru: Banko önünde en az 150x150 boyutunda manevra alanı var mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
27) Bina Giriş ve ıkışları L	Soru: Giriş kapısı açık durumdayken bina girişi önünde en az 200x200 cm'lik temiz manevra alanı var mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
28) Bina Giriş ve ıkışları DURUM	Soru: Bankolarda tutunma ve yaslanma barı yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
29) Bina Giriş ve ıkışları MİKTAR	Soru: Giriş alanındaki oturma elemanları sabit ve en az %10'u kolçaklı mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-9. Form 9: Bina içi yer kaplaması düzenlemeleri

Form 9	Bina İçi Yer Kaplaması Düzenlemeleri		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	2		
1) Yer Kaplaması	Soru: Bina içerisinde yer kaplaması sert, sabit ve kaymaz (ıslak/kuru) malzemelerden seçilmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2)Yer Kaplaması	Soru: Yer kaplaması tekerlekli sandalyenin hareketini zorlaştırmamak için pürüzlü, delikli yüzeylerden oluşmamakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Yer Kaplaması	Soru:Yer kaplamalarında 1.3 cm'ye kadar olan yükseklik farklılıklarında 1:2'den fazla olmayan bir eğim, 1.3 cm'den fazla olan alanlarda ise uygun bir rampa düzenlenmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Yer Kaplaması	Soru: Yer kaplama malzemesinde yer alan ızgara ve derzler en fazla 1.3 cm midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Yer Kaplaması	Soru: Yer kaplaması olarak halı kullanılan mekanlar varsa halı sabitlenmiş midir ve engellilerin kullanımına olanak sağlamakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Yer Kaplaması	Soru: Yer kaplaması için halı kullanılmışsa halı doku ve dokuma yönü tekerlekli sandalyenin ve görme engellilerin hareketine engel olmayacak şekilde düzenlenmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Yer Kaplaması	Soru: Zeminde görme engelli kişilerin yön bulmalarına yardımcı olan ses yansıtıcı ve gürültü ve titreşim yalıtımına uygun malzemeler kullanılmış mıdır?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-10. Form 10: Kapı düzenlemeleri

Form 10	Kapı Düzenlemeleri		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	6		
1) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Yapı giriş ve çıkışlarında en az bir adet ilgili gerekliliklere uygun erişilebilir bir kapı mevcut mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Bina içerisinde yer alan mekan giriş ve çıkışlarında en az bir adet ilgili gerekliliklere uygun erişilebilir bir kapı mevcut mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Kapı Düzenlemeleri	Soru:Yapı içerisinde erişilebilir güzergah üzerinde yer alan tüm kapılar erişilebilir nitelikte midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Kaçış yolu üzerinde ve kaçış merdivenlerine geçişte kullanılan kapılar gerekliliklere uygun mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Döner kapı gibi kapı tipleri kullanan mekanlarda döner kapı yanında erişilebilir bir kapı tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Kapılar 90° açıldığında kapı net genişliği iç kapılarda en az 90 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Kapı Düzenlemeleri	Soru:Kapılar 90° açıldığında kapı net genişliği bağımsız bölüm kapılarında en az 100 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Kapı Düzenlemeleri	Soru:Kapı net yüksekliği en az 210 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Kapılarda geçiş derinliği en fazla 61 cm. olacak şekilde düzenlenmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Kapı Düzenlemeleri	Soru:Kapı geçişlerinde tekerlekli sandalye kullanıcıları engelleyici eşik yapmaktan kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-10. (devam) Form 10: Kapı düzenlemeleri

11) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Kapıların açılma eksenini kolay açılabilmesi için koridora dik konumlandırılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Kapılar otomatik olarak açılmıyor ise yaklaşım yönüne göre tekerlekli sandalyeler için gerekli manevra alanı bırakılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Arka arkaya açılan kapılarda kapı kanat ölçüsüne ek olarak arada 120 cm.lik mesafe bırakılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Arka arkaya açılan kapılar zıt yönlerde mi açılmaktadır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Kapı kulpları ve diğer kapı aksamaları tek elle kavranabilecek şekilde mi?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
16) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Kapı kulpları ve aksamaları ellerini kullanamayanlar için kavrama gerektirmeden açılabilir durumda mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
17) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Kapıların açılıp kapanabilmesi için 22,2 N den daha az kuvvet gerekiyor mu?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
18) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Kapı kilit tarafı kenarı ile köşe arasında en az 30 cm'lik mesafe bulunuyor mu?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
19) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Çarpma kapı yapmaktan kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
20) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Kapı kolunun yerden yüksekliği 90 cm ile 110 cm arasında mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
21) Kapı Düzenlemeleri	Soru: Görmeye engelli kişiler de dikkate alınarak renk seçimine dikkat edilmiş mi? (Madde 4.5.3. ve 4.8)		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
22) Kapı Düzenlemeleri	Soru: İdari mekanların kapı genişliği en az 100 cm mi?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-11. Form 11: Pencere düzenlemeleri

Form 11	Pencere Düzenlemeleri		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	3		
1) Pencere Düzenlemeleri	Soru: Pencereleer görme bozukluğu olan kişiler için göz kamaştırıcı ışığa maruz kalmayacak şekilde yapılmış mıdır, ışığı engelleyici öğeler kullanılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Pencere Düzenlemeleri	Soru: Az gören engellilerin cama çarpmasını engellemek amaçlı pencere altına en az 15-20 cm.lik parapetler yapılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) PencereDüzenlemeleri	Soru: Tekerlekli sandalye kullanıcıları tarafından dış mekanın görülebilmesi için parapet bitmiş döşemeden en fazla 80 cm. yükseklikte midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Pencere Düzenlemeleri	Soru: Pencereleer kolay açılıp kapanabilmesi için ispanyoletler bitmiş döşeme seviyesinden 90 cm ile 110 cm.lik bir alan içerisinde düzenlenmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Pencere Düzenlemeleri	Soru: Pencereleer açılıp kapatılması en fazla 22,2 N. Kuvvet gerektirmekte midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Pencere Düzenlemeleri	Soru: Oturan kişinin göz seviyesine gelecek pencere boyutlarından kaçınılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Pencere Düzenlemeleri	Soru: Vasistaslı pencere kullanmaktan kaçınılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Pencere Düzenlemeleri	Soru: Yere kadar pencere yapılmışsa parapet yüksekliği en az 15-20 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Pencere Düzenlemeleri	Soru: Yere kadar pencere yapılmışsa görme eksikliği olan kişiler için gerekli işaretlemeler yapılmış mıdır?		
İŞARETLEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-12. Form 12: Koridor ve holler ile ilgili düzenlemeler

Form 12	Koridor ve Holler İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	8		
1) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar	Soru:Giriş holü ve bina girişinden asansörlere erişimde seviye farklılıklarından kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar	Soru: Bina içerisinde yer alan koridorların engelsiz net açıklığı en az 90 cm, yerden net yüksekliği en az 220 cm. midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar	Soru:Koridorlarda engelsiz erişim güzergahı üzerinden yer alan merdiven altlarının yükseklikleri en az 220 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar	Soru: Koridor ve hollerde tavana asılı tabelaların alt kenarının yerden yüksekliği 220 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar	Soru: Koridor ve hollere çıkıntı yapan, duvara asılı nesnelerin yerden yüksekliği 68,5 cm. den yüksek midir ve güzergaha en fazla 10 cm. taşmakta mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar	Soru: Taşan elemanların yanında güzergah üzerinde en az 90 cm. kalacak şekilde düzenlenmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar	Soru:Koridor ve hollere ait yer kaplamaları sert, sabit ve kaymaz yüzeyler midir?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar	Soru:Koridor ve hollerde yükseklik farklılıkları var mıdır, var ise rampa çözümü önerilmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar	Soru: Önerilen rampalar erişilebilirlik kurallarına uygun mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar	Soru:Koridorlarda tekerlekli sandalye kullananlar için yeterli manevra alanı düşünülmüş mü?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-12. (devam) Form 12: Koridor ve holler ile ilgili düzenlemeler

11) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar ÖLÇÜ	Soru: Koridorlarda duvara monte edilmiş tutunma bantları var mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar DURUM	Soru: Koridorlarda gereksiz girinti ve çıkıntılardan kaçınılmış mı?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar DURUM	Soru: Eğer girinti ve çıkıntı yapılmak zorunda kalmışsa bunların köşeleri yuvarlatılmış mı?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar İŞARETLEME	Soru: Koridorlarda bina giriş ve çıkışlarını, tuvaletleri vs. belirten, uygun yerlere işaretlemeler konulmuş mu?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar DURUM	Soru: Dolaşım alanlarında yer alan radyatörler dar kenarlı döküm veya çelik panel radyatör olarak tercih edilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
16) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar ÖLÇÜ	Soru: Dolaşım alanlarında duvara monte edilmiş 70 cm ve 90 cm olmak üzere iki ayrı yükseklikte tutamaklar yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
17) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar DURUM	Soru: Yatay dolaşım güzergahında idari bölümler bulunuyorsa bu mekanlar ulaşılabilir durumda mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
18) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar ÖLÇÜ	Soru: Yatay dolaşım alanlarındaki bekleme alanlarında yeterli genişlikte manevra ve bekleme yeri oluşturulmuş mudur?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
19) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar DURUM	Soru: Yatay dolaşım alanlarındaki oturma elemanları sabit ve kolçaklı mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
20) Koridor, Holler ve Dolaşım Güzergahındaki Mekanlar DURUM	Soru: Yatay dolaşım alanlarında yer alan eczane numune alma vs. gibi yerler ulaşılabilir güzergah üzerinde midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-13. Form 13: Merdivenler ile ilgili düzenlemeler

Form 13	Merdivenler İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	8		
1) Merdivenler	Soru: Basamaklar derinlik ve yükseklik olarak birbiriyle uyumlu mudur? (1 derinlik + 2 rıht = 60 - 64 cm)		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Merdivenler	Soru: Tüm basamaklar aynı genişlikte ve aynı yükseklikte midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Merdivenler	Soru: Rıhtlar çıkıntılı rıht mıdır, çıkıntılı ise eğimli yüzey tercih edilmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Merdivenler	Soru: Basamak ucu yuvarlatılmışsa eğer, yarıçapı 13 mm'den daha az olacak şekilde mi düzenlenmiş?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Merdivenler	Soru: Merdiven genişliği 300 cm den fazla ise ortaya küpeşte yapılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Merdivenler	Soru: Merdivenlerin açık olan yüzeylerinde trabzan tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Merdivenler	Soru: Merdivenlerin duvara bakan yüzeylerinde tutamaçlar tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Merdivenler	Soru: Küpeşterler kolayca tutulabilecek şekilde, 32-40 mm çapında olacak şekilde mi düzenlenmiş?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Merdivenler	Soru: Basamakta eğim çıkıntısı 3,8 cm'den az olacak şekilde mi düzenlenmiştir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Merdivenler	Soru: Küpeşte en üst noktası zeminden 1 basamak üzerinden 85 cm olacak şekilde düzenlenmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-13. (devam) Form 13: Merdivenler ile ilgili düzenlemeler

11) Merdivenler	Soru: Tutamakların uçları kendi içinde yuvarlatılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Merdivenler	Soru: Sahanlıkta tutamak 30 cm daha devam edecek şekilde düzenlenmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Merdivenler	Soru:Küpeşte yüzeyi sürekli midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Merdivenler	Soru: Her basamak ucuna kaymayı önleyici detay ve şeritler yapılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Merdivenler	Soru: Merdiven yüzey kaplaması ıslak ve kuru durumda kaygan olmayan malzemeden yapılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
16) Merdivenler	Soru: Görme özürlüler için merdiven başlangıç ve bitişlerinde merdiven genişliği boyunca ve basamak genişliği kadar boşluktan sonra uyarıcı hissedilebilir yüzey var mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
17) Merdivenler	Soru: Merdivenlerde her 8-10 basamakta bir sahanlık yapılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
18) Merdivenler	Soru: Küpeşte, merdivenin başlangıcından 30 cm önce başlamakta ve bitiminden itibaren 30 cm devam etmekte midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
19) Merdivenler	Soru: Merdivenin ve ara sahanlığın bir veya iki tarafında duvar varsa, duvar ile küpeşte arasındaki mesafe en az 4 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
20) Merdivenler	Soru: Merdiven döşeme kaplaması üzerinde 70 cm ve 90 cm yükseklikte iki ayrı kesintisiz küpeşte var mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
21) Merdivenler	SORU-20) Küpeşter yan duvarlarla zıt renkte midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
22) Merdivenler	Soru: Tırabzanlar ve küpeşterler dayanan bir kişinin vücut kütleini çekebilecek şekilde emniyetle tutturulmuş mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-13. (devam) Form 13: Merdivenler ile ilgili düzenlemeler

23) Merdivenler	Soru: Basamak genişliği 30 cm, rıht yüksekliği 15 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
24) Merdivenler	Soru: Katlar arasında ulaşımı sağlayan kat merdivenleri dışında süreklilik göstermeyen ayrı bir merdiven tasarlandı ise bağlantı kurduğu katlar arasında asansör gibi başka bir dikey sirkülasyon elemanı tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
25) Merdivenler	Soru: Süreklilik göstermeyen merdivenin basamak genişliği ve rıht yüksekliği gerekli ölçüleri sağlamakta mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
26) Merdivenler	Soru: Süreklilik göstermeyen merdivenin genişliği 3.00 metreden fazla ise arada korkuluklar tasarlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
27) Merdivenler	Soru: Süreklilik göstermeyen merdivenin kenarlarında korkuluk tasarlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
28) Merdivenler	Soru: Merdiven kaplama malzemesi sert, kaymaz malzeme midir?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
29) Merdivenler	Soru: Süreklilik göstermeyen merdivenin başlangıç ve bitişinde görme engelliler için gerekli işaretlemeler yapılmış mıdır?		
İŞARETLEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
30) Merdivenler	Soru: Süreklilik göstermeyen merdivende her 8 - 10 basamakta bir sahanlık tasarlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
31) Merdivenler	Soru: Merdivenlerde açık rıht yapmaktan kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
32) Merdivenler	Soru: Sahanlık genişlikleri en az 170 cm midir? (Sedye ile geçişi sağlayacak şekilde)		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
33) Merdivenler	Küpeşterlerin üzerine Braille alfabesi ile bilgilendirme donanımları eklenmiş midir?		
İŞARETLEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
34) Merdivenler	Soru: Merdiven asansörü kullanılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
35) Merdivenler	Soru: Görme engellileri korumak için amacıyla merdiven altı 220 cm'ye kadar kapatılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-14. Form 14: Bina içi rampaları ile ilgili düzenlemeler

Form 14	Bina İçi Rampaları İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	1		
1) Rampalar	Soru: Herhangi bir erişilebilir güzergah üzerinde merdiven, asansör kullanımının olmadığı mekanlarda 1:20'yi geçen eğimlerde rampa tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Rampalar	Soru: Rampa eğimi 1:12 (%8) veya daha az olarak düşünülmüş müdür?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Rampalar	Soru: Rampanın çıktığı yükseklik en fazla 76 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Rampalar	Soru: Rampa yüzeyi sert, dayanıklı, kaymaz malzeme ile kaplanmış mıdır?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Rampa	Soru: Rampanın her iki yanında düşmeyi engelleyici yüzey var mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Rampa	Soru: Korumayı sağlayıcı yüzeyler korkuluk değil ise yüzeylere tutamaklar tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Rampa	Soru:Kavranacak yüzeyler sürekli midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Rampa	Soru: Tutamaklar sabit bir şekilde monte edilmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Rampa	Soru:Tutamakların üst kotu rampa yüzeyinde 90 cm. yükseklikte midir?		
ÖLÇÜ	Uyumlu	Uyumsuz	Uygulanamaz
10) Rampa	Soru:Tutamaklar rampa başlangıç ve bitişinden 30 cm. daha dışarı taşmakta mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-14. (devam) Form 14: Bina içi rampaları ile ilgili düzenlemeler

11) Rampa DURUM	Soru: Her bir rampanın başında ve sonunda düz bir yüzey ayrılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Rampa ÖLÇÜ	Soru: Rampa genişliği en az 90 cm. olacak şekilde tasarlanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Rampa ÖLÇÜ	Soru: Rampa yön değiştiriyor ise yön değiştirme alanı gerekli ölçü ve açılara uygun tasarlanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Rampa İŞARETLEME	Soru: Rampa başlangıç ve bitişinde gerekli işaretlemeler yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-15. Form 15: Asansörler ile ilgili düzenlemeler

Form 15	Asansörler İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	7		
1) Asansörler	Soru: Bina asansör bulunması zorunlu bir yapı mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Asansörler	Soru: Asansör bulunması zorunlu ise her katta ulaşan bir asansör bulunmakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Asansörler	Soru: Asansöre ulaşan en az bir erişilebilir güzergah mevcut mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Asansörler	Soru: Asansör kabini önünde, kullanım amacına uygun yeterli alan bırakılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Asansörler	Soru: Kabin içi tekerlekli sandalye kullananlar için; tekerlekli sandalye kabin içine girebilecek, kontrole erişmek için manevra yapabilecek şekilde midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Asansörler	Soru: Kabin içinde, yerden 85 cm - 90 cm yükseklikte tutunma bantları var mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Asansörler	Soru:Kabin içinde telefon ve açılır-kapanır küçük bir oturma yeri düşünülmüş müdür?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Asansörler	Soru: Tutamaklar sabit bir şekilde monte edilmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Asansörler	Soru:Kontrol paneli düğmelerinin orta noktası yerden 1065 mm yükseklikte midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Asansörler	Soru:Kontrol paneli düğmelerinin en küçük boyutu 19 mm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-15. (devam) Form 15: Asansörler ile ilgili düzenlemeler

11) Asansörler	Soru: Kontrol paneli düğmeleri kabartma, düzgün ve aralıklı mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Asansörler	Soru: Kontrol paneli düğmeleri düzgün bir sıra içinde düzenlenerek, soldan sağa okunabiliyor mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Asansörler	Soru: Tehlike alarmı mevcut mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Asansörler	Soru: Kabin içinde katları belirten sesli bir sistem bulunuyor mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Asansörler	Soru: Kabin katlardan geçerken veya durduğunda sesli sistem harekete geçiyor mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
16) Asansörler	Soru: Asansör kapısı otomatik midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
17) Asansörler	Soru: Asansör kapısı net açıklığı en az 90 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
18) Asansörler	Soru: Asansör zemininde tekerlekli sandalyeli engellilerin hareketlerini kısıtlayacak zemini tutan halı kullanmaktan kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-16. Form 16: Yatan hasta odaları ve banyoları ile ilgili düzenlemeler

Form 16	Yatan Hasta Odaları ve Banyoları İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	4		
1) Yatan Hasta Odaları	Soru: Odalara ulaşan erişilebilir bir güzergah mevcut mudur?		
DURUM	Uyumlu	Uyumsuz	Uygulanamaz
2) Yatan Hasta Odaları	Soru: Oda girişleri engelilerin giriş ve çıkış yapmasına uygun düzenlenmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
3) Yatan Hasta Odaları	Soru: Oda giriş kapısı en az net 110 cm. genişliğinde midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
4) Yatan Hasta Odaları	Soru: Oda içerisinde 120 cm. den dar bir engel çevresinde ya da gittiği alandan geri dönüş yapılacaksa "U" dönüşü yapılacak alanları ölçüdü tekerlekli sandalyeler için uygun mudur?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
5) Yatan Hasta Odaları	Soru: Geçiş alanları 150 cm den daha dar ise karşıdan gelen kişiler ile karşılaştığında geçiş kolaylığı sağlamak amaçlı geçiş alanları düzenlenmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
6) Yatan Hasta Odaları	Soru: Mekan yüzeyi sabit, kaymaz ve dayanıklı bir malzeme ile kaplanmış mıdır?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
7) Yatan Hasta Odaları	Soru: Oda içerisinde bir yükselti yer alıyorsa ise üzerine çıkılması için gerekli eğim veya rampa düzenlemeleri yapılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
8) Yatan Hasta Odaları	Soru: Oda içerisinde yer kaplaması olarak halı kullanılıyor ise yere doğru şekilde sabitlenmiş midir?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
9) Yatan Hasta Odaları	Soru: Hastane içerisinde mekanlara yönlendirme yapan işaretlemeler mevcut mudur?		
İŞARETLEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
10) Yatan Hasta Odaları	Soru: Mekanların önünde gerekli manevra alanı bırakılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz

EK-16. (devam) Form 16: Yatan hasta odaları ve banyoları ile ilgili düzenlemeler

11) Yatan Hasta Odaları İŞARETLEME	Soru: Mekan girişleri görme engelliler tarafından farkedilebilir işaretlemeler ile işaretlenmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
12) Yatan Hasta Odaları ÖLÇÜ	Soru: Mekan giriş kapıları tutamaçlarının yerden yüksekliği uygun yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
13) Yatan Hasta Odaları DURUM	Soru: Mekan kapı tutamaçları tek el ile sıkı kavrama gerektirmeden açılabilir nitelikte yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
14) Yatan Hasta Odaları ÖLÇÜ	Soru: Hasta odalarında yatağın uzun kenarları ve ayak ucu boyunca asgari 90 cm net alan bırakılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
15) Yatan Hasta Odaları MİKTAR	Soru: Hasta yatak odası toplam sayısının %10'u ulaşılabilir olarak tasarlanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
16) Yatan Hasta Odaları ÖLÇÜ	Soru: Odada aydınlatma düğmelerinin yüksekliği 90 cm ile 110 cm aralığında mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
17) Yatan Hasta Odaları DURUM	Soru: Uyuyan veya işitme özürliyi acil durumda harekete geçirecek uyarı sistemi mevcut mudur?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
18) Yatan Hasta Odaları DURUM	Soru: Titreşim (Vibrasyon) alarm sistemi var mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
19) Yatan Hasta Odaları ÖLÇÜ	Soru: Odada prizler en az 40 cm en fazla 110 cm yükseklikte midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
20) Yatan Hasta Odaları DURUM	Soru: Oda içinde aydınlatma düğmesi çevirme gerektirmeden kullanılabilen midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
21) Yatan Hasta Odaları DURUM	Soru: Oda içerisinde ulaşılabilir olarak tasarlanmış bir wc-banyo var mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
22) Banyolar DURUM	Soru: Banyoya oda içerisinden ulaşım engelsiz bir şekilde midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz

EK-16. (devam) Form 16: Yatan hasta odaları ve banyoları ile ilgili düzenlemeler

23) Banyolar	Soru: Banyo içine girmeyi engelleyecek şekilde eşikten kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
24) Banyolar	Soru: Kapı genişliği en az 110 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
25) Banyolar	Soru: Tekerlekli sandalye dönüş alanı en az 150 cm çapında mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
26) Banyolar	Soru: Banyo kapısı dışa açılmakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
27) Banyolar	Soru: Musluklar ve diğer kontrol araçları 22,2 Newton'dan daha fazla güç gerektirmeyecek şekilde midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
28) Banyolar	Banyo içerisinde duş teknesi kullanılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
29) Banyolar	Soru: Duş bölmesi banyo dolaşım alanından kesintisiz bir yüzeyle ayrılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
30) Banyolar	Soru: Duş bölmesi kaydırmaz bir kaplama ile mi kaplanmıştır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
31) Banyolar	Soru: Duş başlığı en az 160 cm uzunluğunda ve hortumu var mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
32) Banyolar	Soru: Duş kabini eğer varsa, en az 95 cm x 95 cm veya 76 cm x 150 cm boyutlarında mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
33) Banyolar	Soru: Tutunma çubukları duş zemininden 80 cm ile 95 cm arası yüksekliğe yerleştirilmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
34) Banyolar	Soru: Sıcak su sol, soğuk su sağda mı yer almaktadır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz

EK-16. (devam) Form 16: Yatan hasta odaları ve banyoları ile ilgili düzenlemeler

35) Banyolar DURUM	Soru: Duş alanını saracak şekilde U şeklinde tutunma çubukları düzenlenmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
36) Banyolar DURUM	Soru: Duş alanında oturak sağlanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
37) Banyolar ÖLÇÜ	Soru: Duş alanında oturak 43 cm ile 48,5 cm aralığına monte edilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
38) Banyolar ÖLÇÜ	Soru: Klozet oturma yüksekliği yerden 430-485 mm arasında mı?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
39) Banyolar ÖLÇÜ	Soru: Tuvalet kağıtlığı en az 43 cm. en fazla 48 cm. aralığına yerleştirilmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
40) Banyolar ÖLÇÜ	Soru: Lavabo önünde önden yaklaşık için 76x122 cm' lik net döşeme alanı bulunuyor mu?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
41) Banyolar ÖLÇÜ	Soru: Lavabo altında sıcak su veya drenaj boruları korunuyor mu?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
42) Banyolar DURUM	Soru: Lavabo altında keskin veya çıkıntılı kısımlar bulunmasından kaçınılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
43) Banyolar ÖLÇÜ	Soru: Aynanın alt kenarı yerden en fazla 90 cm olacak şekilde düzenlenmiş mi?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
44) Banyolar ÖLÇÜ	Soru: Aynanın üst kenarı yerden en fazla 190 cm olacak şekilde düzenlenmiş mi?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
45) Banyolar DURUM	Soru: Tekerlekli sandalye kullananlar için ayna göz hizasında düzenlenmiş mi?(110-130 cm. aralığında)		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
46) Banyolar DURUM	Soru: Sifon kolları tek elle ve kavrama gerektirmeden kullanılabilecek nitelikte midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
47) Banyolar DURUM	Soru: Oturma yüksekliğinin ayarlanabilmesi için klozet adaptörü takılabilir tipte yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz
48) Banyolar DURUM	Soru: Fotoselli mushuk kullanılmışsa en az 10 sn açık kalmakta mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanmaz

EK-17. Form 17: Poliklinikler ile ilgili düzenlemeler

Form 17	Poliklinikler İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	4		
1) Poliklinikler	Soru: Odalara ulaşan erişilebilir bir güzergah mevcut mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Poliklinikler	Soru: Oda girişleri engelilerin giriş ve çıkış yapmasına uygun düzenlenmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Poliklinikler	Soru: Oda giriş kapısı en az net 110 cm. genişliğinde midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Poliklinikler	Soru: Oda içerisinde 120 cm. den dar bir engel çevresinde ya da gittiği alandan geri dönüş yapılacaksa "U" dönüşü yapılacak alanları ölçüdü tekerlekli sandalyeler için uygun mudur?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Poliklinikler	Soru: Geçiş alanları 150 cm den daha dar ise karşıdan gelen kişiler ile karşılaştığında geçiş kolaylığı sağlamak amaçlı geçiş alanları düzenlenmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Poliklinikler	Soru: Mekan yüzeyi sabit, kaymaz ve dayanıklı bir malzeme ile kaplanmış mıdır?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Poliklinikler	Soru: Oda içerisinde bir yükselti yer alıyorsa ise üzerine çıkılması için gerekli eğim veya rampa düzenlemeleri yapılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Poliklinikler	Soru: Oda içerisinde yer kaplaması olarak halı kullanılıyor ise yere doğru şekilde sabitlenmiş midir?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Poliklinikler	Soru: Hastane içerisinde mekanlara yönlendirme yapan işaretlemeler mevcut mudur?		
İŞARETLEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Poliklinikler	Soru: Mekanların önünde gerekli manevra alanı bırakılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-17. Form 17: Poliklinikler ile ilgili düzenlemeler

11) Poliklinikler İŞARETLEME	Soru: Mekan girişleri görme engellileri tarafından farkedilebilir işaretlemeler ile işaretlenmiş midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Poliklinikler ÖLÇÜ	Soru: Mekan giriş kapıları tutamaçlarının yerden yüksekliği uygun yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Poliklinikler DURUM	Soru: Mekan kapı tutamaçları tek el ile sıkı kavrama gerektirmeden açılabilir nitelikte yapılmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Poliklinikler DURUM	Soru: poliklinik girişlerinde görüntülü sıra numaratörü varsa görme engelliler için sesli uyarı da sağlıyor mudur?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Poliklinikler DURUM	Soru: Hasta kullanımında olan sedye vb. malzemeler erişilebilir nitelikte midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-18. Form 18: Tuvaletler ile ilgili düzenlemeler

Form 18	Tuvaletler İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	5		
1) Tuvaletler	Soru: Tüm katlarda wc'lerin %10'u erişilebilir olarak tasarlanmış mıdır?		
MİKTAR	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Tuvaletler	Soru: Tuvalet, tekerlekli sandalye ile girebilecek ve ileri geri hareket edebilecek şekilde düzenlenmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Tuvaletler	Soru:Engelli tuvaletlerinin kapısının temiz geçiş genişliği en az 100 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Tuvaletler	Soru: Engelli tuvalet kabinleri içinde tekerlekli sandalyeliler için en az 150 cm x 150 cm genişliğinde net manevra alanı var mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Tuvaletler	Soru:Tuvalet kabininin derinliği klozet duvara monte edilmiş ise en az 142 cm. olarak yapılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Tuvaletler	Soru: Tuvalet bölmesi düzenlemeleri sağ ve sol el kullanımına müsaade ediyor mu?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Tuvaletler	Soru: Tuvalet bölmesinin yerden en az 230 mm olacak şekilde ayak koyma mesafesi düşünülmüş mü?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Tuvaletler	Soru: Koridorla tuvalet bölmesi arasında kot farkı olmayacak şekilde düzenlenmiş mi?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Tuvaletler	Soru: Kapılar dışa açılacak şekilde midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Tuvaletler	Soru: Kapı tehlike anında dıştan açılacak şekilde midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-18. (devam) Form 18: Tuvaletler ile ilgili düzenlemeler

11) Tuvaletler	Soru: Tuvalet içinde tutunma bantları var mı?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Tuvaletler	Soru: Tuvalet bantlarının genişlik veya çapı 32-38 mm mi?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Tuvaletler	Soru: Tutunma bantı duvara yerleştirilmişse, duvarla bant arasında 38 mm mesafe bulunuyor mu?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Tuvaletler	Soru: Klozet oturma yüksekliği yerden 430-485 mm arasında mı?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) Tuvaletler	Soru: Tuvalet kağıtlığı en az 43 cm. en fazla 48 cm. aralığına yerleştirilmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
16) Tuvaletler	Soru: Lavabo önünde önden yaklaşım için 76x122 cm' lik net döşeme alanı bulunuyor mu?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
17) Tuvaletler	Soru: Lavabo altında sıcak su veya drenaj boruları korunuyor mu?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
18) Tuvaletler	Soru: Lavabo altında keskin veya çıkıntılı kısımlar bulunmasından kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
19) Tuvaletler	Soru: Aynanın alt kenarı yerden en fazla 90 cm olacak şekilde düzenlenmiş mi?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
20) Tuvaletler	Soru: Aynanın üst kenarı yerden en fazla 190 cm olacak şekilde düzenlenmiş mi?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
21) Tuvaletler	Soru: Tekerlekli sandalye kullananlar için ayna göz hizasında düzenlenmiş mi?(110-130 cm. aralığında)		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
22) Tuvaletler	Soru: Engelli tuvaletinin önünde, orayı sadece engellilerin kullanabileceğine dair işaretleme var mı?		
İŞARETLEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-18. (devam) Form 18: Tuvaletler ile ilgili düzenlemeler

23) Tuvaletler	Soru: Tuvaletlerin döşeme kaplamasında ıslak ve kuru durumda kaygan olmayan malzeme kullanılmış mıdır?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
24) Tuvaletler	Soru: Sifon kolları yerden en fazla 112 cm yükseklikte midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
25) Tuvaletler	Soru: Sifon kolları tek elle ve kavrama gerektirmeden kullanılabilir nitelikte midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
26) Tuvaletler	Soru: Kağıt havluluk ve sabunlukların yerden yüksekliği 80-110 cm arasında mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
27) Tuvaletler	Soru: Mushuklar el ile kavrama gerektirmeden açılıp kapanabilecek nitelikte midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
28) Tuvaletler	Soru: Engelli tuvaletlerinde acil durum çağrı aparatı var mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
29) Tuvaletler	Soru: Banyo ve WC giderleri kapı önünde su birikmesini önleyecek şekilde mi yapılmıştır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
30) Tuvaletler	Soru: Tuvalet kabininin derinliği, klozet yere monte edilmiş ise, en az 150 cm olarak tasarlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
31) Tuvaletler	Soru: Engelli için ışık kontrol düğmeleri kabin içinde midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
32) Tuvaletler	Soru: Engelli için ışık kontrol düğmeleri kabin içinde değilse, ışık otomatik olarak yanmakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
33) Tuvaletler	Soru: Engelli tuvaletinde acil durum aparatı yere düşüğünde yetiştirilecek şekilde düzenlenmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
34) Tuvaletler	Soru: Oturma yüksekliğinin ayarlanabilmesi için klozet adaptörü takılabilir tipte yapılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-18. (devam) Form 18: Tuvaletler İle ilgili düzenlemeler

35) Tuvaletler	Soru: Pisuvarlar döşemeden en fazla 45 cm yükseklikte midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
36) Tuvaletler	Soru: Pisuvarlar arasında 76 cm x 122 cm'lik boş alan sağlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
37) Tuvaletler	Soru: Pisuvar bölmeleri pisuvar kenarından daha öne uzatılmışsa, aradaki net boşluk en az 74 cm midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
38) Tuvaletler	Soru: Fotoselli mushuk kullanılmışsa en az 10 sn açık kalmakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-19. Form 19: İşaretlemeler ile ilgili düzenlemeler

Form 19	İşaretlemeler İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	2		
1) İşaretlemeler	Soru: Yönlendirme işaretleri, yön işaretleri, işlevsel işaretler ve bilgilendirici işaretler konumlandırılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) İşaretlemeler	Soru: Bina dışı bilgilendirme işaretlemeleri aydınlatılmış ve açıkça görülebilir şekilde giriş kapısına bitişik olarak yerleştirilmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) İşaretlemeler	Soru:Bina içi yönlendirme işaretleri ulaşılabilir mekanlarda sakın ve konforlu biçimde incelenebilecek nitelikte midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) İşaretlemeler	Soru:Hastane alanı içerisinde yapıyı işaret eden haritalar mevcut mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) İşaretlemeler	Soru:Bina içerisinde yönlendirici krokiler mevcut mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) İşaretlemeler	Soru: Mekanlara ulaşmayı sağlayan yazılı tabelalar mevcut mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) İşaretlemeler	Soru: Görme engellilere uygun şekilde mekanların yerinin bulunabileceği düzenlemeler, işaretlemelere yer verilmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) İşaretlemeler	Soru: Tuvaletlere yöneltme işaretleri bir bölgenin ya da binanın her bölümünde yer almakta mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) İşaretlemeler	Soru: Merdiven boşluklarında tüm giriş ve çıkış noktalarını belirten bilgilendirme işaretleri var mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) İşaretlemeler	Soru: Kat numaraları her katta asansör girişinin dış çevresinin kenarlarına konumlandırılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-19. (devam) Form 19: İşaretlemeler ile ilgili düzenlemeler

11) İşaretlemeler	Soru:Tavana asılı olan tabela ve işaretlerin alt kotu en az 220 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) İşaretlemeler	Soru: Tekerlekli sandalye ile okuma için duvara asılı tabelaların yüksekliği en az 120 cm. üst kotu ise en fazla 160 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) İşaretlemeler	Soru: Görme engelliler için en fazla 160 cm. yüksekliğinde konumlanmış ve Braille alfabesi ile yazılmış yön ve mekan belirten tabela tasarlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) İşaretlemeler	Soru: 120 cm'den daha düşük kota yerleştirilmiş kabartmalı hissedilebilir bilgilendirme paoları azami 45 ° eğimli olarak monte edilmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
15) İşaretlemeler	Soru: İşaretler yakına yaklaştığında okunabilir nitelikte midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
16) İşaretlemeler	Soru: Kapı işaretleri duvarda, kapı mandalının bulunduğu tarafta konumlandırılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
17) İşaretlemeler	Soru: Kapı işareti pervazdan 5cm - 10 cm arasında bir mesafede konumlandırılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
18) İşaretlemeler	Soru: Yazılar Sans Serif yazı tipine benzer Helvetica, Arial okunabilir yazı tipinde midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
19) İşaretlemeler	Soru: Harf yüksekliği 15mm'den az değil midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
20) İşaretlemeler	Soru: Bütün kelimelerde büyük ve küçük harfler bir arada kullanılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
21) İşaretlemeler	Soru: Metin satırları dikey bir çizgi arasında sıralı mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
22) İşaretlemeler	Soru: İşaretlemelerde kırmızı ve yeşil renklerinden sakınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

EK-19. (devam) Form 19: İşaretlemeler ile ilgili düzenlemeler

23) İşaretlemeler	Soru: İşaretlemelerde yeşil, zeytin yeşili, sarı, turuncu, pembe, kırmızı gibi birbirleri ile kullanıldığında algıyı zorlaştıran renklerin kullanımının kaçınılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
24) İşaretlemeler	Soru: İşaretlemelerin ışıklandırma, malzeme ve renk tercihleri parlamayı önleyici nitelikte midir?		
MALZEME	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
25) İşaretlemeler	Soru: Asansör kontrol panelleri üzerinde kabartılı ve Braille alfabesi ile işaretlemeler kullanılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
26) İşaretlemeler	Soru: Diğer mekanlarda kabartılı be Braille alfabesi ile işaretlemeler kullanılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
27) İşaretlemeler	Soru: Kullanılan semboller uluslararası standartlara uygun mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
28) İşaretlemeler	Soru: Haberleşme sistemleri kapı mandalı tarafında ve zemin seviyesinde 100 cm - 120 cm arasındaki bir yüksekliğe konumlandırılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
29) İşaretlemeler	Soru: Ara girişten hemen sonra bir yönlendirme planı var mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
30) İşaretlemeler	Soru: Braille ile yazılmış metinler, metnin alt tarafından 8 mm aşağıya yerleştirilmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
31) İşaretlemeler	Soru: Hissedilebilir harita okuma kolaylığı için 20° - 30° arasında açı oluşturacak şekilde monte edilmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
32) İşaretlemeler	Soru: Harita bina merkezli tasarlanmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
33) İşaretlemeler	Soru: Haritanın lejant bölümü sola dayalı ve alt tarafa yerleştirilmiş şekilde midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
34) İşaretlemeler	Soru: Ses yükseltici ile donatılmış telefon ve acil çağrı donanımları var mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
35) İşaretlemeler	Soru: Haritalar üzerinde gerekli seviye sesli bilgilendirme var mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

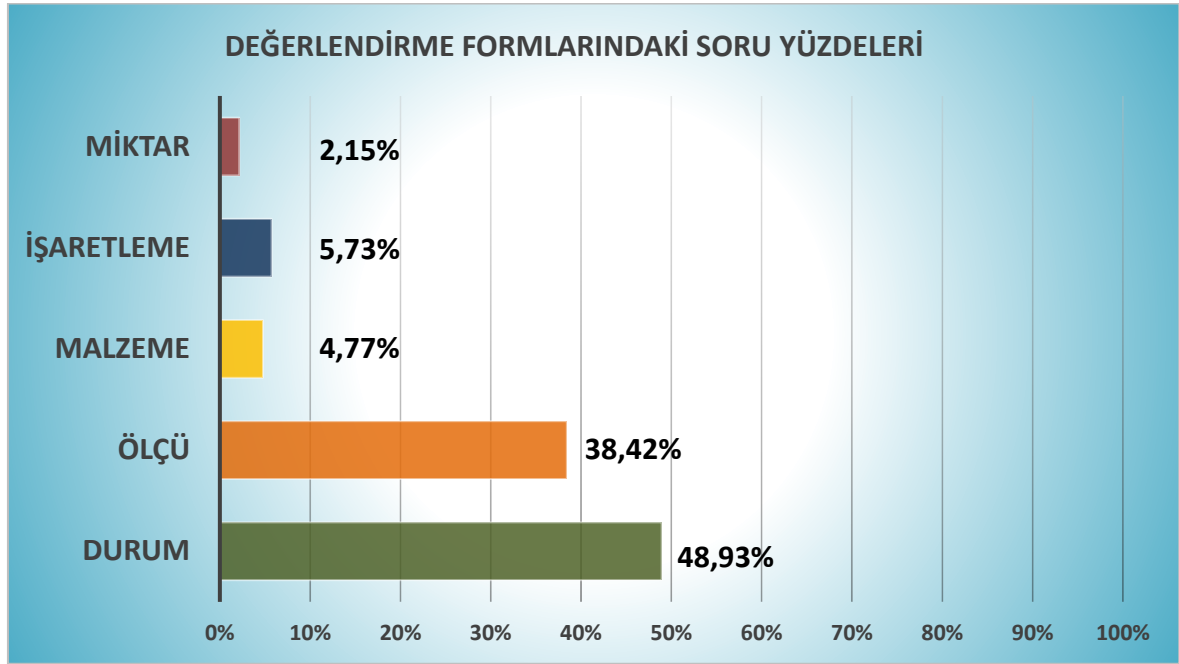
EK-20. Form 20: Kafeterya ile ilgili düzenlemeler

Form 20	Kafeterya İle İlgili Düzenlemeler		
Uygulanan Eylem Alanı Sayısı	1		
1) Yemekhane	Soru: Sabit Masaların %5'i gerekli ölçülere göre düzenlenmiş midir?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
2) Yemekhane	Soru: Yemek yeme alanında yer alan nişlerin tekerlekli sandalye girilebilmesi için boyu en az 122 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
3) Yemekhane	Soru: Yemek yeme alanında yer alan nişlerin tekerlekli sandalye girilebilmesi için genişliği en az 76 cm. midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
4) Yemekhane	Soru: Yemek yeme alanında tasarlanan nişlerde eğer koltuk var ise ve tekerlekli sandalye koltuğa paralel yanaşacak ise koltuk ile duvar arasında en az 105 cm. yer ayrılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
5) Yemekhane	Soru: Masalarda karşılıklı yanaşılacak durumlarda en az tekerlekli sandalyenin masaya 49 cm içeri girecek şekilde yer alması sağlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
6) Yemekhane	Soru: Masalarda tekerlekli sandalyenin enine uygun şekilde 76 cm. lik yer kalacak şekilde düzenlenmiş midir?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
7) Yemekhane	Soru: Arkası dolu olan masalarda tekerlekli sandalyenin yanaşma payı düşüldükten sonra masanın dışında 76 cm. lik yer bırakılmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
8) Yemekhane	Soru: Masalara ulaşımı sağlamak amaçlı net bir dolaşım alanı bırakılmış mıdır?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
9) Yemekhane	Soru: Yemek yeme alanlarında seviye farklılıkları yok mudur?		
DURUM	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
10) Yemekhane	Soru: Self servis alanlar tekerlekli sandalye kullanıcılarına uygun olacak şekilde genişliği 120 cm. olacak şekilde tasarlanmış mıdır?		
ÖLÇÜ	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

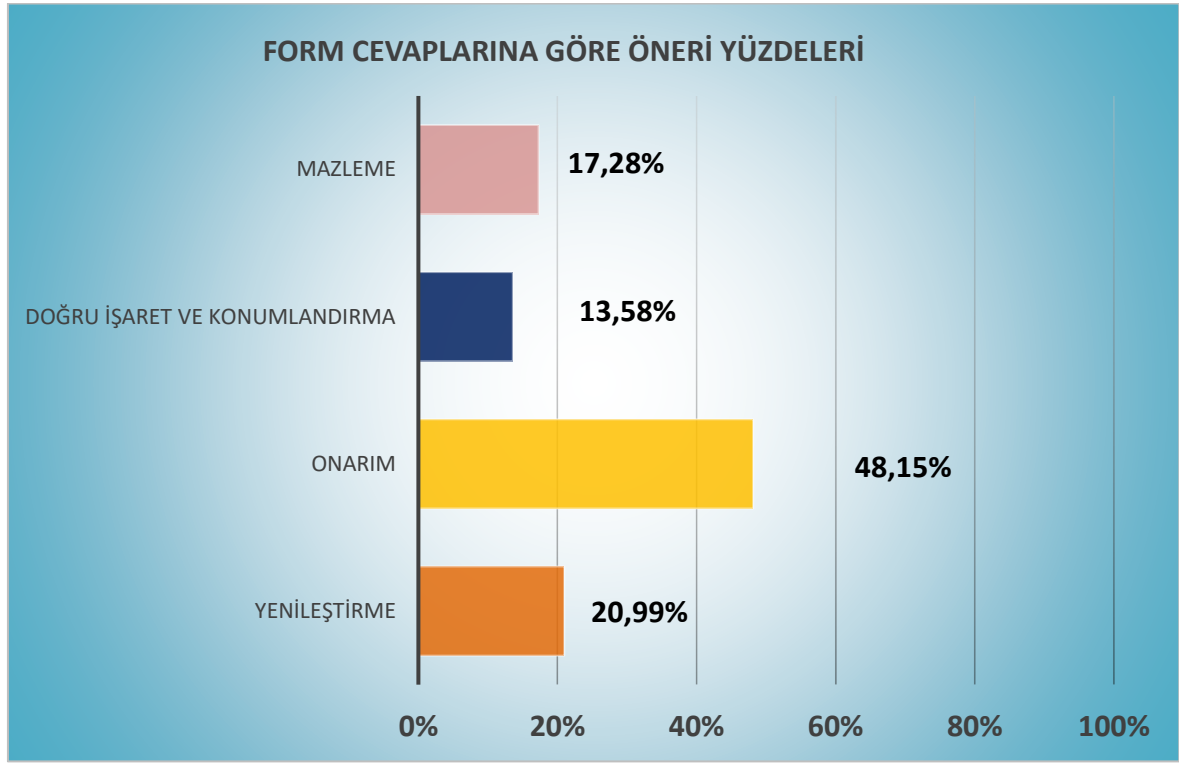
EK-20. (devam) Form 20: Kafeterya ile ilgili düzenlemeler

11) Yemekhane ÖLÇÜ	Soru:Tepsi kaydırma tezgahlarının yüksekliği yerden en fazla 86 cm. yükseklikte midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
12) Yemekhane MALZEME	Soru:Yemek yeme alanı yer kaplama malzemesi sert, kaymaz ve dayanıklı mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
13) Yemekhane MİKTAR	Soru:Bir görevli olmadığında yemek alınıyorsa, yemek sunum tezgahlarının %50'si TS 9111' e göre uygun olarak tasarlanmış mıdır?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz
14) Yemekhane MALZEME	Soru: Çatal, kaşık,bıçak vb. gereçler ve servis malzemeleri için ayrılmış tezgah ve masalar yerden en az 38 cm en fazla 137 cm yükseklikte midir?		
	Uygun	Uygun Değil	Uygulanamaz

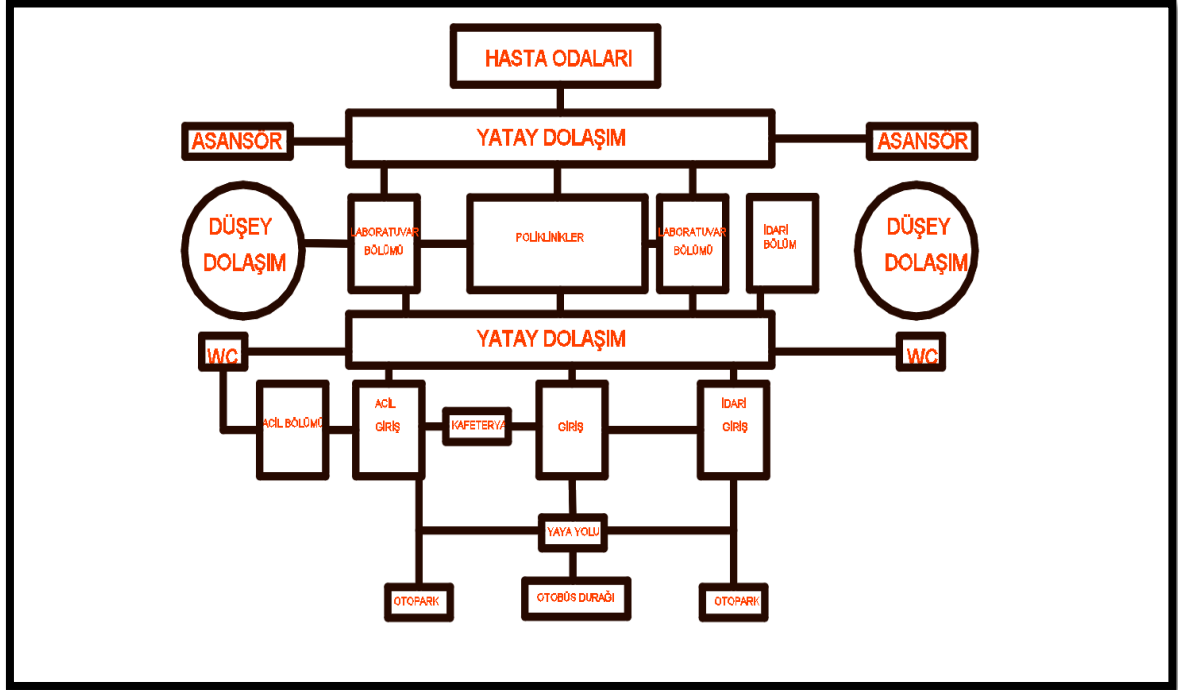
EK-21. Değerlendirme formlarındaki soru yüzdeleri

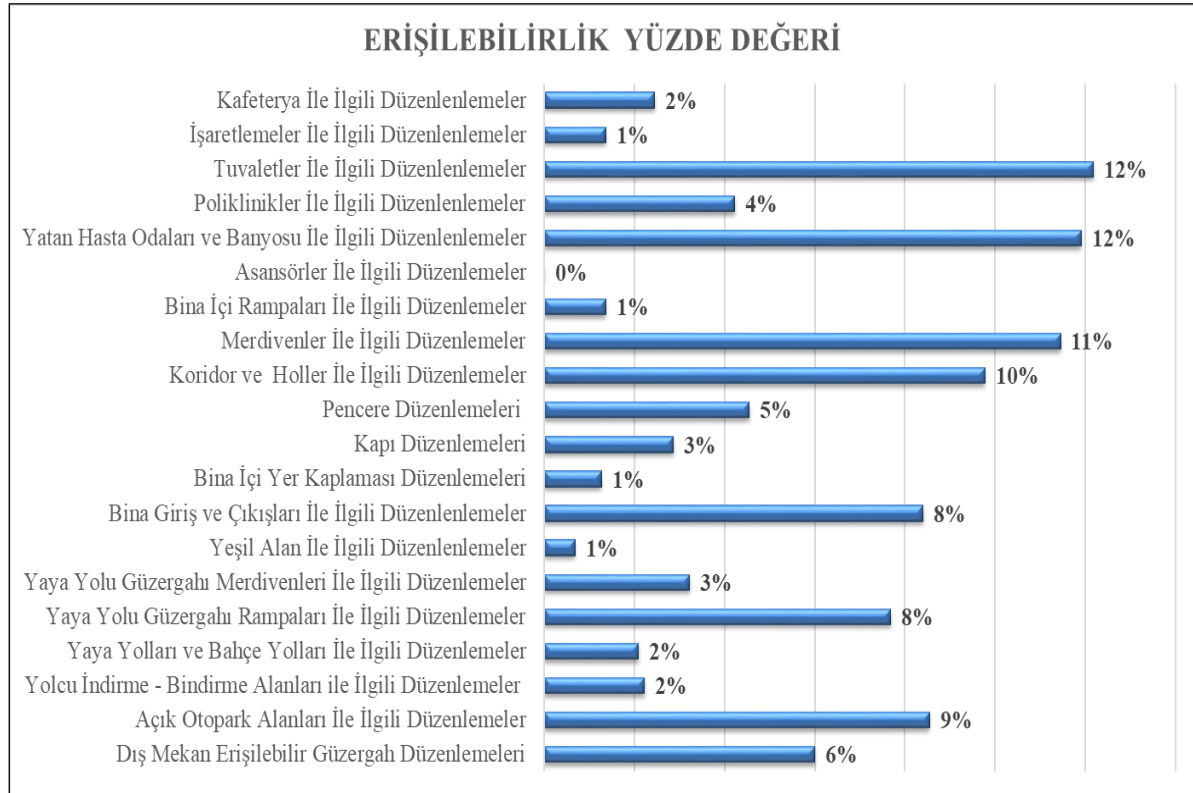
EK-22. Form cevaplarına göre öneri yüzdeleri

EK-23. Hastaneler için öneri plan şeması

EK-24. Çankırı Devlet Hastanesi erişilebilirlik değeri grafiği

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : KARAGÖZ, Tuba
 Uyuğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 19.05.1983, Trabzon
 Medeni hali : Evli
 Telefon : 0 (312) 306 67 67
 e-mail : mimar_tubakaragoz@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi / Mimarlık	Devam ediyor
Lisans	Gazi Üniversitesi / Mimarlık	2011
Lise	Kırıkkale Anadolu Lisesi	2002

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2016-Halen	Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı	Mimar
2016	Ankara CSB İl Müdürlüğü	Mimar
2011-2016	Çankırı CSB İl Müdürlüğü	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

-

Hobiler

Quilling, Pasta ve Yemek yapımı, Taş Boyama

GAZİ GELECEKTİR..